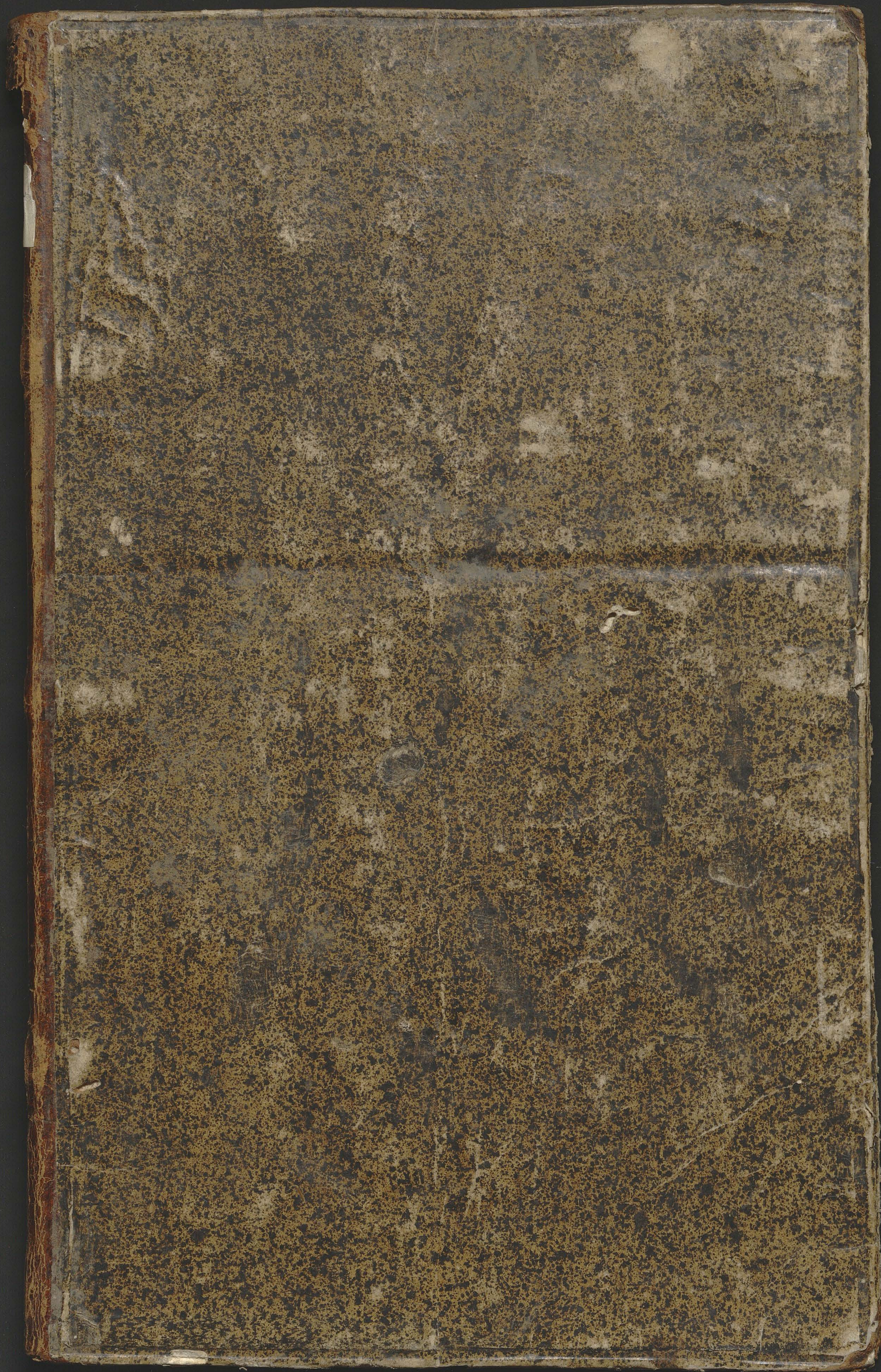

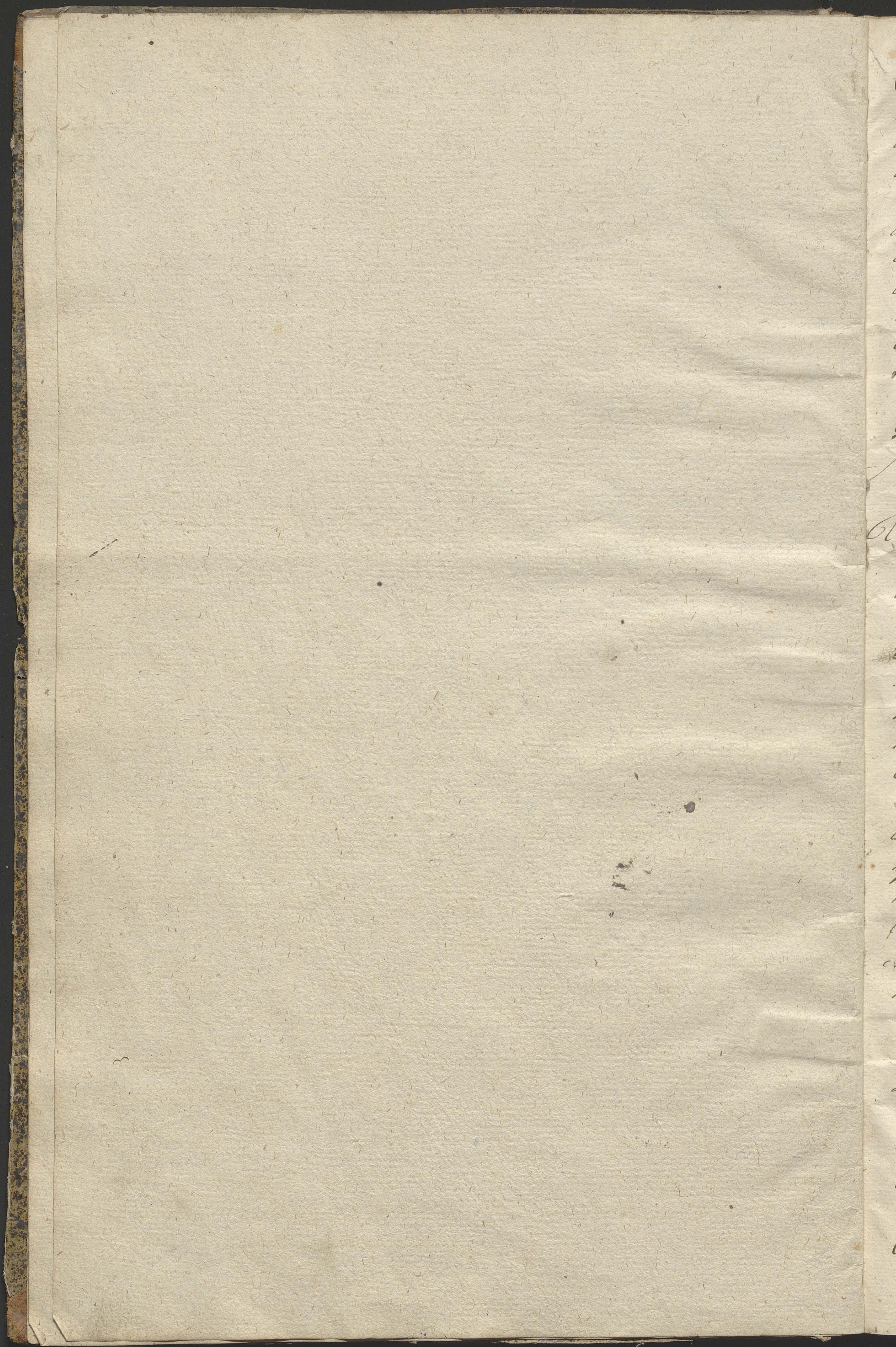
Na wzór Pisarz. Złot. 26

Kupiono od H. Wysockiego
2. X. 1933 za 20. zł.

I

Manuscript in 6 Hefter

P.

Copia Listu JMcia Prymasa do JMcia Wdy Krakowskiego.

Dotrzymuię WMPanu słowa mego że ani wierzę ani wierzyć będę wszelkim relacyom, ktoreby go sub sinistram podawać miały interpretationem, co iednak acerbo aeris rumore, słyszę przyszło to doniesć WPanu non sumo pro peccato mowię te sparsim iakobyś WPan generalną naszę konfederacyę do ktorey stanowienia y utrzymania sam byłeś consilio et auxilio miał teraz oppugnare invalidare et arguere niewierze temu, kiedy bowiem magnanimum cor wdziełach WPana oraz circa aequum et ius niezwyciężone ex hac procedit teneritudine ktorą feror ku WPanu chcę od niego informari samego żebym gromił y konwinkował delatorow niepewnych rzeczy Na co oczekaiąc zalecam się Nayskończony Pryiazni WWarszawie d. 24 Junij 1733

Respons.

Wiem ia dobrze że WJMcia MMu zyskałeś lumine rationis recte non fulgore relationis sinistrae duci ducere Rempublicam, nunc suo sole orbatam y trzymam żem acerbo aeris rumore populari auri, ktora ordynaryinie będąc vana, fallax verisimulendo obstruit sensus, ale a consonantia veritatis resonantiaq probitatis podściwych ludzi bierzesz zawsze fundament realitatis wszelkich wiadomości praebendo iustitiae ac aequitati aurem dlatego mam gruntowną nadzieię że te wszystkie spargamenta, ktore tam omnie rozsiewaią mendaciorum cultores niewezmą fructus suos ale owszem supprimentur in herba przez surowe WJMci MMu delatorow reprehensye, ia nie tylko generalney konfederacyi oppugnare invalidare et arguere niemyślę, ale owszem adoruię w niey tanquam ex signo visibili divinae benedictionis gratiam invisibilem Ducha Przenayczystszego, ktory uformowawszy dono particulari omnipotentiae suae naypierwszą naszę krakowską konfederacyą tę co ią to preliminariam nazywano maturare raczył generali convocationis foedere bonas publicoq proficuas ac exemplares statibus totius Regni intentiones nostras, modum zas procedendi na tey przeszłey pełney violencyi konwokacyi iako nikt wolności y rowności kochaiącey chwalić niepowinien, tak y ia z Swiętym Pawłem te chwały ale nagany czynię dystynkcyę, wyznaię że in hoc te laudo mila konwokacya, żeś nam exkluzyę cudzoziemca omnibus consentientibus ugruntowała, externam et internam securitatem

~~Ustalisfota~~ obmyslita, modum et tempus Electionis, postanowita, inkocte non laudo Zes proiekta Contraria Antiquis Constitutionibus, et Novel. le intoto Legi postposita protestatione plurium formowata, liberum veto Zgwałciła, Prawa Koronne Litewskie y Pruskie pota mata, Senatorom Prawdy mowic niepozwoliła, Posłow affrontowała, nawet y samemu wielkiemu Prymasowi naszemu Contra omnem debitum respectum ac reverentiam głos przerywała, y inszych niesłychanych y niewdanych in republica Wolnej Wolności Szlacheckiey, y rownosci Braterskiey narobiła, toto takowe się moie Sentimenta y oprzeszłey konwokacyi alem się szczerze z niemi niodeżwał chyba da Pan Bog na przyszłych czymikach donosię Ichm Braci będąc Obligatus in Conscientia, iako poprzysiężony Senator y z dowtny Szlachcic Siquid ~~non lici~~ novisi Suevo revelare, Wiedziałem że y WXcia Mc Sam ubolewałeś nad wielkiemi tey konwokacyi skorbitancyami, Ale iako Pater Patriæ in hac Acephala tesar reipublicæ nachciałeś, podobno addere dolorem Afflictionibus tey Oyczyzny Synow przez otwarte wyrażenie Żalow y resentymentu swoiego, et dum opere pio latus iubabas libertatem Solabanis Rempublicam, Mestus corde flebas Super Impietatem Seculi licentiosq Arrogantiam, spodziewamy się że za manudukcyą WXcia Mci Na przyszłey da P. Bog Elekcyi omnes letabimur in Domino, Consolabimur in Deo Salutari nostro wybrawszy po poprawionych teraźnieyszych skorbitancyach exuberantiam Solatij Gaudijq Universalis w nowym Panu zgodnie obranym et e medio Braci Wielkiej rowności w Oyczyznie żyiących ex Solo Nobilitari ad Solium Regni ad Boga wybranym chceymy tym czasem wszyscy parare vias Domino, rectas faciendo Semitas Ejus, przez iedność zgodę y miłość inter Status Universaliter odda liwszy wszelkie suspicye niechęci prywaty y diffidencye ia upewniam że zupełną wszystką konfidencyą Submissyą y respecktem iestem na każde skinienie y rozkazy indelebili Charactere.

Declaratio

Deklaracya Pierwsza, podczas konwokacyi à Ministris extraneis Celsissimo Principi Data,

Sperabam Celsissime, Princeps Primas quod Declaratio a me nuper facta literis Augustissimi Imperatoris Romanorum ad Celsitudinem Vestram directa, non in Alium quam clara verba sonant explicabuntur Sensum.

Inaudio Contrarium, nam sicut antehac Scripto publicabatur, quod legati et Ministri, Aularum Extranearum, declarationes suas minis et terroribus liberæ nationi inconvenientibus notum faciebant quod ad Thronum Polonum, alium Eligere non permissuri sint, nisi talem qui illis ad Plautum esset ita de facto Contrarius spargitur rumor, quod rempe vicinæ sibi fœdere junctæ potentiæ ab Alijs Reipublicæ Collegatis timeant disseminando quis et a quo Cuilibet illorum eventurum sit mali, et quod hæc Vicinarum Potentiarum unio brevi dissolvetur tempore hinc denuo declarare duxi quod vicini non timeant, sed Ament rempublicam uti ex nuperna satis patet declaratione quod liberæ Gentis Suffragia, in Arctos unius Subjecti limites ad Exemplum aliorum restringere nolint, nec ulla vi armorum, sed solum qua veri amici et Confœderati vi Pactorum Conventorum et fœderum ipse opponere qui Contra Constitutiones et Leges Pacem Publicam turbare vellent Habent Enim adeo sufficientes sibi Concessas vires, ut et Contra quoscunque Adversariorum Conatus Liberum Electionis Jus Reipublicæ propugnent ut se ab his qui hoc impedire illosque Contra Omnem Justitiã offendere vellent, defendant Ideoque nec timent nec terrent sed Amica, Consilia, et quidem vi Pactorum et Guarantiæ præbent et denuo hortantur, ut liberis ac unanimibus Poloniæ Suffragijs Ejusmodi Rex quicunque ille demum sit, Eligatur a quo nec Reipublicæ libertati periculum nec vicinis excitandarum turbarum metus immineat necesse sit prudentissimæ ad futuram Electionem Congregatæ Nobilitati, novas Ulteriores facere declarationes sed ut ex nunc ita Conveniant ut Salva maneat libertas Electionis Pax Reipublicæ Simulque vicinorum ac totius Europæ

Quid Autem de Dissensu cum Augustissimo Imperatore

sive foedere junctarum Potentiarum, spargitur Praesentes declarabunt Ministri, quod Inseparabiles sint, unumque Idemque sentiant et rempublicam Nequaquam opprimere sed illius libertatem Ejusque leges et Constitutiones illaesas conservare sicque pacem et tranquillitatem Reipublicae et vicinorum semper defendere velint.

Imputet Respublica sibi et non vicinis si haec non conservabitur et si haec declaratio non satis clara est declarabit Eventus.

Declaracya druga od Postronnych Ministrow postanowionej konwokacyi

Quinam sint Sacrae Caesareae Majestatis Sacrae totius Russiae Majestatis et Sacrae Regiae Borussiae Majestatis circa futuram Regis Polonarum Electionem Animi sensus plus una jam vice sat clare ac dilucide Celsitudini vestrae Expositum fuit

Praeter omnem proinde Expectationem, accidit quod quae Nomine altefatarum Majestatum declarata huc usque fuerant vel alter quam par erat Serenissimae Reipublicae relata vel saltim sensum haud genuinum ab ijs qui Curam Patriae affectibus vel Passionibus suis postponunt detorta fuerint. Nec vero hic substiterunt pro abalienandis officiis Amicisque Vicinis Poloniae Nationis Animis Impensae perniciosae artes, Contra reverentiam Iisdem Majestatibus debitam sparsi complures rumores non a veritate minus quam ab honestate alieni

Turcas Tartarosque in Ditiones quae Imperio Earundem subsunt propediem irrupturos per Complures Emissarios pro certo ac re: optatissima venditatum ac posthabita omni Religionis ac Fidei cura pro id fieret aut saltim a rerum Ignaris crederetur Nihil Intentatum relictum fuit ac quod mirum quam Mirandum est aut Enbuerunt illi Ipsi, qui dum Leges convellere satagunt Patriae libertatem majori strepitu clamant minus ac vi in Concives suos, ac et Operam Omnem Impendere ut in libera gente suffragiorum libertas a paucorum arbitrio dependere ac pro horum libitu, mox extolli mox restringi mox adimi posse crederetur.

Quanto Animi moerore Augustissimus Imperator haec percepit, facile Celsitudo vestra ex Compluribus documentis

Colliget

Colliget, quæ de Constante Suo in Amicam Rempublicam Affectu non nullo tempore Eidem Comprobavit. Exemplo Antecesso rum Suorum Sponsorem Se Polonæ libertati, pro uti illa Antiquissimis et præsentibus Regni Constitutionibus Stabi lita est, et haetenus professus est, et porro profitebitur. Ac denuo Suo Nomine declarare, non possit Neminem Seu in Polonia Oriundum Seu allibi Natum vel a se vel a fædera tis Suis, quibus arcto et indissolubili vinculo junctus est nec pro nunc nec in futurum excludi quam qui legibus jam jam exclusus reperitur hos vero juncta cum fædera tis Suis opera contra quoscunq iniquos Conatus viribus a Deo sibi Concessis tutari, ac quæ violentis ausis oppres sa reperitur Polonæ libertatem vindicare Suarum Partium esse ducat, Sola collati beneficij gloria Contentus et absq eo quod vel Sibi vel augustæ Domui Suæ vel Sibi Confederatis ullum alium quam qui in Amicam rem publicam inde redundatus fructum captet. Falsi qui Sparguntur rumores nec Sacram Cæsaream Majestatem nec fæderatos Suos a Constante, quod modo dictum est proposito unquam dimovebunt et Eventus dolebit fallere et falli illos, qui Spes vota ac perversas artes tam inanibus fulcris Superstruunt et terrere et terreri nescij, Augustis Simus Imperator, juxta pacta Conventa, quæ a duobus Sæculis Augus tam Domum Austriacam Serenissimæ Polonæ Reipublicæ felici ter ligant ac interveniente Celsitudinis vestræ eximia opera haud ita pridem renovata fuerunt, Curam, Opem, ac concessas Sibi a Deo Vires adimplendis ex asse fidi fæderati munijs pari promptitudine nunc impenderet ac Necessarium id Sub finem præter lapsi Anni ab Ipsa Celsitudine Vestra Iudicatum fuerat cum Polona Libertas et Regni Leges quibus Eadem innititur in longe minore discrimine essent.

Ille Proinde Sibi ne dignitati, ac gloriæ Suæ ne Ei quod æquum et justum est, ne Susceptis ipse Solenni ritu Sponsionibus ne prosperitati Amicæ Reipublicæ, ne quieti Christiani Orbi desit, Cuncta quæ haetenus di ctabant quo nec Celsitudinem Vestram nec rempublicam in qua Eadem primum nunc locum Occupati lateant

 palam denuo declarare Jussit

Pietas vero Zelus, quem Patriæ Sua Celsitudo Vrã debet dubii penes Sacram Cæsaream Majestatem ac Fœdera tis Eiusdem locum haud relinquunt quin pro verten dis malis quæ ex perversis adeo et non minus a Christia no nomine quam a bono Cive longe alienis Artibus Certo prœparatura Sunt Operam et quia in Republica juxta Leges pollet Authoritatem Sedulo et Jugiter Sit Impensura,

Excerpt Instrukcyi JmcPana Liwena Oberszteletmanta Woysk Ruskich Posłanego od Jmci Imperatorowey do Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

Imperatorowa Jmć Przyiacielską Czyni kondolencyą Smierci S.P. Krola Jmci. y wespół o szczerliwych Interesach Swych Szczegulnie do konserwacyi Dobra Pospolitego Należących Się Stanow W X Litewskiego iako Dobrym Przyiaciołom y Sąsiadom Swym kontestuyą Swoią uczynić nieomieszka wiadomo całey Rzeczypospolitey ba całemu Swiatu Że Panstwo Ruskie Żadnych Czasow Nayużytecznieyszą podporą Wolno Ści było wczym y Imperatorowa Jmć niemniey S. Pamięci Przodkow Swych Zawsze a osobliwie teraz przy tak walney okazyi bydź deklaruie, a ponieważ dardy y widzie może Że w hoc Casu futuræ Electionis rożne fakcye y Ma cialitates tak od postronnych iako y wewnętrznych Się Szynuią ktore niepatrzące na konstytucye y liberum veto kandydata Prawom y Swobodom Rzeczypospolitey Szkodliwego y quovis modo na Tron Polski wsadzić Starać Się będą dlatego Imperatorowa od wszystkich takich konkurrentow nienaruszenie wolney Elekcyi y assistować offiaruie Się, Imperatorowa niczyiego Szczerze intendit iak tylko dać dowody Swoiey prawdziwey ku Rzeczypospolitey Przyiaźni, tym bardziey że będąc tak bliską Sąsiadką y dla Swego Interessu aby przez tyle Seklow Zawarta Przyiaźń y dobra harmonia konserwowana była więc niczego iako to Żeby Rzeczpospolita przy Swoich Prawach Swobodach przy wolney Elekcyi bez

Naymnieyszey Serii utrzymana była, Experimentowała Nayiaśnieysza Rzeczpospolita iako periculosum Wolności Polskiey, y iak nocivum całemu Państwu mieć postronnego Pana mieć za króla który sam przez się będąc potens przez naturalną ambicyą swego partykularnego szuka Interessu Niepotrzeba wtym explikacyi gdyż przezto Panowanie in recen ti u każdego może bydź memorii, Imperatorowa że napostron nego życia teraz mniey reflektować ale owszem otakiego kandydata starać się będzie który Nikomu iak tylo miłości swey krewney y wolney nieprzymuszoney Elekcyi zakoro ną dzyękować może Sentimenta Imperatorowey Jmć iuż dawno wiadome że na zachowanie Tranquillitatem w Rzeczypospolitey nil salubrius bydź może iak kiedy stany juncti Animis et manibus Piaste albo kogo ex medio sui sui excepto Stanisława obiorą Credendum tanie że Francya y inne postronne narody nie mniey y w Polszcze niektory wielki moverbunt media pomienionego Stanisława na Tron wsadzić, Imperatorowa zaś niewątpi że każdy fidelis Patriota który Oyczyznę kocha y wolność piastuie nigdy nato niepozwoli gdyż superfluens każdy prawdziwy Polak sine cordiali pomienionego Stanisława przetto wspomnieć niemoże kiedy z oppressyą wolności Polskiey tamuiąc Konstytucye szczególnie Gvalenti vi armorum Niedorzeczypospolitey ale od postronney Potencyi iniuste królem był deklarowany kiedy bez sumienia violando wolność Oyczyzny swey y prawa tey koronne sobie przy właszczył który dnidzy prawdziwi Polacy choć więcey zasług mieli od tey Potencyi akceptować rekuzowali. Wiadome zaś światu traktaty za pomienioną Potencyą zawarte wktorych znaczne prawa do Rzeczypospolitey na leżące ustąpić miał, wiadome Calamitates y nieszczęśliwości które przezto całe królestwo doznało ieżeliby tego Stanisława y pierwszego Protektora iego proiektom y intencyi ociec iego było powiedło y pan Bóg woyska Ruskiego nie postrzał wit pewnieby Polska była doznała periodum a ponieważ ten to Stanisław iak tylko w cudzych Interessach zawichlany bydź może bo wszystkie szkodzi Rzeczypospolitey animadver tere y zaprzeciwność przyiąć muszą, to sami Polacy w takaby

Labirynt

8 Labirynt Siebie y Oyczyzne wmali zeżeby Stanisław albo
iaki Xiąże Francuski de Baurbon ktory tez Sama Princypia
na Polską Koronę otrzymał Imperatorowa niemniey J.P. Ante
cessorow Swych upewniła Że nigdy tego dopuscic niemoże
Żeby pomieniony Stanisław albo Inszy pretendent
wPolszcze krolował wszyscy Sąsiedzi Polacy osobliwie
Cesarz Chrzescianski y Krol Brandeburski niemogą tego do
puscic y byłoby to prawdziwie przeciw Imperatorowey y
pomienionych Potencyi Szczerze Tyczbiwy Intencyi
kiedy lubo Inaczey przymuszeni byc by li temu dą opponowac
Cowdnak niechybnie Subseque by musiało iako dla Rze-
czyPospolitego y dla Essencyalnych Interessow tey Pro
wincyi choćby zego co wzrosło niemasz Się czego tych
Sąsiadow obawiać Żaden Bowiem ani piędzi ziemi odnich
acquirere niepragnie achocby kto Zamyślał Swiat
to Imperatorowa poniter Zabroni ta tego y takowo penetro
wac może Że te potencye Polską wolność Supprimere
non Intendunt gdyż Integritatem Rzeczypospolitey
własny ich Interes potrzebuie y tak rzecz pospolita bedzie
umieć Stanisława y innych od Francyi dependuiących
kandydatow takie Subiectum obierze ktore niebędzie Za
wichtane personnemi Interessami ale owszem tranquil-
le w dobrey harmonii Z Sąsiadami stawne y szczegulnie
prawdziwy Interes Rzeczypospolity pro norma et meta
mieć zechce iako Imperatorowa upewniona iest
u W.X. Litewskich Ani Innych iest Sentymentow y
przez Żadne fakcye uwiesc się nieda tak tez onych od
wszelkich Impetycyi wszelkimi sposobami manu
tenere deklaruie Żeby Zas Contrarium Sentire miało
to wszelką mocą temuż opponowac przymuszona by
była czego się y od drugich spodziewac upewniam
Sąsiadow

Copia Listu

Copia Listu JO X Jmci Prymasa do Carowey Pisane go po Insperatnim Wyiezdzie Pana Lewoldea Posta wielkiego Moskiewskiego z Warszawy 9

Nayprewniey Nayiasnieysza Rzeczpospolita, Zal Swoy wyraza, przeciwko Jmci Panu Lewenwoldowi, Naywyzszego W Carskiego Wielecznstwa konnisremu iz przybywszy tu Na Seym z Jey Laskawą ypełną dobrych ku nam chęci ramotę naktorą pełen takze podziękowania respons iuz był gotowy bez oderwania Się onego odiachał Niepra: ktykowanym według ludzkosci ysąsiedzkiey Przyiazni postempkiem ktory nienaszą przyczyną popełniony aby nam niebył przypisany wcześnie te Sprawie, Zamawiamy Sobie wdobrotliwey WCW Sercu. Potym gdy Niepo odża towaney nigdy Smierci Krola Jmci Augusta wtorego Oyc: wiatey Rzeczypospolitey Rząd krotki prawem Sobie mnrey ust Pozwolony z Wszystkim ytak wielkim Cężarem Swo: im Zwalił Się na wysłone pracami ylatami ramiona mere Znamy czuię Się być takprzez Sumnie wktorym Ze wszystkich Spraw moich oddać rachunek Bogu mnmu powinnenem Jakoteż bez miłosci Oyczyzny A: Zym poki Zyię iuz będąc prawie wBrzegu dni Smier. telnych Całosci Spraw y Swobod Jey przestrzegał y drogie go Zupełney Wolnosci Kleynotu niedskazytelnie Nastem puiącym Czasom dochował trzymaiąc mocne Istoty yWła: Snosci tego wolnego narodu ktora natym wszystkim ust Zolna, Usiebie rządzić Się odnikogo Zobcych y pogra nicznych Panstw powodowania nieprzyimował maiąc Za Honor pisać do Waszego Carskiego Wielecznstwa Jmieniem Nayiasnieyszey Rzeczypospolity Naszey W: Zględem blisko nastempuiącey przyiętego do Tronu Pana Wolney Elekcyi Jego Oyczyznie Mocey ysamemu Sobie wnnspuię, Iz teraznieysza Okropna ySmutna Czasow Naszych Okolicznosc trafiła Niezyszło na Szczęsliwe Wogromnych kraiach Rossyiskich Panowanie WCW ale iuz natę nieskowane Sprawiedliwosci, y ku nam Przychylne Serce Wnim bowiem nayrzędszą Zakładam

Nadzieia

nadziey iz tęże wolney Elekcyi pod żaden imuś albo usilną iaką namowę nie podpadaiącey szczerze życzliwie y innym Sąsiedzkim Państwom na przykład bydź Zechcesz Sprawiedliwoscią. Nayiaśnieysza ta Rzeczpospolita iako dawne z Rossyą ięy Sąsiedzkie przymierza, Traktaty, y Przyiacielskie Związki tak z drugiemi dalszemi y bliższemi mocami nienaruszenie Za chowuiąc przyczyny do naymnieyszey iey Obrazy nie daiąc przywodzonym tylko prawem przy Oyczystych Samych Wolnosciach Zostawuiąc się tuto na przyszłym Stanow Zgromadzeniu gdzie wolnemi bez wszystkich przymusow kroła y Pana obierać mamy y tego ktorego Bog Sam do Serc naszych Zgodnych poda żadnych ani Sobie wrogie Anisię obawiać przeciwnosci iednak wrzeby co podobnego przypadło Zabiegaiąc wczesnie nieomylnemu całey Europy Zamieszaniu prosiemy usilnie WCW abyś wielką przezornoscią y radą Swoią ku powszechnemu pokoiowi Serce Swoie Dobrotliwie kierować raczył, y ogien ten ktoryby się miał Zkądkolwiek na pożar pospolity Zaymować w początkach Jego przygasić y przytłumić Sama dla własney Swoiey Sławy Starał się ktora niechybnie daleko tey większa po całym Swiecie będzie z Dzieła Sprawiedliwego Pokoiu niż z tryumfow chocby Naypewnieyszych, przy ktorey korzysci dzie y powszechnym nadziei wam. Ja Zaś upewniam WCW iż Nayiaśnieysza ta Rzeczpospolita w wolnym y cichym przy ktorego da Bog Obieraniu Sobie upatrzonego Pana, nierozdzielną wrazy Swoie y Panstw Rossyiskich Dobro na utrzymanie nieprzerwaney nigdy Obyczaią narodow dobrey przyiazni y napomnożenie wspolney Spokoynosci Sąsiedzkiey, pożytkow, ktore w dobrych y szczerych z obu Stron Zamysłach Sam Pan Bog ubłogosławi y wszelkim Swoim z nieba Błogosławienstwem dla WCW długoletnie Panowanie Czego uprzeymie życzę Nayiaśnieysza Rzeczpospolita a z wielkiey y prawdziwey WCW przychylnosci wysyła umyślnie w Charakterze Poselskim Jmcią Ludomira Podkomorzego Bracławskiego z starozytnosci Domu y usługami w tey Oyczyznie znakomitego

ktoremu

ktoremu przy osobney Instrukcyi aby WCW dał naszy ta łaskawe ucho. Oto Imieniem Nayiaśnieyszey Rze czypospolitey Walce proszę W Carskiego Walczenstwa Sam się zapisuię bydź do zgonu.

Mowa Jmci Pana Lubomirskiego Starosty kazi mierskiego Posła z Woiewodztwa Lubelskiego na Seymie konwokacyalnym

Nie mogę amaritudinem cordis w tak cięszkim osieroco ney Oyczyzny Stanie nie utyskiwać nad nieporownaną Oyca y Pana powszechnego Stratą, ani to wdzięcznego Serca ani Polskiego Geniuszu iest humor. Umiemy bydź wdzięczni bez odmiany Dobrodzieystwo Panow naszych Polacy, lubo im Duszą mocną czyniemy, nam dobrze dawmy Sami Umiemy kochać adorujęc quovis in Principe Patrem krolow naszych tak Zawsze iednostaynym Sercem obranych piastuiąc drogo nose y pamięć iako ich wolnemi Sercami do Panowania nad sobą wybieramy, iakże tedy y teraz eustosz gemitus, super tristes Heetoris Exuvias Zmarłego Nayiaśnieyszego krola Augusta Synowskiemu zabronię Sercu, iako osieroconą Rze czypospolitey Stanu opisać Sytuacyę ktora si Niobem ryguste gebi commenta fuissent gauderet Niobe ipsi fore Niewtulita by pewnie nigdy sprawiedliwych swych żalow lubo ci na tyle Serc dzieli de Synow nas tiery orbata tanto Patre Patria Oyczyzna nasza nigdy by nie takiego w tobie JOJmci Xiążę Prymasie znaydowała recepta, iakim cię ad Solatium teraznieyszych ad Exemplum, przyszłych Czasow a Zawsze ad perennem gloriam Imienia twego pokazuiesz. Ty to iestes ow Barcrysty amoris et prudentia bracchio Silny y pewny po Czter dziestoletney blisko fatydze spoczywaiącego teraz Atlanta dobrany Succollator do dzwigania Nieba Oyczystego Hercules nad ktorym ledwo non tota mole recumbit Staranie publicznego Dobra. Ty ow luminarz mnieyszy praeter nomen caetera Soli habens, nieporownany w Oyczyznie miłości niezawsze dziwney w wątpliwosciach rady nieustraszonym w przeciwnosciach Sentymentow y Innych godnych Subsellio hoc Cnot wszelkich promienny zaciemnionemu iak gruby nocą powszechną żałobą przyswiecaiący naszemu Swiatu. Ty ow dystyngwowany probata dexteritate agendi Argonauta przy szczęśliwym krzyza Prymacyalnego y Herbowney piłavy Styrze quovela

regente

regente Żadnych się nieobawiamy skopulów Żadney Szko
dliwey nie spodziewamy burzy dlaczego to certo augurio Omnu
iemy Sobie że ad Conspectum Crucis fugient wszelkie adversae
partes a nam doydzie szczęśliwie ad Coronam votorum bez na
ruszenia praw y Swobod dawnych quod Caelani futuri fortu
nam videbit onerari. Za wszystkie tedy Starania y troski wdzię
czney y życzliwey województwa mego Instrukcyi oddaię Wa:
szey Xiążęcey Mci iako nayuniżeńsze podziękowanie talis
Nobis decebat esse Pontifex Za którego w Czerstwym Zdrowiu
konserwacyę pośród klimakterycżne Rzeczypospolitey Czasy te Łas:
kawemu Niebu powinnyśmy rekognicyę qui pene cadentem servaret
Patriam hoc superi servasti in aevum bądź Zatym pewien że to
Województwo Lubelskie iako Osobliwszą dystynkcyę ad animum w Sobie
Waszey Xcia Mci Munus Deorum Theodorum. dla Całey
Oyczyzny tak we wszystkim konformować się przezornym
Zdaniom y radom twoim usiłować będzie puki et publico-
rum desideriorum y świątobliwych, Intencyi Swoich pro Inte
gritate Patriae pomyślney uday Boże iako nayprędszey nie doznasz
Satysfakcyi należytą odemnie razem z tegoż województwa Instruk
cyi Swą oddaię całemu prześwietnemu Senatowi a Osobliwie JW
Jmć Panu Marszałkowi Wielkiemu koronnemu y JWJm Panom Regi
mentarzom Obojga Narodów niezawodnie zapewnie publicam
expectationem w ministeryach waszych bo słusznie WPanom przy
znać to potrzeba że toties vestrum munus videmus quoties Tran
quillam rempublicam prace wasze sciet omnis et venerabitur aetas
et tanta seros erudient exempla Nepotes. Co zas proponowane od
Xięcia Jmci Primasa z Instrukcyą Województwa naszego zlecono
mi Concernit puncta ponieważ tak się zdało wszystkim WW Mm
PP. prywatnemi desiderijs województw nie zatrudniać teraźnieyszych
Obrad więc upraszam naypierwey ażeby żadną miarą y teraz y na
przyszłey da Bog Elekcyi urodzonego in aequalitate nieodstępować
Polaka. Naco godna universalnego konsensu Ichmciow przedemną mo
wiących Zapęta Maiąc żeby do tego iak nay solenneyszą abiura
cem Sacrosancta obowiązała się przysięga ut nie assumamus Regem
qui non sit frater noster et os de ossibus nostris upraszam także
iak nayprędszey determinacyą Electionis Seymu in forma
et sub rigoribus pospolitego ruszenia ażeby iednak chorągwie
Województw nie podnosiły aż że blisko pod Warszawę zatamu
ie to pospieszenie postronnych fakcyi Intrygi którym za
wsze y wszędzie quo longior datur mora eo difficilior i
malo ad medendum siły y moc crescendo sobie utwierdzaią

Lubo Zas niegodzien tobyło inter talia Oracula philosophari
którzy jednak z tym wszystkiem wyrzec minąć niemogę Kate
gorij do ktorey wniesienia nie z Instrukcyi to prawda Wo
iewodztwa ale jure naturali obstrictus estem azebym się
przy tey pierwszey funkcyi moiey iako nayuniżeniey insinuo
wał Sublimiszy Protekcyi y Łasce JW Congressu. kiedy bo:
wiem niepozwolił mi Pan Bog Oczyzna tego aby mie
był Oyciec moy oddać mogł Respektowi temu JO WWWPP.
ktorym się aż do śmierci Zaszczycał więc do usług ich
samę moią iak nayuszczerzniey mogł garnę się applikacyą
pamięcią przynaymniey tego wprzychylnych y dobrotliwych
tu wzbudzonym Sercach niech mi się godzi iak osobie
moiey łaskawe Consiliare Sensus kontynuować będzie tez
iakiekolwiek Woyczyznie Zasługi puki y mnie Bog wży
czy Życia memori grataque Parens Sam proles Superstes.
Atoz Zdami się Ziemi głos przeymnie kochani Oyca mego
manes extallo olim Suo do wszystkich tu Przyiaciół
y Dobrodziejow Swoich WWWPP. Niby mowiącego owemi
o pewnych Sierotach powiedzianemi do Rzymskiego
Senatu Słowy: Patres Conscripti hos Adolescentes Orpha
tos Parente vobis trado preces ad vos converto Dijsque et
Coram Patria Obtestor Pupillas has ad vestra beneficia
genitor suscipite Regite meamque ad vestram explete
vicem. Co in Sinum Łaski WPanow wraz z Sobą y z Bra
tem moim wruczaiąc etc.

Copia Listu Xiędza Jmci Prymasa do Jmci P. Wojewody Krakowskiego.

Niedawałem wiary varijs rumoribus o tym że się WPanu
niepodoba przeszła Konfederacya, ale widzę nietayszczam
tego effuso w tym co intus est chwalebnie i pectore Sam
według Boga przyznać żeby były non una inconvenientia
ale to virtium zepsowanego y wprawionego non vitupe
ratis exemplis wieku ad turbida et violenta ciegoz
Sam WPan na praktykował na Swoich Seymach
ktorych byłes repetitis vicibus godnym y chwalebnym
Dyrektorem. Niemoże się to poprawić nigdy chyba circa
Correctionem Exorbitantiarum y pod Dobrym znowu
z między Polakow ktory albo z ych niegodliwości nasła

dował

 dowali albo na nie, nie praktyk, przy sztym dał P. Bog krolem
ale konfederacya differens od Seymu bo na niey melak stricte
obserwać liberum veto nie ekcusari tych deffektow
ktore sie W. Panu nie podobaią kaz ono sobie W. Pan prze
czytać ex curiositate dawnieyszych interregnorum y kon
wokacyi Dyaryusze obaczysz sam osobliwie ante electio
nem niebosczyka krola plura peiora et scandala plura
zaczym według wspaniałey duszy swoiey powinien Jeś
W. Pan parere populo skutkow obrad urzenti bez ktorych
pod rządem bez krola nie mogł być circa regulam wolne
go głosu observantiam. Inszy daleko obrządek inszy
stan insze sie dzieie zawsze acephalo Reipublicae że
gom sentent, y zato dziekuię P. Bogu ze essentialia tey konfe
deracyi podobaią mu sie utrzymuy ze takiemi ie ustami
takiemi ie zdobisz sentymentami. Minora zas nie stawiay
na nogi y niechay exacerbare et agitare Rempublicam
ganieniem ich tako w tardych okazyach Vir a raczey
Angelus Pacis bedzie to wrekoponna W. Panu chwałą
że chciał dissimulare y zachować na przyszłą elekcyą
zgodne zrozumienia inter Fratres ktore sa per oboem
delaturos przyszłe cum debito cultu uważaiąc tymi

Julij 1733 Ao

Respons JmćPana Woiewody krakowskiego

Jaz sama W. Wielmożney mu inter tot virtutes ac qualitates exi
mias wrodzona sprawiedliwość ktora mu wiary niedopuszcza
dawać varijs vanis fallacibusq rumoribus de verbis et
cogitationibus szczerych y rzetelnych y podeyrzanych ludzi
mogłaby była konwinkować y bez explikacyi moiey iako
de opcione mea oprzeszłey pełney oppressyi y exorbitan
cyi konwokacyi tak et de mintentione vera promovendae debitae
snychze correctionis ta zas moiey zadną miarą subsequi
niemoze chyba tylko przez doniesienie po woiewodztwach
Braci praeteritorum sententiis contra legem libertatem
ac aequalitatem attentatorib y oraz przez remonstra
cye sposoby y rady podane od senatorow do zabieżenia
na futuris in convenientijs azeby mogli Bracia post
plenam informationem perfecta amicorum consilio
rum y unione y teraznieysze poskromić y przyszłe

odwrucic a republica Nieszczęśliwości. Zas nam Senato
rom in Conscientia, ta Niewależy cokolwiek szkodliwego
Oyczyźnie wrodzie y wrodze mozemy dyssymulacye doni:
niewoney tam gdzie Chodzi o Całość Prawa konserwa
cyę Dobra pospolitego Się to Summa Crimina Staty
Niedosyc iest natym że non Committimy mala Nowy
Reipublicae opera Alter et Bona omittere pod grze
chem Smiertelnym niemozemy Summienie honor
y przysięgi naszey obliguie nas Senatorow ut loquamur
veritatem Cnie niema utrzymac od tey ktorę smy raz
poprzysięgali Bogu y Oyczyznie obligacyi nec metus
nec spes nec vita fortunae Amor w sercach y
ustach Senatorskich per dissimulationem veni
Meyzca znaydowac niemaią zawsze y aperto
ore y effesso ore mowic prawde y Sentymenta na
sze manifestowac powinnismy ut bene sit Pa
tria Ani Swiatowey Polityki ani prywatnych
Nieuważaiące Interessow Na dziękuie wszyscy
Mci iak nayuniżeni przy Sumieniu Serdecznych
kochanych noy Jego Zes wdzięcznie przyięci ra
czył Effusionem Cordis wszyscie życzliwego Sługi
Swego daiąc łaskawe rzetelności mojey Encomia y
oraz addendo Vota prawdziwey Ochocie w utrzymaniu
praw Swobod y wolności naszey przez Sprawiedliwe według
Boga wyznanie multarum przeszłey konwokacyi Inconveni
entiarum, ktore aby vitio zepsowanego y wprawionego
non vituperatis exemplis wieku ad turbida et violen
ta Nieobroćmy się in peccatum Status quodammodo Necessa
rium hoc Opus hic labor est trzeba nam koniecznie mocno
wczesnie y spolnie wszystkim pracowac Zebysmy wszelkie
dalsze pomniejszy konniwencye tolleracye y respekta ieden
drugiego in hastitate non feta słowy S. Pana odważnie
wspominali non licet tibi gwałcic prawa deptac wolności
Hemi Braterskie rownosci doczego teraz nayspozobnieyszy
Czas mamy kiedy libertas będzie Domina Juris ktorę każ
demu wolno podawała mowic y dopominac się krzywdy
publiczne Senatorom Konfederacya Zas zadna Praw
y konstitucyi dawnych Znosić niemoze y Niepowinna

16 Y dlatego zwyczaynie się konfederuiemy abyśmy wszystko co którek
perturbacyą Exorbita praw wypaść mogło do pierwszey przyprowadzili
Obserwancyi liberum veto zawsze swoy powinno mieć valor tanquam
vis et robur wolności y swobód naszych y niedlatego pluralitas voto-
rum w Konfederacyę pozwolona ut tollat unius oppressionem
circa legem ale szczególnie tylko ob eum finem aby chcącym
tę moc prawa pretextu de libertate położyła Obecem. To iest
prawda że wszystkie prawie interregna przeszłe miewały inconve-
nientias suas producendo quam plurima scandala ale to nie iest
dla mnie argument ad tollerenda podczas teraźnieyszego inter-
regnum pejora aut certe similia y owszem powinni nam dawać
motivum do poprawy y zaburzenia wszelkim wolney y spokoy-
ney Elekcyi przeszkodom. Ten Dyaryusz ostatniey Konwoka-
cyi który Wasza Xiążęca Mość Ulice swoim pro Infor-
matione o przeszłych Exorbitancyach czytać rozkazał tego
mnie nauczył że konniwencye ac dissimulationes excessu-
um violentiae illius Convocationi dał iey okazyę do zerwa-
ney Sessyami Elekcyi a potym do wielkiego Wazery
zne Zamieszania oppressyi niemy y tak długich y nie-
znośnych kłótni y Cyrkiey bardzo woyny. Z czego taką
biorę konsequencyę że ieżeli teraz wcześnie przed przy-
szłą Elekcyą nie pomyślemy ale medijs et modis poskro-
mienia Violentiarum w podobneż przyszłey Elekcyi
wpadniemy labirynta z których nas y te Aryadny wa-
że coto prędzę podobno na dzner równości y wolności
Polskiey Filum zagranicznych Promocyi pewnie nie
wyprowadzą. W W. Xż. Mći Osobie spes et fiducia nostra że pod
ta directione sua zagrodnicy wszystkie szczupki wszelkim
dalszym Exorbitancyom przeszłey Konwokacyi równym bi-
tym y niemylnym gufuncem si quando eras planas
plena benedictionibus Cruce primatiali prowadzić nas
zechcesz ad Campos Elisios libertatis gdzie obierać
będziemy takowego Pana quem non caro aut sanguis
sed spiritus Domini revelabit nobis do tego prze-
naychętszey woli rezygnuięc vota chęci y affekta
moie teraz wnoszę suspiria aby wiako nay lepszym
W Xiążęcą Mość konserwuięc zdrowiu mnie dodał
wat mocy ad usus tego et obsequia których
na całe życie chcę być indissolubili etc. etc.

A

Kopia Uniwersału ktory Krol Stanisław wydał do Woyska Koronnego y do wyprawnych z Woiewodztw Chorągwi 1735. w Krolewcu 12 Maij

Ziednoczenie y miłość, ktora całe Krolestwo zaraz po skonczonym Interregnum
Nam pokazało, prawie Nas przymusiło, żesmy tak cięzką podroz do Polski
przed się wzięli, Unanimitas y Armonia inter Status, ktorąsmy za przybyciem
Naszym zastali, Owszem Konfederacye przy dostoienstwie Naszym wiernie y nie:
odmiennie obstawać dały Nam pochop wszystkie ważye y czynić aby Rzeczpo:
spolita przy swoiey zupełney wolności utrzymana y od wszelkiey przeciwnosci za:
słoniona bydź mogła In quem finem zaraz nietylko smy wielkie summy
pieniężne woysku Koronnemu wypłacić rozkazali, ale oraz przez tych woysk
nowe Chorągwie y Regimenty po zagranicu in eam finem, abysmy in
statu byli nadchodzącego z woyskami nieprzyiaciela nietylko wstrzymać,
ale oraz iako przed tym bywało, naraz z kraiu do powrotu obligować, z tym
wszystkim przy tych wszelkich dyspozycyach usłyszy Nas teraznieyszego
czasu sytuacya, owszem tak wiele niezliczonych y nie wypowiedzianych skarg
odgłosy że te summy woyska więcey do ruiny Oyczyzny, aniżeli do dania
słusznego odporu nieprzyiacielowi są zaciągnione y zgromadzone dlaczego
nie możemy takiemu procederowi assensu y approbacyi naszey dawać co:
bysmy samym zamilczeniem uczynili gdybysmy tak wiele wzdychania
y ten cięzar przez te woyska zaciągać mieli tedy iest ta nasza wola
aby pomienione Chorągwie przez Woiewodztwa zaciągnione do domow swo:
ich rozjechały się woyska zas Koronne aby się nadwori rozeszły kwate:
ry y lokacye żeby przez ustawiczne marsze przez ktore wiele przechodzi się
dzieie lud ubogi niebył do ostatku zruynowany y od swey ciężkosci do:
bra uciekać nie musiał a ta iest wyrazna wola Nasza Dat w Krolewcu
d. 12 Maij 1735.

Kopia Listu Xiecia Jmci Prymasa do Xiecia Jmci Biskupa Krakowskiego z Torunia 19 Maij pisanego 1735.

Tesknilem to pewna bez miłey korrespondencyi WXMci teraz consolor gdy od:
bieram z Rąk JmciXiędza Lipskiego Scholastyka Gnieznienskiego Prezy:
denta Trybunału Koronnego do mnie Ablegata pełen życzliwości ku mnie
List WXMci. Cokolwiek tedy ad desiderabam mei Libertatem u Nayiasniey:
szego Krola Jmci przyłożyłes WXMci pracy y starania paraśli sobie przed Swia:
tem honor u mnie nieskonczoną rekognicyą. Assekuruię zas iz to wszystko
czynić będę co tylko należy do iedności uniwersalney sirum zgody y Publi:
cznego Rzeczypospolitey uspokoienia aze favore et fine Nayiasnieyszego Kro:
la Jmci Augusta III. bydz to powinno Clarum poniewaz WXMcią y Zemi
wszystkiemi ktorychem in antecessum wyraził Jchmsciami złączone moie
będą Consilia et Sollicitudines dlaczego zurby mi nikt nie powinien diffidere
iże ze pragnę zyie y modlę się iedynie o ziednoczenie y uspokoienie w Rzeczy:
pospolitey Oyczyzny Naszey. Wyglądam tedy wraz z Jmcią Panem Podsko:

morzym

morzym Poznanskim y Zymi wszystkiemi ktorzy equalem ze mną ponoszą adversitatem tey pożądaney wolnosci y rozumiem że ią tak odbierę zupełną że się będę mógł zaszczycać coram fratribus y się bydź utilis Krolowi Jmci y Ojczyznie Za ktorey odebraniem zabierać się zaraz będę do Łowicza do ktorego abym mogł bespiecznie zaiechać proszę o Paszport y piszę do Jmpana Wojewody Kijowskiego Regimentarza Kor. WmPana proszę aby mi go naznaczył y posłał z Kompanią wey Dragonij. Prawda że mam votum wprzod bydź w Gnieznie y podziękować tam przed Swiętym Woyciechem Patryarchą y Antecessorem moim Bogu za moie uwolnienie ale ieżeliby to miało iakie za soba pociągnąć suspicye ktorym do tych czas innocenter podlegałem tako superseduię a do Łowicza quantocitius spieszyć będę dla złączenia się z WmWmPany y dla przywiązania się usługom Krola Jmci oraz Rzeczypospolitey o ponie więcey JmP Prezydent oretenus ktoremu ia wyniełem y otworzyłem serce moie, upraszam przy tym WXMci ażebym pro Majori allicio do usług Krola Jmci tę mogł mieć łaskę aby wyszła do Dobr moich na Proviantu Palety osobliwie circa Residentiam meam niebyły exeqwowane gdyż dla dawnieyszych Ruin dosyć sposoby moie y intraty upadły cóż dopiero gdyby folgi niebyło teraz. Czekam tedy y wolnosci zupełney y tych Ordynansow abym mogł z tąd łaskę Pańską y Promocyą WXMci Mutecbną uweselony iechać do Łowicza Zatym oddaię się nieodmiennemu Affektowi y Miłosci etc. Teodor Potocki Primas.

Kopia Listu powtornego XMci Prymasa do X Jmci Biskupa Krak:
Z Torunia 29 Maj 1735.

Gdy tą Pocztą nieodbieram ieszcze od WXMci clariores wolnosci moiey declarationes ani Responsu od Jmpana Feldmarszałka Menncika [illegible] wysyłam dziś JmP Prezydenta z expedycyą dawniey nagotowaną w ktorey iako wszystkie pro pożycye secundum mentem WXMci oretenus mi donisione tak rozumiem że więcey niemoże nic do nich desiderati. Posyłam y JmPana Starostę Nieszawskiego ktory otcrysli serce y intencyę moię do służenia Nayjasnieyszemu Krolowi Jmci Augustowi III. y do uspokoienia Rzpltey. pod panowaniem iego ponieważ się tak Bogu podoba. Nic nie omieszkam co kolwiek iedebitur WXMci Panemu wszystko chętnie uczynię, Zeczekawszy da Bog do Łowicza in libertate plena Wierz mi WXMć iż nie nie mam inszego in recessu żadnych niemam restrykcyi iedyna tylko we mnie wola y chęć reducendi Republican do Jedności do zgody y uniwersalney Miłosci erga hunc Principem ktorego niezapomniony nigdy Oiciec a teraz nasz przez Dobrodzieystwa moie Oyczyznie in Publicum mnie in Privatum wiadczone Żyie niesmiertelnie w Moiey Pamięci y obligacyi. Juz tedy teraz spodziewam się pełney wolnosci za ktorey odebraniem abym się niedał morari y bos potrahere ad operationes Publicas potrzebny rozmowi się Tenze JmPan Starosta Nieszawski z WXMcią względem Kenwoiu dla mnie, upraszać oraz będzie abys wyrobił allerationem Dobrom moim ktore że częsko emunguntur mam y teraz wiadomosć et lacrymas Poddanych moich Czekam tedy iuż rzetelney y ostatniey deklaracyi oraz z Nieskonczoną moią Zeszanowaniem propensyą y Rekognicyą etc

Resultatum

Resultatum

Przytomnych ad Latus JKMści Skonfederowanych Rzeczypospolitey Stanow w Warszawie Dnia 6 Miesiąca Czerwca 1735. Sub Vinculo Generalney Konfederacyi Expedyowane

W Imię Panskie Amen

Wszem wobec y kazdemu zosobna komu o tym wiedziec należy wiadomo czyniemy iż iako Skonfederowane za powszechną zgodą titulo Zatrzymanie do Seymu Generalney Konfederacyi złożyły urzędu naszych potrzebne, pro ratione Conjungitur zazycie oneyże tak insistendo illi Sancito na Dzien dzisieyszy Przytomny Senat Ministrow Status y Stan Rycerski Obyga Narodow z Urodzonym Marszałkiem Konfederackim Marszałkami Konfederackiemi y Rezydentami od Woiewodztw konwokowanszy Oraz ze Super Propositionibus. etc.

A gdy iuż z Łaski Boskiey wszystkie prawie Woiewodztwa Ziemie y Powiaty tudziesz Woysko Kor: y W. X. Litt. utriusq Authoramenti przez Publiczne Poselstwa Swoie a teraz rozni Senatorowie Ministri Status y niektore Woiewodztwa per Liberos accessus uznały Nas za Krola y Pana Swojego rite obranego y koronowanego o przyzwoitey oraz według Praw Swoich Wolnosci y Posłuszenstwie Nas asekurowały Tegoz My pokornie Naypierw Regi Regum w ktorego Ręku Sa Serca Ludzkie oddaiąc dzięki potym chcemy y pragniemy to Zaraz desuper Nam powierzone Krolestwo iako Nayprędzey wyprowadzic z tych nieszczęsliwosci w ktore przez Domową Niezgodę wpadło przyprowadzic oraz Rzpltą ad Pristinam formam Rządu według Praw y Starodawnych Zwyczaiow in Civilibus et militaribus wszystkie Subsellia Sądy et Magistratus dla Administrowania S. Sprawiedliwosci gruntownie ustanowic Syny Tey Oyczyzny rozroznione poiednac rozproszone zgromadzic y wszelkie aspera wykierowac in vias planas Seym Pacificationis Szesc niedzielny tu w Warszawie in Mense 9bri Roku Teraznieyszego złożemy y naznaczemy, Sami tez y z Nayiasnieyszą Małzonką Naszą naymilszą in Regno Rezydencyą Naszę kontynuowac będziemy A dla tym pomyslnieyszego Seymowania Sukcessu iakosmy in antecessum wszelkie czynili Staranie favore Nayprzewielebnieyszego w Bogu X. Xcia Prymasa Korony Polskiey y W. X. Litt. tak y teraz czynic go nieprzestaniemy azeby czym prędzey z Nami y Rzpltą (iako się iuż Nam cum accessu deklarowali) usilnie około powszechnego pracował uspokoienia

Jakosmy się zas Starali kazdego z Synow Tey Oyczyzny pociągac do Siebie funiculis charitatis dobrocią Łaskawością y Łagodnoscią tak innego dotąd niechcemy brac przed się Sposobu, y lubo Skonfederowane Rzpltey Stany na pominioney przeszłey Radzie Warszawskiey Sądy Konfederackie dały w Ręce Nasze abysmy iak na przełomanie uporu zapamiętałych Zaszli ie: dnak my Klemencyą wszystkim Regnantom Nay własnieyszą Nayprzyzwoitszą u Siebie preferuiąc Tym wszystkim ktorzy w uporze zostaią usurpuiąc Sobie contra Leges Regni za granicą aliqua Consilia w rzeczy zas Samey publicam felicitatem morando y Siebie y innych zawodzą żadnego politowania nad własną Matką Swoią Oyczyzną niemaią iescze interstitium Czasu ad

resipiscentiam

resipiscentiam do Seymu przyszłego ultimarie indulgemus Obowiązuiąc ich Boskę y Dobra Pospolitego Miłością aby niechcieli protrahere mala Publica owszem dla tym prędszego onych oddalenia powracali do swoiey Oyczyzny którey winni są koronę Prerogatywy fortuny y wszystko cokolwiek legitime maią naymilszego y naydroższego sieżeli by zas avertant superi mieli dłużey trwać in eadem Contumacia na ten czas iuż byśmy niemogli zatrzymać in mansvetudine et ulteriori patientia Stanów Rzpltey które iako gorąco pragną powszechnego uspokoienia zgody y iedności y zupełney konfederacyi wszelkiey tęgi y zostawać sub pondere belli et drum narum tak pewnie urzebunt że będziemy postąpić musieli ad executionem Rigoris Praw dawnieyszych y Poślednieyszych circa Turbatores Pacis et Tranquillitatis Publicae postanowionych.

Interea chcąc iako naylepiey internam Securitatem providere tak aby nietylko każdy w Domu swoim był bespieczny ale też aby expedycya Seymowa tute et secure do wszystkich Grodów w Koronie y W.X.Litt. podochodziła za powszechną zgodą obliguiemy Generalnych Regimentarzow woysk Oboyga Narodów to iest Wielmg. Iozefa Potockiego Woiewodę Kijowskiego Wielmg. Michała Wiśniowieckiego Kanclerza W. W.X.Litt. aby woysko pomienione w należytym Stanu y Rzpltey Posłuszeństwie y wierności tudzież et disciplina militari według konstytucyi 1717 utrzymywali kupy swawolne iezeli by się iakie gdzie pokazać miały znosić łapać y do sądów oddawać starali się. Około Granic Oyczystych iako naywiększą mieli wigelancyą cum vicinis przyiazn y dobre sąmsiedztwo obserwowali za co u nas y Rzpltey gratam będą mieli Recognitionem. Subveniendo Potrzebom artyleryi koronnego dla należytego Fortecy Kamieńca Podolskiego Ammunicyi opatrzenia Summę z Skarbu kor. pięćnaście tysięcy Polskich nieodwłocznie zapłacić do Rąk y za kwitem Urodzonego Chorążego kor. Generała Artyleryi rozkazuiemy co Rzplta in rationibus przyimie

Które to Resultatum aby tym prędzey do wiadomości wszystkich przyszło ad Acta podać y wydrukowawszy do wszystkich Grodów rozesłać y Publikować z Podpisami Pieczętarzów y Pieczęciami w koronie z koronną a w W.X.Litt. z Litt. zlecamy.

Manifestum ordinum Regni M.D. Lituaniae etc. Annexarum Provinciarum Circa Liberam etc Legitimam Electionem ac tuitionem Magiestatis Serenissimi Augusti Tertii Regis Poloniae et Electoris Saxoniae Konfoederatorum una cum informatione vera de Circumstantiis Sciendi necessariis Die 16 Mensis Aprilis Anno D. 1735

Manifestum

Nos proceres dignitarii, Officiales totusque Equestris ordo Regni Poloniae Magni ducatus Lituaniae et annexarum Provinciarum circa Liberam Electionem nec non Circa Tuitionem Majestatis Serenissimi Regis et Domini nostri Clementissimi Augusti Tertii, Confoederati pro certo et in dubitato habentes, non Solum abruptam esse Spem de Saniore Consilio Partis Stanislao Leszczynski adherentis verum nullum Superesse nobis modum immoderata proventam se rot tocia ad eiusmodi redecere cogitationes quas longe facilius Conscientia

Leges

Leges, Patriae amor Pauperum gemitus paeis dulcedo Boni publici Commo
dum ac denique piissima Regiae Clementia persuadere conarentur. Cum itaque
ad eos perditissimarum intentionum illarumque executionum pervenerint
recessus, ob temerariam Contumacem et malitiosam, Personae Regno et toti Eu
ropae fatali adhaerentiam pro cujus interesse gravissima Seculisque memoranda
contra Leges publicas, communem Libertatem Patriam Throniqueque et nominis
Polonici honorem perpetraverint crimina, ut ea augere potius quam cessa
re aut corrigere parati idcirco Nos in tam periculoso Reipubli. Statu et fer
ventissimo extremaeque ejus Ruinae Estu, ulteriorique obviando Interitui ne simul
et semel ad inelucta[bi]lem deveniat casum hanc Solennem Coram DEO Tre
mendo Iudice Causaeque Nostrae protectore et vindice, coram Sacra Sede A:
postolica Domino et Patre Communi tanquam vicaria DEI Potestate coram
universo denique mundo generaliter contra Reverendissimum D: Theodorum
Potocki Archiepiscopum Gnesensem et Primatem Regni ac Contra totam Par
tem Stanislao Leszczynski cum oppressione Libertatis et eversione Status
adhaerentem una cum Solenni ratione infra Scriptorum protestatione facimus
Manifestationem idque in Eo. Quia praedictus Reverendissimus Dominus
Primas, cum Suis affectis nominato Stanislao Leszczynski adhaerentibus obli
to timore Divino Severe mala Semper puniente contemptis Legibus Regni
talia vetantibus. Extincto Patriae debito honore et respectu postposita Paritate
et aequalitate nostra contra fas et equum Contra Solennia toties repetita ju
ramenta Sua, contra fidem Publicam, contra denique Primatialem Dignita
tem, Legibusque limitatam ac Circumscriptam Suam Potestatem a Pri
mo Statim Serenissimi Regis Augusti Secundi d: m: fatorum instanti Solo
privati lucri Sui domusque Suae extra limites aequalitatis Sors arcta vide
tur ductus amore adjuncto Triumviratu in perniciosa Reipublicae et Paci
Communi Secretissima cum quibusdam Exteris Personis intravit Consilia pro
assumendo in Regem Poloniae Stanislao Leszczynski, non considerata illius
ad Regium fastigium inhabilitate in perpetuumque Legibus totius Republi
cae exclusione, Super quam ipsemet Reverendissimus Dominus Primas in Con
foederatione generali Sandomirensi personale, liberum et Solenne praestitit ju
ramentum, praeferendoque unius Personae Civiliter mortuae magis et potius eleva
tionem quam Regni Patriae, Libertatis paeisque universalis conservationem
in quem finem adeo violenta inter se pacti media, ut non tantum ad oppri
mendam libertatem, Status eversionem Legumque Convulsionem Sufficerent
verum ad turbandum totius Europae Pacem universique Mundi quietum fat
efficatia esse nemo dubitaret instrumenta. Quod ut Clarius Sacrae Sedi A
postolicae conetisque pateat potentiis, Seriem malorum quae hucusque et passi
Sumus, et cogimur pati non ea methodo qua Pars Solet adversa vera Suppri
mendo ea quae Sibi Somniarunt, pro veris Sine pudore evulgando illustres
et pro totum Orbem Celeberrimas ac Venerandas Personas indigne Circum
Scribendo innocentiam arguendo, mala et iniquissimos actus Suos pro licitis
bonis Reipublicaeque utilibus et necessariis interpretando Sed teste DEO

nostra

Nostraque conscientia ac tot illustrium Virorum Externarum Potentiarum Ministrorum ea omnia Spectantium dignissimo testimonio praesentique Authentico documento fideliter deponimus.
Quem admodum itaque res per se mala nunquam justis rationibus tueri nec Congruis Stare aut promoveri valet mediis ita ad authorisandam Personam per publicas totius Reipublicae Leges exauctoratam, et non solum ad Regium Fastigium pro inhabili in Legibus declaratam, Sed pro hoste Patriae Tyranno ac invasore reputatam excordeque Regni ejectam et expulsam non alia inservire media et Consilia nisi violenta ferocia et desperata.
Per absolutam ergo Stante Interregno Primatialem Potestatem assectarumque ejus tanquam Instrumenta ad omnia exequenda provisa Potentiam nil Intentatum relictum Stanislaique Throno reposito tanto furore Sub interneciore et Continuis minis urgebatur ut omnino id quod in illo Conclusum Triumviratu Suo potiretur effectu Personaque Semel destinata Seu per Electionem novam Si Succederet Seu quo-cunque alio modo Regio Ossu[?] mereretur Throno, ne vero rei privatim conclusae cursus in publico et expectatio impediretur in Electione omnia raptim Confuse et violenter brevibus expedita Consiliis, rejectisque omnibus Solennitatibus et gradibus tam consuetis quam Legibus de Scriptis tam pro utilitate Reipublicae quam pro Securitate Actus et Libertatis Servientibus tanto executa tumultu ut rerum inter se gestarum difficilis omnino Cognitio et distinctio apparuerit, Negotiumque tantae Consequentiae cujus effectum tota prestolata Europa, ut nullius Authoritatis tractabatur opus non considerando, quod Electio Sit boni vel mali foetus Mater vivificans aut interimens Rempublicam actus omniumque Jurium Praerogativarum et immunitatum nostrarum Universalis Pacis ac Securitatis Publicae Conservatrix Si Saluberrimis et Concordibus votis ac Consiliis optatum Sortitur effectum Cum vero magnis privato quam publico tempestive provisum commodo nullum in Electione Saxa Consilia habuerant Locum nec optata Sperari potuit Unio dum dum pro Una Sole tanto certabatur furore, Venit ergo illa Reipublicae et toti Europae fatalis dies quo funesta Stanislai Leszczynski executa impositio per infaustissimam Primatiatem Nominationem Seu verius malorum omnium provocationem obtusis Primatis auribus ad Continuas Solennesque tot illustrium virorum totque nobilium Electorum protestationes adversisque oculis, ad Considerabilem Magnatum Senatorum ministrorum et Nobilium Pragam recessum Constitutionum liberi veto gloriose pretendentium Zelo, malori deinde aliorum tam Securitatis gratia, quam ad Salvandam libertatem et ad Succurrendum Patriae, in Periculosissimum inducto Statum numero illuc congregatorum. Venit illa dies irae calamitatis et miseriae, qua multis Vivat Stanislaus clamantibus vita adempta Sanguisque fraternus Electoralem aspergens Campum jam extunc metum et omen

et omen futurorum cruento monstravit presagio impavidi tamen Regum Patriæ libertatis fratrumque interfectores et parricidæ de religionis inicijs latam sibi aperuerint viam.
Solita ergo rerum experientia millenisque probata exemplis desperatis casus desperatis semper quærit remedijs nihil itaque ab illo pertinacio Rege ejusque fideli relictum grege nihil omissum quod gravissimum non seviretur crimen vel non experientissime vim et robur haberet consilio. Et cum impositam Throno indubitatam et omni capacitate electam personam extrudebant Leges alegionibus quæsitum auxilium crearetque tumultuarie adrussiam et cætera magis idoneo milite quod fuerat quam meruit nomen primo hostiliter nos Regem aggredi insultare minari alios incautos nullam hospitalitatem ab æqualibus sperantes occidere currus et impedimenta intercipere et spoliare initium regiminis Stanislai fuit quod plus ultra crebrior fama de appropinquantibus nos permisit Russis Legionum in Varsavia ingressu mentio paulo ante procrimine fuit sed extrema gaudij occupavit luctus dum in præsentissimo Stanislaitis periculo non aliud salubrius remedium Svasum nisi propera Gedanum fuga ubi portentosa terra marique spargebantur subsidia ideoque quamvis minus honestum sed oportunum amplexi consilium Pessidunt Rex Primas et totus quantus amicorum numerus omni quadata via tota Pampa inprosperissima consistente fuga pervenerunt Gedanum cui tam famoso totius Europæ imposito injecto freno splendidam cum sua præsentia attulerunt miseriam et ruinam tota memorandam ætate. Ideoque res stabilita utcunque Securitate reliquos adherentes in Regno secum Populo in militiam conscribentes et intolerabiles ab æqualibus contributiones exigentes Bonaque veterum Cives hostiliter invadentes ad hos animabant ausus quibus facile totum everteretur Regnum ad eumque deduceretur statum quo nullus miserabilior et deplorabilior unquam.
Nevero multam suam relinquerent fugam injunctum fideris novo Regimentarie Ministrorum Plenipotentiarum exterarum Potentiarum Varsaviæ residentias jure gentium Sacro Privilegiatas singulariter aulæ Russicæ cum militibus et tormentis bellicis aggredi et invadere indeque viginti quatuor milites mediantibus literis passus Primatialibus pro custodia residentiæ conductos nec non Equos Excellentissimi Dni Comitis de Levendvolt intercipere Arestare et detinere in ipsaque cum alijs Excellentissimis Dnis Ministris in residentia Excellentissimi Dni Comitis de Wilczek Legati Cesarei

24 Securitatis majori causam manentem combinatim et
ac cervicibus invehi nullis parcendo personis oppugnationi
deinde Palatij Serenissimi Regis et Domini Nostri Clemen
tissimi adorisi prout de facto hostiliter cum numeroso
armato milite continuaq tormentorum explosione
ad alteram usq diem expugnatum in quo Sexaginta
Milites ex Corbonensi itidem Primatiali pro Custodia Pala
tij conducti post ingentem suorum cladem per capitu
lationem armis positis intercepti Spoliatis capturis mus
locis Regijs mobilibus Novdy Militia in aliqua parte
permissit ut eo alacriores ad similia redderentur
obsequia et quamvis ob uno criminali et execrabili
actu tota adimpleri visa mensura necdum tamen
Zelosi pro suo Stanislao fidelitatis satietta se ad ma
jora sumeret audaciam attentata
Ac sicut finis unius mali gradus est futuri ita completum
unum facinus, aliud sequebatur. Praeconcepta sui electi erga
manutentione tanto illos praeoccupavit et possedit furore ut nec
timor, nec pietas gradientibus obstitit ausis Ad nos ceterum
ferociam versa, ne id quod Deus operatus in nobis succederet ulla
tenus. Obsessam vidimus armis, tormentis bellicis, militeq
eundo conducto ex parte Varsavia, Vistula ripam, continuam
audivimus et spectavimus per aliquod dies contra nos tormen
torum explosionem, majoris conatibus legitimam Electio
nem nostram, interturbare et impedire volentes Sensimus
sed frustra contra torrentem nitentes relinquimus facientesq
nostra, favente desuper auxilio Dei Operi Nostro et Cordenti
Sanctissimae voluntati Sua Signo cum summo plausu
unanimiter et concordibus votis in optima legitimarum Ele
ctionum forma consuetis gradibus ac solemnitatibus, Sere
nissimum Regem, die 17 January Anno nunc Currenti
cum admirabili eratatum pompa et Decore, jam nobis
feliciter regnantem in Solatium publicum elegimus Ser
vato integro libero veto Liberoq electionis jure Sperantes
ulterioribus pro obice malis, id sufficiens adesse remedium
Sed ut post totaliter perditum visum eduo quamvis Serenadie
a meridionali solis non juvatur lumine ita nec illos in umbra
sui Electi A Serenissimo Regum Fastigio legibus exclusi ambu
lantes Sacrae Regiae majestatis Domini nostri Splendor huius
que Serenus omnia clementer condonans ad rectiorem reducere
viam corpora emori incipientia, putridaq similiora Cadaveri
ordinaria non sanat medicina, nisi extrema curatio.
Plausibilis ergo ubiq de electo Serenissimo Rege Augusto
Tertio fama, solis Sedanensibus displicuit Hospitibus intanto

quae sui rapuit oblivionem, ut quod vellent, quod in commune sua-
derent ignari Turrisque Babilonicae Conditoribus obstupuerant Simi-
les. Sapientissimus Ille, qui perspicacissimum edit Consilium
rei ad cohesave Adnisus, qui non funestissima Serenissimo
Electo Nostro, Electoribus totique Regno suaderet et procuraretur mala
isque ad convicta, calumnias maliciosas Electionis, Pactorum Con-
ventorum aliorumque subsequentium Actuum interpretationes
detractiones apud Aulas Principum, relationes ab omni veritate
alienas imo nunquam existentes, et his Simulata processum
quod facile sublato timore Divino, calcatisque legibus evenit.
Sumpsit brevi audaciam superbia, contempta boni et honesti rati-
onem malitia surrexit par contra parem, sustulit fas et aequum
nefas ab uno caedes ab alio bona legibus et Securitate publica mu-
nita invasa, ab omnibus rapinae, contributiones et spolia ubique
locorum nil tutum nil legibus cautum, Civiorum Magnatum No-
bilium, captivationes, sub armis Sequestrationes ad fortalitia
tanquam mancipia remissiones, nec domi, nec in itinere nec
in templis, nec extra Regnum ulla Securitas postarum vio-
lenta interceptio, imo nec Cursorum Literis tuti Commeatus
instructorum, prehensio Spoliatio et caedes Cuilibet ad omnia
nefaria permissa licentia dummodo a Stanislai partibus
staret Nobilium oppressio sine exemplo, Miserrimus ubique
Liberae Reipublicae Status et conditio ubi cuncta vi et violenter
sub specie libertatis ad unius trahuntur nutum et cunctis
remedijs intra Regnum tuetur Stanislaus nec Caminiby
ab extra. Ius suum stabilire curat consilijs.
Missi ad Amicas Aulas qui falsa proceris narrarent quem
illas Partes, externas inclinarent potentias qui cuncta
cum Summo Reipublicae damno et praejudicio largis
steterent promissis Quod ad Aulam Othomanicam quod
ad Crimensem cum ingenti Erarij publici dispendio cum
exsecrandis propositionibus toti Christianitati non minus
scandalosis quam ac periculosis pro brevi Stanislai Regimine
capesti. Nec pudet privata authoritate quibusdam Aulis
totas Reipublicae offerre Provincias ut tanto pretio empta
Stanislao Suo cederet Regia potestas
Minima hi sequentibus comparata legentur ad quae horret animus
non passibus jam magnis itum ad metam malorum sed toto
et effuso festinatum cursu, cum id quod Deo invisum, ipsique natu-
rae monstrosum omni tentatum conatu id quod nihil horribi-
lius unquam damnata excogitare potuit malitia quod nulli
non execrandum honesto genus nempe hominum, Dominus
suis subditum aequi et inimicum, ad rebellionem animare
multis promissis ad sua vocare auxilia rustica illorum
suis jungere armis Cracoviam Metropolim Regni Regum
que Coronam et Mausolea antiquitus ob innumera Sancto-
rum corpora, Sacrasque reliquias Parvam vocatam Romam

26 et omnibus oppugnare et invadere partibus muros conti-
nuis quatere torrentis hostili circumcirca vastare rabie
ejusq; Fortes hominibus, qui rigorosis semper frenantur leg-
ibus, hujus tueri jubere Causam, qui contra Regem Dominum
Benefactorem suum cum ingenti et memorabili Reipublicae
nostrae et damno, multoq; Sanguinis diluvio, non pridem
cristas erexit rebellis.
Nec in his gradibus adhuc steterat furor, nec ista extensa in
immensum ferocia fines, Timor, Divinus amor, Honestiq;
ratio non erant tanti, ut suum haberent respectum. Etenim
peccator dum in profundum venerit, contemnit omnia ita
effrenata licentia nullis arctari patitur legibus, nisi his
quae ab ejus dependent arbitrio. Id ergo quod semel intra pla-
cuit ab extra tentare infernalis suasit malitia, dum Populos
Augustissimo Imperatori et Sacrae Caesareae majestati sub-
jectos, Deo fideles et Principibus Dominisq; suis fidos Confoede-
rationem Sendomiriae noviter factam, typo impressam,
expaciq; ad id personas tanquam diabolica instrumenta
ad rebelles animare Spiritus omnibus conabantur modis
Orem Deo abominabilem! O facinus Christiano nomini
exosum! O nefas impium! Honestis mentibus insolitum!
omnibus gentibus exitiosum! absque damnatum barba-
ris! Deo ejusq; resistere Potestati crimen quod non puniunt
leges! ad resistendum autem Deo et Dominis, fidelem impel-
lere populum quis furor et quae dementia suasit ac ad uni-
versale mundi conjuravit exitium
Cum ergo in res quotidie vadant, ut ex quolibet actu ingens
Respublica sentiat damnum longeq; ferre cogatur majora.
Nos quibus verus Fidei Catholicae Zelus. Cujus ingens Sacrae
Romanae Ecclesiae miraculosa Dei auxil emolumentum
gratia super Serenissimos Electores Saxoniae descensa ma-
gisq; per exemplarissimam Serenissimi Regis Augusti
Tertij felicissime regnantes pietatem quotidie elucens
Nos quibus sincerior Patriae et libertatum amor tenerius
inest cordi, ac de conservanda tota Republica restabiliendaq;
Pace providere maxime, ad amovendam Securim jam ad
radicem positam apponere, et agmine in nos ruentibus
obviare fatis, purior intentio haeret. Solennem hanc de su-
perius expressis iterum atq; iterum repetimus Mani-
festationem. Supplicantes Sacrae Sedi Apostolicae Do-
mino et Patri Communi discernat Causam nostram a
Gente non Sancta, eruat nos ab homine iniquo et doloso
Obtestamur omnes Potentias et Respublicas ne maliciosis
Adversae Partis conatibus ullo assistant modo imo tanquam faces
incendiarias ubiq; extinguere curent nec Primatiquis Arsibus et
Molimimibus suis bello praesenti consilium et incendium sufflanti
nec cuiquam alterum adhibeant fidem in Audistosq; dimittent
Nostram et communem Causam prosequi et conservati commodo
Agentem juvent et recognoscant quis justius induit Arma Causaq;
juste et legitime Reip: ac totae Europae ut altera Pars adversa ex suis exaginibus

Informatio de Statu Rerum

Tempore illo fatali quo p. d. Primas Regni Cardinalis Radziejowski certis factionibus Respublicae primum nocivis implicatus atrox et impracticabile liberae genti intulit exemplum, dum per potentiam quandam ad novam Electionem Regis vivente et legitime Regnante Serenissimo D. no Rege Augusto II. impulerat. Dum tam clero tota Res publica permota aus.. ut id genti nostrae connaturale est quatenus libertatem semper Regibus Dominisque Nostris in terram Servemus fidelitatem aprima Actus pernitiosi instituere partem virtutem, id est per Generalem Palatinatuum Expeditionem partim per Deputatos sub Sendomiriam d. 20 maij 1704 congregata cum Summo Zelo pro tuitione majestatis legitimi Regis et Domini Sui comparuit ergo multa in et contra factionem Primatialem statuit cassando annihilando et condemnando omnes quales cumque vel jam executos vel exequendos Actus in eumque ipsum finem Generalis Ordinum Confederatio instituta In qua pro maximo objecto fuit impugnatio promulgatae pseudo Electionis ut ex Sequentibus de verbo ad verbum insertis patet

Abortivum partum horum aliquot plus vel minus Seditiosorum capitum ipsumque illorum conventiculum Varsaviense pro infami et condemnato legibus Patrijs congressu declaramus futuramque temere et rebelliter divulgatam Electionem non tantum liberis Suffragijs et solennibus protestationibus in Iure vetantes ut gens libera impugnamus verum et ipsum Candidatum Sive Electum pro hoste Patriae in omne aevum inhabilem ad Tronum Regnum nec pro intrusore, Tyranno et Impostore declaramus

Eiusdem Confederationis ulterior textus

Similiter omnes cum praefato R. Archiepiscopo N. D. Gnesnensi conjunctos eique adhaerentes praecipue Illustr. Stanislaum Leszczynski Posnaniensem Palatinum et alios qui fuerunt suntque Actu Consilio et Auxilio complices hostis peccuniamque ab illo acceperant et cruentis Spolijs Nostris participaverant obliti tot beneficiorum quibus a Serenissimo Rege ornati, et proventuum quibus ampliati et quibus saltem pro verecundia peccandi Sufficeret tam effusa bonitas et clementia Principis attamen in reprobum abierunt Sensum, pinguiorum omnium factionum facti Cooperatores quapropter illos

28 illos una cum alijs adhaerentibus Comitijs Lublinen
sibus condemnatos pro hostibus Patriae et amplius
indignis beneficio libertatis communis declaramus
et e medio Reipublicae ejicimus

Conclusio ejusdem Actus

Hunc ergo Generalem inter Ordines Reip. nexum
constitum et juxta comitia Pacificationis Statutaq
Motionis Generalis sub Sendomiria, Confaederationis
quae sub Rola nec non juxta altima Comitia Lubli
nensia Generalis Unionis Animorum et Executionis
Sancitorum, firmissime stabiliendo, pro Deo Lege
et Rege, robore et authoritate, modernae Generales
Confaederationis quae ut in omnibus punctis et
clausulis perpetuam vim et validitatem habeat,
inviolabilis maneat Cyrographo Nostro juramento
rum et Subscriptionum Nostrarum hoc salutare
opus corroboramus

Sequitur Rotha juramenti in eodem Actu praestiti
ab omnibus Senatoribus Spiritualibus et Secularibus Mini
stris Status totaq Nobilitate ibi congregata

Ego N. Iuro Deo Omnipotenti etc. Quod Gloriam Dei
Defensionem Sacrae Rom. Ecclesiae Majestatem et Salu
tem Sacrae Regiae Majestatis Augusti II Libere electi
integritatem Reip. indivisam Liberam Electionem
Juraq Spiritualia, et Nobilium contra quemlibet
hostem tuebor et juxta Senatoriam meam obligationem
ac juramentum ad plenam Reip. Pacificationem
tam ab intra quam ab extra in praesenti Generali
Confaederatione, ad extremas vires Sanguinis guttam
et residuitatem fortunae manebo nullum respectum
habebo pro colligationibus proximitatibus amicitijs
etc quicunq denique ille sit ab hoc generali nexu Ordi
num Reip. recedens quemlibet talem et futurum Ele
ctum, si inveniretur vel Candidatum pro hoste Pa
triae habebo, in ipsiusq interitum insurgam. Quem
Admodum vero Detronisationem Sincera mente
ejuravi ita et cavunculationem obedientiae per prae
varicationem degenerorum Patriae filiorum et extra
neam Potentiam impositam ejuro et detestor Hoc quoq
Juramentum sine ulla imaginaria dispensatione

in omnibus punctis manutenebo et Servabo, Sic me Deus adjuvet etc.

Super eandem Rotham mutatis illis quae ad Senatores Spectant verbis, Dignitarij, Consiliarij, et Equestres Ordo juramentum praestiterunt quo finito, secuta subscriptio ejus modi

Stanislaus Denhoff venetar MDLituaniae Marschalcus Confoederationis Generalis Rei Publicae
Ludovicus Załuski Episcopus Plocensis
Andreas Załuski Episcopus Varmiensis et Samb. Supremus Regni Cancellarius
Alexander Wybowski Episcopus Luceoriensis
Joannes Bokum, Episcopus Premysliensis Nominatus Cracoviensis
Theodorus Potocki Episcopus Culmensis et Pomer.
I. Gomolinski Episcopus Kijoviae
Lubomirski Castellanus Crac. Supremus Exercituum R. Dux
Stanislaus Morsztyn Palatinus Sendomiriensis
Janusz Korybut Princeps Wisniowiecki Castellanus Vilnensis
Franciscus Leszczynski Palatinus Calisiensis
Joan Jablonowski Palatinus Russiae
Nikodemus Załuski Palatinus Podoliae
Martinus Chometowski Palatinus Masoviae
Petrus Szczewski Palatinus Margemburgensis
Joannes Kossicki Palatinus Braclaviae
Władisłaus Sapieha Palatinus Mscislensis
Franciscus Załuski Palatinus Czerniechoviae
Joseph Marchio Myszkowski Castellanus Sendomiriensis
Casimirus Bieliński M. Marschalcus Regni
Marcian Wołłowicz M. Marschalcus MDL
Carolus Princeps Radziwił M. Cancellarius MDL
Joannes Szembek Procancellarius R.
Georgius Przebendowski M. Thesaurarius Regni
Ludovicus Pociey M. Thesaurarius MDL
Stanislaus Rzewuski Referendarius Regni
Constantinus Stanisławski Referendarius MDL
Georgius Lubomirski Succamerarius Regni
Bogusłaus Denhoff Succamerarius MDL
Castellanorum aliorum N. 15
Paulus Ossieński Instigator Regni

Senatores et Equestris Ordo majoris Poloniae Palatinatuum Possnaniensis et Calisiensis aliorumque in suo generali congressu sua nomina dederunt Juramentum juxta Rotham et super Confoederationem eandem adimpleverunt

Sequitur subscriptio aliorum Palatinatuum

1me Palatinatus Cracoviensis
2 Ducatuum Zatoriensis et Osviecimensis
3 Palatinatus Calisiensis cum suis Districtibus
4 Palatinatus Sendomiriensis
5 Palatinatus Posnaniensis
6 Palatinatus Siradiensis
7 Terra Veluniensis
8 Palatinatus Lanciciae
9 Ducatus Samogitiae
10 Palatinatus Kijoviae
11 Palatinatus Junivladislaviensis
12 Terra Dobrinensis
13 Palatinatus Russiae Terra Leopoliensis
14 Terra Premisliae
15 Terra Sanocensis
16 Terra Chelmensis
17 Terra Chaliciae
18 Palatinatus Volhyniae
19 Palatinatus Podoliae
20 Palatinatus Lublinensis
21 Palatinatus Betzensis
22 Palatinatus Novogrodensis
23 Palatinatus Plocensis
24 Palatinatus Culmensis
25 Palatinatus Masoviae
26 Palatinatus Podlachiae
27 Palatinatus Ravensis
28 Palatinatus Brzescianensis
29 Districtus Pisensis
30 Palatinatus Braclaviae
31 Palatinatus Minsensis
32 Palatinatus Livoniae
33 Palatinatus Czernichoviae

Quae Confederatio ab omnibus supra specificatis tanto Zelo, et Studio confecta subscripta et solemni juramento juxta Rotham superius expressam sponte et libere praestito firmata et roborata, ut nulli id in mentem venerit dari quenquam, qui aliquando perjurus contrarium tam stricta legi et juramento moliretur cum praecipue ille Generalis Ordinum Actus, aliis succedentibus usque ad Annum 1717 semper probasi et fundamento fuit ergo re cujus Confederatio Generalis Tarnogrodensis Anno supradicto 1717 mediatione Petri Moschoviae Czari fincta maxima Authoritatis ratione Persona Stanislai Leszczynski, id quod sequitur statuit

praecavetur specialiter quod beneficio Amnestiae Stanis
lao Leszczynski, et asseclis ejus extra Regnum commoran
tibus, nisi intra trimestre a data praesentis Tractatus sub
scriptionis, ad Corpus Resp. redierint gaudere ac sese tutari
non licebit eoq intuitu in casu non resipiscentiae Salva
Executio poenarum contra eos in legibus expressarum
reservatur
Perculsi hoc monito omnes penes Stanislaum commo
rantes, singulariter fidelissimus ejus D Poniatowski ad
corpus Resp. redierunt tantamq experti Regiam Clemen
tiam, Serenissimi Dni Regis Augusti II et et ipsemet
Stanislaus pertesis adversae fortunae vicibus, ab omnibus
derelictus, has meditari caeperat cogitationes ut se Regiae
committeret clementiae, nisi ad flagellum Resp. totiusq
Europae succedens obicem poneret circumstantiarum
Ex allatis ergo documentis, relinquitur cuilibet judicio
si juramentum in ea ut superius exprimitur forma
sit validum vel non? Si sit obligans ad manutenen
dam inhabilitatem et exclusionem in aevum a Throno
Stanislai, a plenis ordinibus uniformiter declaratam
vel non? creditur rationabiliter, quod nec ipsi Stani
slaistae aliter poterint ad interrogata respondere nisi
sic ut justitia et conscientia suadet et jubet. Omnino
manutenendam esse legem ab universis Ordinibus
latam et ab iisdem juramento firmatam. Qua ergo au
thoritate et conscientia se exvinculaverint, a tam
stricto ligamine omnes illi qui personam Legibus
in aevum exclusam violente Throno imponere praesum
pserint ubi et quando restitutionis ad habilitatem
et absolutioni a nexu juramenti quaesitum remedium
et levamen. Potuit ne lex publica tanta solemnitate
sancita, tot Constitutionibus et Actibus publicis a
plena Resp. successive firmata temere et absoluta po
testate ab adhaerentibus Stanislai tolli et cassari?
Juramentum tam strictum pro manutentione
ejusdem legis in omnibus punctis frivole contemni
et rejici. Non ne quod per tres Ordines in plena Resp.
constitutum acceptatum et solenni juramento fir
matum ab omnibus etiam Ordinibus in plena Resp.
resolvi debeat nec valet quod praedicti Stanislaistae
allegant Legem praefatam solum modo ad vitae

32 tempora DD. Serenissimi Regis Augusti II valiturum non enim in perpetuum vita promissa Serenissimo Regi, hoc admisso possumus inferre omnes Constitutiones post mortem cujusvis Regis Regnante ipso sancitas amplius non valere.

Hoc ergo fundamentum Ordinum Rep: veram non perjuram nec interpolatam sed legum suarum tenacem et conservatricem repraesentantium non admittendi ad Tronum Stanislaj Leszczynski ipse quod per legem universalem ab ipsis met miderius ejus adhaerentibus sanccitam et juramento sine ulla imaginabili dispensatione admittenda firmatam sit [?] diu cum exclusus a Trono imo pro hoste, Invasore ac Tyranno et ex Regno ejectus declaratus, et promulgatus, paenisq super ipso partem executis partim ob spem submissionis suspensis. Cujus non admissionis resolutionem sequentes demonstrant rationes

1 Propter ligatam voluntario et deliberato juramento sine ulla imaginaria dispensatione conscientiam

2 Propter manutenendam Legem publicam qua semel, temere et frivole contempta omnia ruerent sancita

3 Propter conservandum honorem Troni et Fastigij Reip: Regni Poloniae ne ei Personae similes legibus circumventae et adjudicatae admoveantur

4 Propter manutenendam libertatem et immunitatem liberae Electionis et liberi veto, per violentam impositionem Stanislaj Leszczynski a Triumvirati constituti oppressi

5 Propter amputandum illicitum ambitum et aspirationem ad Thronum vivente Rege, Liberae Electioni et Paci communi perniciosum

6 Propter evitandum bellum evidenter ex Electione Stanislaj toti Rep. imminens

7 Propter Securitatem Pactorum Conventorum quomodo enim Resp. ea Secura esse poterit de manutenendis ab illo quem Lex publica pro Hoste Tyranno et Invasore agnovit et declaravit

8 Ob metum Gallicae potentiae et successoris custos tutelis Stanislaus obligatus et devinctus, quo enim magis sibi propensiorem haberes, Stanislaum ee faciliùs in

negotia Resp: admitteretur persuaderetq̃ quæ vellet ut evidenter in Pactis illius Conventis apparet, in quibus lineæ de lumbis Stanislaj directe descendenti eadem promissa prærogativa, quæ Domui Regiæ. Non nè periculum Resp: appetenda eius desuccessione.
9 Propter numerosam Stanislaj Consanguinitatem cujus respectus longe potior esset quam merita aliorum
10 Propter metum ultionis et vindictæ ex illis qui Zelosius pro libertate, et libera Electione legem contra illum statuendam urgebant
Præter legem per Confæderationem Sendomiriensem Stanislaum Leszczynski excludentem a Throno sunt plurimæ antiquissimæ Constitutiones pragmaticæ quæ omnes vivente rege aspirantes a Thronum non solum excludunt a capacitate Regnandi sed acerrimos contra illos decernunt rigores
Ex his ergo validissimis rationibus et fundamentis amovimus a Throno Stanislaum Leszczynski et eligimus Principem Regium Poloniæ et Electorem Saxoniæ in Regem et Dominum nostrum Serenissimum Augustum Tertium Emeritissimi in Resp:a et Gloriosissimi per totum Orbem Regis Patris filium, felicissime nobis regnantem die 17 January Anno nunc Currenti cum ingenti et rara pompa Regniq̃ decore Cracoviæ Coronatum Catholicissimum Pijssimum Clementissimum, et omnibus Regijs virtutibus ornatum, et quidem nunc ipsum, Cui illo tempore propter leges vetantes id renuenti, sponte adhærentes Stanislaj pro eligendo suas sponsiones toties quoties offerebant quod illorum testantur viva documenta
In quo Electo, Legibusq̃ injuria libertati quale periculum Resp:æ quod incommodum? quod conscientiæ gravamen respondeant jurium Libertatis Pacis et Securitatis publicæ oppugnatores et violatores.
Lex contra extraneos Candidatos in Convocatione Varsaviæ propter violentiam absolutam potestatem tumultus et plurimos excessivos abusus in Sessione lata nullo modo prætendi potest pro regali propter rationes recenter expressas. Sed dato non concesso ex valore quem soli adhærentes Stanislaj prætendunt, Ligaret ne principem Regium Poloniæ terminis pure ad extraneum Principem spectantibus magna interest inter Principem

Regium Poloniæ, Leges generalium Comitiorum in anno
1696to possessionem approbatam in regno habentem
et extraneos simpliciter Principes differentia. Ideoq Lex
præsens contra quam tot protestationes ubiq factæ
nullo modo ad illum ut ad Domum Regiam destinata nulla
fuit mentio extenditur. Ita tempore Electionis dom: Sere
nissimi Augusti II quamvis exclusio Piasti unanimiter
sancita tamen Serenissimus Princeps Jacobus ut filius
Regis, ratione Domus Regiæ, multis suffragijs promo
vebatur ad Thronum non obstante Piasti exclusione.
Filium Regis Poloniæ nemo nisi fatuus, et legum igna
rus pro extraneo reputabit qui Patre suo, propter quan
dam propinquitatem magis Poloniæ incorporatur et ad
illum ipso titulo pertinet, ideo dicitur Princeps Regius
Poloniæ nec amplius pro extraneo haberi potest, Electus
ergo est legitime manente contra extraneos lege, ut ex
Domo Regia evenit. Id est altero fundamento ratione
stirpis Jagiellonicæ quæ etiam transmarina ad Regnum
quærebatur, tanta enim Connaturalis Polonis ad illam
fuit inclinatio et innatus amor, Nec obstat quasdam
circumstantias in Instrumento Convocationali obstantes
Principi Regio Poloniæ appositas esse dolo et privati Pri
matis jam prævenit in favorem Stanislai Authoritate
quarum nulla fuit in publico mentio, imo deinde cum
stupore omnium impressæ legebantur, sed quoniam
ex Aureo attramentario verba apposita, Authores et
Fautores illiatum ab illo tempore nimis interpatio in
tacita manere procurarunt. Sed nec pure Extraneos Lex
dicta ligavit, excluderetq a Candidatione potuit, quod
enim per legem publicam in materia gravi constituitur
vel a plena Republica, vel saltim ab nobilibus a constitui debet
consentientibus omnibus. Deinde sine damno Reipub
quod summum pateretur si ille Princeps excluderetur
a quo plurima accederent et sperarentur utilitates. Ideo
quo plures sunt candidati eo utilioribus inter se certant
propositionibus in commodum Reip: tertio sine diminutione
aut oppressione libertatis, quæ non esset integra
et libera, si in adeo considerabili circumscriberetur ge
neralitate quæ maximam liberæ Electionis in se continet
partem, imo veluti Anima ejus sit. Quarto sine injuria
tertij Nam si aliquis majorarum Qualitatum Extraneus

Principes tempestive praeoccupando sibi favores futurorum Electorum data aliqua occasione multa praestaret Respcd meritu successu vero temporis similiter adhaererentur extranei nemine inferetur ipsi injuria nec Resp: sine damno esset dum suis in aliquo necessitatis casu privaretur commodis nemo enim amplius amica ei praestaret officia si primis esset elusus et quamvis non eligeretur, Dei enim est eligere Reges sufficeret et concurrentia acceptatio et permissio ejus, aditus ad Coronam Adextremum esset contra manifestam Dei voluntatem et evidenter contrariaretur consvetudini sive candae Spiritus Sancti assistentiae. Quis enim in Divina intravit Consilia cui manifestus de caelo Rex futurus! Confugimus ad auxilium Dei ut benedicat et regat corda nostra neminem ergo anticipative constituere nec excludere possumus, nec debemus, Expectantes quem Digitus Dei monstraverit alias ipsa Dei esset tentatio seu potius elusio, hunc et non alium etiam sub discrimine Pacis Libertatis Patriae et vitae confratrum velle et constituere cum Deo alium ab aeterno praeordinavent et disposuerit.

De perjurio ab his ubiq falsis traductis convictis, qui ab universo Mundo justius argui debent ab illo, quae pietas Juramentum enim Spontaneum et deliberatum quo: Leges contra Stanislaum latae firmabatur robur et perpetuitas temere frangere et contemnere, nonne est impium perjurij evidentis crimen." et si ta audacter Stanislaistae praesumpserunt legem publicam ab ipsis met sanctitam, juramentumq tam solenne adjecta clausula sine ulla dispensatione imaginabili meum tenendum, contemnere nec erubescere, quod primi facti perjurij, qua fronte praetendant ab istis qui vel coacti vel dolo capti vel in bonum Resp: fieri persvasi et illorum Juramentum vi caeterum vitiosum et noxias consequentias Regno adferens inviolabiliter observaretur ad quod facilius praestandum Instrumentum Convocationis aliud in promissis aliud in contextu aliud denig in effectu continebat quam ob rem multis etiam infra verem Stanislai pertractis, tam aperte displicebat iteralitas et falsificatio.

Nominatio sive per Primatem sive per Episcopum facta nil confert ad valorem Actus Electionis haec solennitas ad Primatialem tantum refertur praerogativam. Multa

extant exempla Reges legitime electus et Regnantes per epi
scopos Nominatos. Si vero Primas, aliud nocivum Reipublicae
factioni alligatus fuerit, ut recenter experti sumus, eo Reges
Episcopis permittunt. Idem de Coronatione sentiendum. Sed
ut in hoc puncto explicetur major Reverendissimi Domini
Primatis partialitatus, quam justitia adducitur exemplum
in eodem ipso Electo Stanislao Leszczynski quem in illa prima
pseudo Electione, multo sanguine et rixa Republica
constante, Episcopus Posnaniensis praesente tum temporis
Varsaviae, vix mille passibus distante Primate cardinale
Radziejowski, in summa confusione nominavit, modernus
tamen Dominus Primas illo tempore Episcopus Culmiensis
non observato scrupulo, et infusa Primatiali contra le
gem et reatum juramenti duplicem personaliter et solen
niter praestiti et contra Sacrae Sedis Apostolicae Monita
primus Episcoporum Stanislaum pro Rege recognovit,
Regni et Reipublicae factus rebellis ac summi Pontificis inobe
diens filius et contumax. Si itaque illa Nominatio in Pseudo
Electione Reipublicae nocivissima per Episcopum Posnaniensem
executa illo tempore Domino Primati placuit, cur simi
liter per Illustrissimum et Reverendissimum Dominum
Episcopum Posnaniensem, virum exemplarem modestis
simum et virtuosissimum in Electione legitima et lon
ge meliori forma quam Stanislai Nominatio expedita
illi displicet, praecipue in absentia Primatis tempore
Electionis sedam perniciosis Reipublicae consiliis impediti.
Locus Electionis vel nullibi vel parum est considerationis quia
ut non est per legem determinatus ita cuilibet imminenti ele
ctioni ad arbitrium designatur, multa exempla docent
Electos fuisse Reges in variis locis, ita Henricus in eodem
ipso loco, ubi Modernus Serenissimus Rex Augustus II.
fuit Electus, Sigismundus III in suburbio Varsaviensi
soli Coronationi per legem positivam Cracovia designatur,
haud praeter illam nullibi coronari debent Reges, unum
tantum extat exemplum pro Electionae Regis Michaelis
Uxore Varsaviae. per dispensationem ab omnibus ordini
bus ex casu summae necessitatis et rationis accordatam Coro
nata. Ipsemet Actus hos postremae Considerationis abhor
rentsum Stanislai ecoisnat per combustam immediate
Nominationem illius Popam seu Domum pro Senatoribus

in campo Desiccatam, et valla ubi equestris Ordo suas per
acit Sessiones disjecta, nunquam practicabili exemplo ad
abolendam forsan memoriam, ne ullum vestigium tam
vitiosi relinqueretur posteritati Actus, Atriusq designa
retur Electoribus locus, ad reliqua ut ab Adhaerentibus
Stanislaj Leszczynski conspicta, somniata averitate aliena
et ab ipsis Authoribus factionum et fictionum executa
non respondetur sed ut Segia et indigna praetereuntur
Demonstratum ergo fundamentum per Impositionem
Stanislaj Electionem nullam, liberum veto oppressum
Leges convulsas Jura gentium violata, Regem circumsam,
Conscientiam oneratam et omnia mala Rep. secuta.
In quo autem legitima et libera consistat electio, concluditur
brevissima explicatione. Quod non in numero, aliquando
enim major frequentia aliquando minor Electorum Electi
onis adest potest tota Respca. congregari viritim potest
per Deputatos, Aliter Palatinatus generaliter convenit
aliter nuntios mittit non plus tamen valent suffragia
pro eligendo Rege unius quam alterius, sed nemine
contradicente, debet eligi Rex, non ut loco nec Primatis
Nominatione ut supra deductum sed in concordibus
Suffragijs et unanimi omnium consensu quem triplex
antecedit Nominatio et interrogatio clara et distincta
voce expedita acclamationibus Electorum concordibus
et unanimis festiva Quod in Nominatione Stanislaj
Leszczynski nunquam evenit, imo millenis protesta
tionibus reclamata fuit alijs vivat alijs protestor cla
mantibus. In Electione vero Serenissimi Regis Augusti
III una omnium audita vox et acclamatio vivat Augustus
non vi extorta non Sonitu auri persuasa non promissis
stipulata, sed clara et distincta nominatio, raro exemplo
prospera et festiva in qua non Spiritus procellarum
sed Spiritus S Gratiae Corda omnium rexit et inspi
ravit, ideoq ut Sui operi Justaeq causae benigne assistit
Partem adversam ubiq contundit, brevisq ad perpetuam
meritae poenae memoriam conteret.

A

38 Manifest JmX. Marcina Załuskiego Biskupa Drezdenskiego Sekretarza Koronnego

Nie teraz dopiero nieprzyiaciele Rzpltey naszey podaią nas na nienawiść przez pisma fałszywe na zwiedzienie tak wiele ludzi poczciwych którzy samym do sprawiedliwości przywiązaniem nam przyiaciel, iakby niewczesne było chciwe nas dobre okrutnie uywartą woyną podbić ale ieszcze nad to extendunt swoie gubernium, kiedy inszym skrytym sposobem niemniey niesprawiedliwą woyną chcą pervertere ideam nayprzednieyszey części rzeczy Sentientium y przytłumić w nich kanie generalitatem która ich do naszych nieszczęśliwych interessacie. Ten iednak modus agendi iest cnocie y poczciwości z tym samym znosi opera które nam calumniose attribuunt, fałsz wydaie Authorów y utwierdza ich dalej tym bardziey wszystkich poczciwość kochaiących do politowania nad naszą Oyczyzną grobowie gdy uważam że dotąd przeciwko tym nowym szturmem non opponimus tylko prudens et modestum silentium y ze pewni pomocy Boskiey obroncy wiecznego zgwałconey niewinności czekaliśmy spokoynie. Z cierpliwością pomsty nad nieprzyiaciołmi naszemi a bardziey żeby ich złe serce odmienił nie karząc ich złości zostalibyśmy ieszcze w tey nieczynney obytreści gdyby nieprzyiaciele nasi persuadendo wstydliwemi sposobami nas prosequi niż dali nam poznać żeby to byli authorzami ich złe intencye y uczynili się complices ich niesprawiedliwości którą exercent nad nami. Cały Świat świadkiem że my nic nie rzekli nad listami recognitionis które przypisuią Prymasowi, y gdzie pełno terminów y expressyi niegodnych a fałszywych, iako się to potym pokazało per immobilem constantiam tey zacney głowy Rzeczy naszey y tak przeciwnych iego naturalney cnocie iako przyzwoitych Genio tych którzy go sądzili być ich capacem, odrzuciliśmy także cum contemptu inszych Scryptów pod zacnemi imionami fabrykowane, nie zdało nam się nawet dimittere z tey wspaniałości którą zdobi nie w innego aby zatamował cursum Scryptów pełnych iadu pod własnym Imieniem N. P. Naszego Stanisława pierwszego ale tandem czas wyiawić kalumnią nieprzyiaciół naszych coram publico exacto et prudenti którego omamić chcą operibus tenebrarum że te które nam przypisuią cale się do nich nie znamy y nie są nasze a osobliwie co wydrukowano w Gazecie

Amsterdamskiey de data 7ma Juny sub titulo Manifestu od
Krola Imci Naszego wydanego do Woyska Koronnego y Chorą
gwi wyprawionych po Woiewodztwach z własnym tedy roskazem
Krola Imci P[ana] N[aszego] Miłościwego całemu Swiatu obiawiam że
ten Manifest iest fałszywy y że nigdy w myśli Jego nie
postało takowe wydać Ordynanse do wiernych podda:
nych Swoich. Niechay zas przytym z tey okazyi y z tych
ktore mogą Subsequi każdy Sądzi y uzna co iest za chara
kter Nieprzyiacioł naszych, ponieważ w intencyi szkodzić
Krolowi Imci y Rzeczy[pospolitej] nie wzdrygaią się wydać y przyznać
iako czynią tym lub fałszywym Skryptem miłość y przy
wiązanie ktore całe Krolestwo Swiadczyło immediate
Throno vacante zgodą iednostayną ktorą Krol Imci
zastał inter Status y obowiązki sollenniter ktoremi
się poczyniono inviolabilis fidelitatis, ktoby wierzył że te
słowa złudne pioro nieprzyiacioł wyraża, ale że same pra
wdą chcą Swe kłamstwo popierać y nie wstydzą się wyznać
wyznać chce im nie są favorabiles byle fałszywie dalszy
ke w ktorym interes y pożytek swoy zakładaią. Ten sku
tek ktorego się in Suppositione tego Manifestu spodziewaią
się iest aby Braci naszych zwodzić, ktorzy dotąd przy wol
ności obstawali aby ią tym wręcz y pod iarzmo poddali,
ktorzy ią przełamać usiłuią, aby zdradzić Krola y Oyczy
znę sub pretextu słuchania Jego Ordynansow y aby
nay wierniejsi rozumieli że tym samym contribuunt
ad ejus prosperitatem. Drugie motivum aby dać poznać
całemu Swiatu że nasze Woyska na ruinę kraiu nie na
danie oporu Nieprzyiacielowi służyły, y że ta ruina
do ktorey Oyczyzna przywiedziona nie pochodzi z oppressyi
Sasow y Moskwy ktorzy ią od dwoch lat pustoszą tylko
od nas Samych. Niedziw że w tym zmyślonym Manifeście
maią się za Prawodawcow ale według ich Opinij iako maią
dawać Prawa pod Imieniem tego Krola ktorego non recogno
scunt władzy ktoby wierzył gdyby nie wiedział że wpośrod
Europy w naszym wieku tak wypolerowanym w obyczaiach
znayduią się tak grube Subiecta ktore mogą imputare takie
Skrypt Naszemu Monarsze ktory sam wymyślił aby uszczer
bić sławę y reputacyą ktorey nabył u całego Swiata. Zosta:
wuie publico iusto Censori aby sądził de adiis motivis ktore
były do tego zmyślonego Manifestu Sufficiat mi go tu prescri

bere

proscribere iako falszywy y niegodny Nayiasnieyszego Pana Naszego, y w ktorym niemogł by się poznać tylko przez te dobre zamiary przypisuie, y ktore umie Nasowacie wykazuiąc ktore za Convenientes et Opportuniores sławie Jego et prosperitati całego Narodu. W Warszawie d. 18va Junij 1792 Roku

Ad Mandatum S. R. Mtis
Martinus Załuski Episcopus Drezn.
Supremus Regni Poloniae Secretarius

Mowa JP. Woiewody Krakowskiego

Nayiasnieyszy Królu Panie a Panie nasz Miłościwy

Iako osobliwa opatrzność y manuductya wszechmocney Boga naszego ręki uwiodły W.K.Mci na Tron Polski Elekcyi tulit pharmacum ad jam nonsuffocatae libertati tak taz sama liberae Genti semper provida y teraz wprzezorney a sprawiedliwey dyrekcyi Jego non palliatoris remediis ale efficaci medicina chce sanare omnia dissentionum vulnera, wktorey Sessionum cicatrices kiedy na terazniejszey radzie Spiritus Domini inclinavit cor Principis ad formandas tales propositiones ktore spirando gloriam in Excelsis Deo cytowaną oraz in terra hominibus bonae voluntatis

Zadała ktorą W.K.Mość per identifi cam majestatem confoederatae Rzeczpłtey nasz zawsze promptam atque praesentem wterazniey szych trzech propozycyach addypatissime służących motivo Rzeczypospolitey Status ukazuie nam oczywisty że Jego Królewska Mość Pater Patriae non in rigore sed in amore non in armis sed in Concilijs justa causa tuae Conservationis nostrae ponis fiduciam

Zaco iaprzy naynis zym u Throna Panskiego W.K.Mci podziękowaniu Supremo Regum Regnorumque Domino Wszystko oddawszy adoracyą ad proposita Rady terazniejszey temori cum submaysati submissione S.N. M. składam Senatorskie votum ponieważ kiedy nie wszystkie Woiewodztwa Ziemie y powiaty oswiadczyły się W.K.Mci S.M.M. przez Posłow swoich takiem rzeygnitione majestatis iako tez cum desiderio zupełnego w Oyczyznie uspokoienia rozumiałbym Seym nieodwłoczny convenientissimam esse medelam. Ten zas iako nayprzedzey dla ewakuacyi Woysk Auxiliarnych ktore pacati et sanatis Seymu Rzpta wyiście maturare będą mogły absque ulla longiori mora

Tym czasem zaś nim Seymik przed Seymowe następią, Allewiaryą Ździrotowanym Woiewództwom Ziemiom Powiatom in Anno Namistarz Zarzecz wielce potrzebną przyszłemu Seymowi przyiunezoney prozbie moiey WXMŚ z obligacys Senatorskiey reprezentuię

Securitas interesa subo Tworzi mieć może praesidium od wszystkiey Rzeczypospolitey zapieczętaiącym się iuż walecznym WXMŚ Pana y króla Naszego Imieniem Optimum iedkak robur skarb weźmie sobie a Supremo primovey ordine Maiestatis sabet ab alijs ducibus ordinibus Respublica kiedy zachwalebszym y nigdy dosyć niewystawionym przykładem Justitiae Clemen tiae Acresatis WXMŚ P.N.M.

Imy także Stan Senatorski y Rycerski vetis trametibus ad metam uspokoienia publicznego properando tak jako w XMŚ P.N.M. exacta obserwantia legum omni partialitatibus dmulationibus atq. diffidentijs postępować będziemy niewsurpuiąc sobie in dziele Rpca et sub tam pijo Rege Jeden nad drugiego primatum mentorum honorum benefi ciorum ale równie wiernie służyć Bogu Panu y Oyczyźnie junctas manus iedni drugiemu tak in probu sabore quam pro merita mercede in charitate non ficta podawać będziemy Na tych tedy dwoch fundamentach Securitas interesa firma stabilis ac utla nunquam mobilis capus stać y wielować niemylnie będzie kiedy milites Consinijs boves Cordibus Custodiam dabunt.

Jabrosi Boże ostatem niewątpię y owszem niomethną czystą sobie rozumie że każdy stabit promovere sub iam tylko tubo przy dobrych y szczerych Intenciach gdy naturam fragilem człowieka śmiertelnego w sobie konsyderuie obowiam się aby tez mogę iakiś kotorek mento w Saycie WXMŚ niezgrzeszył kiedy praesumptione pozwolenie sobie czego przeciwko Prawom Statutom y Wolności Polskiey dlatego że co y do Boga do WXMŚ pomazańca y Namiestnika Jego quo ad veram Imaginem Sprawiedliwości Bożey pokorną zanoszę prozbę Ne nos inducas in tentationem przez dobroć y łaskawość niedopuszczay. Miłościwy Panie rozrastać się vanitati Ambitioni et Avaritiae Jeżeliby się strzeż Boże w moich kiedy pokazać miała akcyach Supprime malum morba ne crescat usq. ad messem a iako trzymać chcesz y powinieneś ex justitia dystributiva in libero ac dquali Regno equilibrium familiarum tak bądź oraz łaskawym Moderatorem ut bene sit Patriae et Rapiorum

Reytrarum

42 Niemoże niczym dostoyniey ugruntowana bydz nazawsze interna securitas iako kiedy fulta bedzie a maiestate Młodszych Braci naszych avitorum pierwszych poddanych WKMci y oraz Synow Poytu Szymych Łaskawego Oyca in Libertate Blaskiem Znaczney Szym dywatitas im podpory im Chleba Panskiego udzielany redde Metuscmy Panie z Stefanem Batorym wielkim quondam Krolem Polskim ktorego sepraże Superas omnes virtutes atque Encomia rowno znamie dostatnieyszemi egregius inventus Semper Securos tranquillos ac Patres ut illi erco Ja zmieyscia mego venuntio omni ambitioni particulari ac privatis desideriis y iezelybym był tak szczesliwym zebym mogł mereri rekompense iaka w Sprawiedliwey łasce WKMci Dobrotliwego Pana y Oyca Naszego zasługami moiemi cedo fratribus partem mercedis meæ Niechcę bydz solus in Israel Beatus ale iako in Communione Sanctorum ostrzegamy Boga Spero ac credo Beatitudinem tak et temporaneæ huius vitæ bydz sadzę positam in Commune fraterno bene amorem meam ac omnium nostrarum felicitatem od ktorey et Securitas interna et tranquillitas publica naybardziey dependent Bo kiedy Secundum gradus omnes nostros beatemiur gratijs Panskiey Dystrybutywy omnes ut vemeis in pace movebimur in Domine

Zebym zas mogł bydz tym Securior ac firmior wteraz ostatnieyszy Sentymentach moich Sladam et vitam et Sortes meas do reki Panskiey WKMci ktorego Sprawiedliwe Serce iako in manibus Dei iest pospotum tak et Justitia Distributiva in Imperio ac Pro Regimine eius wiem że peren nabit Vota Jeł Mościow Panow Senatorow in Senatus Consilio Varsaviæ 6ta Junij 1735to

Jmc Xiądz Biskup Kuiawski Oddaiam się na nowe ukontentowanie gdy pierwszy raz nadetermniowany od WKMci radzie zasiadam ktorą że WKMość złożyłes ktauczynie na dyspozycyi Seymowy pokazałes przez to wdzięcznym affectow Poddanych Twoich Seym Szczesliwdziałny determinare raczył. Securitas interna ad internim niezgorzey od Jeł Mościow Panow Regimentarzow opatrzona iest. Interna Securitas consistit na zobopolney inter Maiestatem et Libertatem konfidencyi la przez Pacifikacyą ugruntuie się

Woyska Auxyliarskie aby się samym tylko Chlebem kontentowały niewyciągaiąc nowych Exakcyi pilnie o to Panu Suppliko[wał]

Ich Mościwych PP. Regimentarzów którzy szczerym affektem Woyska utrzymywali Xięcia Biskupa Krakowskiego Marszałka W. Koronnego Konfederacyi Consiliarios y Marszałka Generalnego Referendarza Koronnego rekommendował Królowi Jmci

Jmć Xiądz Biskup Poznański czas consiliis non elogiis destynowany wyciągał od nas należyte WKMci podziękowanie że Swym Staraniem pales Patriæ, et verus Pater Securitas externa Zamiszu bydź opatrzona interna przez Seym, który by mu zbyt naznaczyć życzył agruntuiesz ciel Rekommendował Jmci Pana Brodowskiego aby satisfakcyą miał należytą za Expensa w drodze do Cara Jmci Turecckiego wydane

Jmć Xiądz Biskup Płocki który cziynu wyższnieniei wielkich y przyzwoitych Czynow WKMci wychwalaiącsemu widzi że wyspaniałe WKMci Jmię woli nagruntowną Barabsai stawać niżeli panegyryzującycz kostiakiem Oracyi Nie tylko Sł będzie podziękowanie zabiegowskie WKMci o około publicznego dobra starania, y napodane propozycye odpowiadam, Prystilarya Generalna, każdemu pragnącemu pokuszi bardzo potrzebna, ażeby przez nią nayskuteczniejsze Srzodki ku skutku przyszła Superest aby cała Oyczyzna Nasza nie tylko WKMcią za Pana swego troską uznała, ale też y kochała albowiem rzeczy gdzie, to u nas Polaków, tutior est amatus quam armatus Princeps, już dotey mety naprowadzone są dobrze Woiewództwa, zostaie jeszcze nie które przyciągnać takie będzie dalicie łaska WKMci, kiedy przez powszechną Interpozycyą Swoię wyjednasz Jm attencyą zwalonych na nie ciężarów na Sustentowanie Woysk Auxyliarskich y gdy obwieścisz wszystkich iak za Zygmunta III bezpieczeństwie y spokoyney, w Domach Swoich Siedzących

Jeżeliby się zaś znaydowali licentiosi, y tych WKMci potrafisz attrahere przez zastraszenie Ich rigorem powszym pozwolency Im resipiscencyi czasie że sposoby zdadzą się do uśmierzenia Domowy Dyssensyi pomocne gdy ten czas WKMci gruntownie rigidus observator legis exarcebis

44 Regalia in Conspectu Populi Processionalis Securitas do przyszłego Seymu provyabidzie gdy WWMć rozkażesz kupy Tuzwolne in regno znaydujące się rozpędzać do czego Ichmość Pp Regimentarze obligowani będą y gdy także justitia administrabitur
Termin Seymu Pacificationis rozumiałbym trzecio niedzielny być potrzebny Alaungrentowania Polski, y zupełnego przyzwyciężenia non respicientium, do czego spodziewam się nie darmnie że WWMość optimo prolibis exemplo
Xiążę Kasztellan Krakowski Jak Bog chciał którego nieodmienne wyroki każdą rzecz obrażoney przyprowadzają Determinacyi obycie Nayjaśnieyszy Miłościwy boś wolny Naród przez wolne Suffragia za Pana Swego obrał, a zatem tu WWM zatem nudności Boskiej Osiadł tron tak też należy abyś według Boga Kardynalne nam Prawa od Augusta Pierwszego nadane nienaruszenie zachować.
Drugie WWMść że usiłata Consiliorum forma chcesz sanare vulnera Rzeczypospolitey, Seym Dwuniedzielny będzie ydałey odważam się czynić fideiussyą za Xiążęciem Jmcią Prymasem aby był plene restitutus libertati obligatis tym sobie WWM całe królestwo y do przydziey należysz Racysi.
Securitas interna tako na całych należy Regimentarzach takwystki niepotrzeba, żeby nie mieli tak nayprędzey in vigilare oney Spodziewam się że WWMć garnące się do siebie Woysko Litt przyimiesz u Protekcyą, promowować a żebyś cudem starszey starano tych ktorzy Kratscam prawie exercent rozbiiące y odzieraiąc prawie na drogach y amnestys takowym niedopuszczono w ktorey oni sidu sam ponunt
Aby Jmć Pan ~~Wojewoda~~ Kijowskiego pisał do Hana Tatarskiego u żeli tam Expedycye od WWMści przyięte będą także y do Baszy Chocimskiego aby Protekcyi Ludzkiey niedał uciekającym się Partyzantom insynuować. Rekommendować Jmci Pana Brodzkiego Królowi Jmci aby mu kompensował stratę w drodze do Porty Ottomańskiey poniesioną.
Jmć Pan Wojewoda Kijowski Ponieważ tedwo nie wszystkie Województwa Oswiadczyły się zrekognicyą, WWMści rozumiał tym Seym niedowtoczenie potrzebny a żeby tak nayprędzey Woysk uczynu ewakuacyą przed Seymikami zaś przed Seymowemi Supplikuię WWMści aby zakooperacyą lege

uczyni nanalyta Attewscya obciązonym fortunom naszym a takgdy to nastąpi, Securitas interna et externa prowizo bydzi zupełna, Uniost azeby żaden z Braci in dignitate urzędowych niewynosił się supra nad inszych y upraszał Pana aby vano tumore ductis nie dopuszczał rozszerzać się ale y owszem ut supprimeret in herba plantam samej sej onodlełany y tem suszy podając gdyby chciał nad wspołt Braci swemi intumescere Mittes Custodes, Cives Cordibus Swoigętemi Xiązęciu Kasztellana Krakowskiego Angelum Pacis dla Interessow Krola y Rzeczypospoliy prawdziwego rekomendował.
JmPan Wojewoda Sendomirski pierwsze y ostatnie medium podał ad salvandam Patriam Seym Pacificationis dwuniedzielny prosił ozlezenie go in ten Usługę publiczną JmciPana Brodowskiego insinuavit Krolowi Pro Securitate interna et externa obligitaiącą Regimentarza prosił.
JmcPan Wojewoda Trocki podziękował za złozenie Rady sędzią partykularnie Xiązęciu Kasztellanowi pro Zelo in Patriam poszedł in sensum tego.
JmPan Kasztellan Trocki podał sposob coadunandi animos przez Seym pacificationis, drugie kłotu odłozył ad vota congregandorum na Seymie
JmcPan Wojewoda Brzeski Kujawski wyraził że ~~subauspiciis~~ przez dwie lecie magnis consiliis zatrzymywał Labefactantem Rempublicam y że subauspiciis JKMci poządany oczerany pokoy radził na odprawienie Seymu Pacificationis determinowaie czas Jesienny spodziewa się że prędzey że po złozonych Seymikach residuum Wojewodztw przystąpi Securitatis internae et externae tym czasem provisionem zlecił Regimentarzom
JmcPan Wojewoda Kijowski podziękował za wszystko koroniny JegoKMci Magno sudore Xiązęcia Kasztellana Krakowskiego Marszałka Wker ad obedientiam Jemu poręczone bene licys Regis promisare raczył y Jego przykomendzie tego Wojska zachował nie bez dalszey nadziey Securitas niemoze bydz lepsey prowizya jako na Seymie, zas in arbitrio Krola Jmci Dwuniedzielny czy Szesniedzielny bydz ma radził potrzebniejszy uznał Seym Dwuniedzielny dla prędszego uspokoienia y Ewakuacyi Wojsk Cudzoziemskich za Xiązęciem Jmcią Prymasem prosił aby cum ursoris in qua ubsistata powazna Krolewska Interpozycya restituret

Względem Lyansa Lytow do Stana Jmci Tatarskiego y Pasz
Holimskiego, deklarował się iako mu inszna ... Xiąże Kasztel
lan Krakowski in rzeczy iako Regementarz in omni bone Res
publicae assydował się addere momenta et conatus Securior
posse granice swoie własne Kupy et inobedientes
Jmć P. Woiewoda Smoleński podziękował za Woiewodztwo
Smoleńskie poszedł in Sensum inszych Seym in Arbitrio
Xięcia Jmci zostawić życzył w swey instancyą za Xięciem
Prymasem uwolnienie
Jmć P. Woiewoda Mazowiecki krotko zapuszczałowszy się
Jego podziękował także partykularnie Jmci Xiędzu Biskupo
wi Kujawskiemu y Kasztellanowi Krakowskiemu za przed
sięwziętą pracą około Zjednoczenia przez wszystkie Rady Seym
extraordynaryiny Dwunastodzienny przed Seymem Pacif
icationis stanowienia wielu circumstancyi które by się
razem do Seymu zegaty ... zatrudniały
Miasto Gdańsk aby Jego Mość wielowładną Interpozycyą swoią
do Tarowy Jmci Moykiewskiego od naznaczonych Exakcyi
(którym nie wystarcza będąc już nadrusznowane) obronić
osobliwie Xiążęcia Jmci Prymasa Suplikował
Jmć Pan Kasztellan Sendomierski kiedy ledwie nie wszystkie
Woiewodztwa do końca accesserunt naprzyciągnienie inszych
Seym Pacificationis Sześciodzienny iaknaypredzey raczył
względem Xiążęcia Jmci Prymasa prosił
Biskupowi Kujawskiemu y Kasztellanowi Krakowskiemu
partykularnie dziękował po zelo ich obywatelskie
Jmć P. Kasztellan Lubelski Prawda że zrazu inaczey mi dys
ponowała Sentiendo in Libertate Libertas, ale kiedy mi de
monstrował Xiąże Jmć Biskup Krakowski, y Sensus in
formował, poszedłem in Partes WXMci, którego Elector Regum
inspiravit wolnemu Narodowi podziękował że w Wszystku nie
zatrzymał deklarowany Rady y zakonserowany sobie Kasztel
lanią Lubelską, Ponieważ zas ex hac fatalitate nie inaczey
tylko via Concordiae wynyść, więc o Seym extraordynaryiny
stanowienia pierwey niektórych Cyrcumstancyi prosił,
iaky Jegomość P. Woiewoda Mazowiecki
Wszystko Litwa aby przyjęte były do łaski Jej Mości aby się
errabundi tym snadniey rektyfikował.
Jmć P. Kasztellan Nowogrodzki aby accedentibus nadgrodą byte,
aby naprędko złożonym Seymie Pacificationis same tylko
materye do ugruntowania Pokoju y iedności naiprzód wzięte przez

się zaniosł zdanie, Woysko Litt przytym pusque rekommendowat Securitatem internam et externam aby JchMośc PP. Regymentarze pro munere suo et posse ad intercludendo... mu opatrzyli.

Insinuował aby do Paszy Chocimskiego JmćPan Woiewoda Kijowski pisał żeby żadney protekcyi nie dawał uciekaiącym się do Granicy Tureckiey akcessiurze y Cperyaszon JmćP. Kasztellan Wieluński Seym Pacificatio nisi czasie Dudziesiony propter multitudinem Interessow aby się utaktowały, Zło życzyć życzył apotym y Securitas interna na zgodzie Uniwersalney funduiącey tym Samym subseqvetur Tandem od Tronu dla wysłuchania głosow Ministerij Status odłożone na Jutrz Sessyą na godzinę 9.

9. Jma Junij JmćP. Marszałek Generalney Konfederacyi nie zbłądził ten bynaymniey ktory powiedział, że Regum delicatissima miesca, Curium bena harmonia, y tak Rozumiem że nie było miłszey uszom WKMsci rezonancyi iako te zgodne wielkich Senatorow Sentymentu ktore Sekunduiąc powagę WKMsci, Sercu Jego Pańskiemu słodkie czynią Sentymentum, czas temnie się podobnie zeszłey słuchał kiedy mowili iedni powagę zwiacza formuiąc ponderosissimis Sentimentis, Drudzy czyniąc porady, uszom y Sercom WKMsci, a wszyscy dysstyllowali duszę na stowa, Serce na Języki pokazali, quo Regem cultu, quo Patriam amore prosequuntur, y takowszy ktkie vota Konformowali że stangeby się godziło na nich nie maiąc co doprzezornego przydać Jch Rady, Ale się że zowiemy Ministrowie Status ktorzy Secretiori Consilij Skrypszych Serca Pańskiego Intryg są bliżsi nie powiedzieli Zdania swego uręc słuchamy avidis auribus cum praesenti rerum statu valido Consilio podadzie &c

JmćP. Marszałek WK. Przerwane zatały dwuletniego czasu Interstitio Ministerij Saus Dzieło administruiące naprzod Wszechmocności Boskie ktora WKMsci na tym Tronie osadziła adorując, potym składam mowę in apsaupum WKMsci wznoszące Oyczyznie Swoiey tak dobrotliwego Pana pod ktorym szczęśliwości wasze assurgent, kiedy inter belli onera we zwatesnus, ad Pacis opera y ztąd spodziewamy się nie omylnie prędkiego uprzedzorey sup woyny usposobienia

48 Przyczynieycych się faustè Omine Woiewodztwach y Ziemiach circa accessum Woysk obcych do Narodow Zdaie mi się prawie wszy sposob złożył Seym Pacificationis in illis circa medios, albo ultimos czasem do ktorego cżeczy szczęśliwszy zakonczeniu, należałoby ex praesenti Consilio delegowac do Ministrow Nayiaśnieyszey Imperatorowey, aby circa determinum Seymu Woyska Auxiliarne evacuentur, a tak wszyscy Litowane będą obstawa Do Expedycyi przed Seymowey, aby insze żadne materye nie wchodziły, tylko manutentio fidei Dostoynstwa JKMci Wolnoscy, y pokoju

Securitatem internam Sollicitudo WXMci przy attencyi JchWMościow PP Regimentarzow procedere neyskutecznieyy potrafi

Wniosł instancyę, o uwolnienie Xięcia Jmci Prymasa

Xiążę Marszałek WXLitt podziękował Panu że nie opuszcza sposobu przez ktoryby Patriae Salutem, Populo Pacem przywrocic mógł wyraził, że Zdaie mi się obligowac Xięcia Jmci Kanclerza y Regimentarza Litt aby starał się przyciągnąć resztę Woyska Litt ad obedientiam Panu, prosił o Seym Pacificationis, na ktorym aby same tylko pilnieysze Materye resolvantur ponieważ niech determinowany będzie Seym extraordynaryiny dla ułatwienia Innych Interessow, Securitas interna także iest przez Generalną Konfederacyą cokolwiek prowisa tak aby Regimentarze one iak neypilniey opatrzyli

Zasługi Xięcia Jmci Kasztellana Krakowskiego Marszałka z Wdy Kijowskiego reprezentował Krolowi

Przyłączył prośbę z Xięciem Prymasem także aby Jmci Panu Brodzkiemu za podroż z prace kompensowac czas ney pyczneyss przeszłych tylko do Seymu Pacificationis przedłużyc radził nonplus ultra

Jmć Xiądz Podkanclerzy Koronny Wszechmocney Bożey z łaski wolnemi Głosami pociągniona osadziła WKMość na Thronie pod ktory założyłeś fundamentalne podpory, Pietatem, et Clementiam, a tey Błogosławienstwo na kroleswo y bezpieczenstwo Praw wynika, pociągnąłeś WKMość Funiculis Charitatis Woiewodztwa, przywiodłeś Woyska przez szczerą prace, Jednych Senatorow Xięcia Jmci Kasztellana Krakowskiego Marszałka WX y Jmci Woiewody Kijowskiego ad obedientiam Tui brakuie tylko aby Seym Pacificationis złożył ktory zwyczaynie w Naszey Rzeczypospolitey Salutare remedium iest wszelkich nieżgod tempore Arbitrio WKMci niech będzie

Securitas interna będzie prowisa kiedy JchMość PP Regimentarze przyłożą applikacyi do zniszczenia kup Swawolnych

Nautrzymanie Seymu y uspokoienie będzie wielkie motywum tu znaiduiących się Cudzoziemskich ktory gdybyśmy Kraie nayzych upewnili, zapewne traherentur wszyscy do Uniwersalney sedności dalszego donoszę. Zdanie moie aby Posłowie z tey Rady dissgowiny do Ministrow Nayiaśnieyszey Imperatorowy Jmci expostulujące znieść rzetelną Deklaracyą y skuteczne raz po Seymie wyprowadzenie Woyska. Rekommendowat Woysko Litt. ażeby Jch Mość non minorem rationem fundendi quam effuso Sanguinis mieli w pamięci, przyłączył supplikę za Xiążęciem Prymasem y Jmcią Panem Brodzkim.

Wniost aby znayduiący się za Granicą, ktorzy novum statum novam formam Rzeczypospolitey formuią, ieżeliby się przyięcia nie dali subeant rigorem legis ex Authoritate Reipublicae ferendae.

Xiąże Jmć Marszałek W. Litt. stosowana tot fluctibus Rzecz pospolita gdy ad Desideratum przychodzi portum, naypierwey Bogu, potym W. K. Mci głęboko składam podziękowanie że y zastaraniem Jego exturbidine errabundi intempestate malis dotychczas zostaiące szczęśliwie wychodziemy. Za daną sobie Laskę, nad Litt. na przyszłym Seymie koronnych podziękował.

Seym aby in Libri był złożony Securitas interna przez Jch Mościów PP Regimentarzow aby opatrzona była Woysko Litt. rekomendował Także aby Xiąże Jmć Prymas intayre uwolniony mogł praestare officium pierwsze in Republica Senatoray Szlacheckiey.

Od Thronu ulteriorem tractum praesentis Consilij Ich Mościów PP Mitesiniy odkłada pracyę na iutro na godzinę 9.

Respons na Manifest Xiążęcia Jmci Prymasa

Dozrzucony z pod Gdańskiey prassy sub titulo Xcia Prymasa Manifest, ktorzy wszystkich fałszow y kalumnij Summaryusz każdego indubium vocat, aby ta Ręka pod ktorey Regimen stante inter Regna publiczne szczęście Interessu y honoru Rzeczy pospolitey dostała się całości, rem od wszystkich repro[b]rem approbare miała, skąd te w nim taki od ktorego czyste abhorret Sumnienie et iustam u każdego znayduie reprehensionem. A lubo taki Skrypt non meruit responsu, przecież sama sensibilitas niewinnoyci consentire nie pozwala, aby kto kolwiek Ją tym werował paszkwilem dalszey niecierpliwości meritam nie uczut poenam, a interim niech będzie

50 będzie jawne y wiadome całemu Swiatu osobliwie zaś Synom tey Oyczyzny Matkę swoię prawdziwie bez prywatnego żadne go Interessu kochaiącym aby przeczytawszy Manifest Xcia Jmci Prymasa, ze Gdańska die 10 8bris Datu teraz świeżego wydany reflektowali się y upatrywali asum pod wyberem y każdemi teyże słow, venenum aspidum pod Synceryzaciyami, conatus dolos, aby uważyli dobrze iezeli relacya zgadza się cum actis et Attentatis na Konwokacyi, y Elekcyi, y iezeli godziło się przeciwnemu in Republica Arcy Kapłanowi na Swiadectwo Przedwiecżney Prawdy używać, przeciwko Oczywistey prawdzie. Upraszamy każdego y miłośnika Oyczyzny oboiey zwierzchności aby nietylko ucha, ale y Serca tey naszey prostey a prawdziwey relacyi pozwolił, y uczynił dystynkcyą inter leprem et lepram. Przeszłe Interregnum było ciche y Spokoyne z łaski Boskiey za Staraniem SP Nieb: Krola Jmci Augusta II który rozumieiąc dobrze regendi et bellandi artes, wiedział na czym się honor, y bezpieczeństwo Państwa zasadza na przod na Prawach, y Exekucyi onych, potym na utrzymanych siłach regularney Woysku Płacy to utrzymuiąc przez Seym 1717 ustanowił, y ugruntował. Daby to był Bog, żeby tę Jmć Prymas, nie maiąc zwyczaiow Woyskowych z tey naywyższego Stopnia, y zatrudnienia zażył był tey na dobre miłycyi gdyby się był trzymał, iako był powinien, we wszelkiey indyfferencyi, spuszczaiąc się na wolą Boską a zniey poczekaiąc, woley Szlacheckiey, żeby był nie przystąpił Sercem do Stanisława, potenciom wkoło nas obtaczaiącym dawno nienawistnego, gdyby był nie udzielał miłości dobra pospolitego, nieszczęśliwey prywacie niemyśnego Szczęśliwa byłaby teraz Rzeczpospolita za iego Prymasostwa, ale że się udał y sam przez się y przez swoie Instrumenta do Prewencyi y infascynacyi wszystkich Woiewodztw, wbiiaiąc każdemu wyłowę pozornemi a próżnemi reprezentacyami honestum et utile Rzeczypospolitey, gdy ponominacyą Stanisława za Krola obiorą, y tą prewencyą nie tylko zarliwość bez roztropności, ale też animositatem bez refleksyi rozżarzył w sercach niewinnych, nie przestrzegszy im y nie wspominawszy im oczywistych niebespieczeństw y tych które teraz cierpiemy nieszczęśliwey. Seym Convocationis nie tak się odprawił, iako nam relacya w Manifeście albowiem w Izbie Poselskiey po obraniu Marszałka, mieli Posłowie libertatem sentiendi et dicendi...

mowili według instrukcyi sobie danych clare et secure,
przeciwko którzy wywodzące że nihil operatur ponieważ
ani woli y ochoty konkurrowania ani pieniędzy, ani wojsk
concurrentis niebierzmie, ani ad optemperandum naszemu
Prawu żadnego obligować nie może. Mowili y przeciwko
przysiędze probujące ante actis, że juramentów zawsze
trzymywane bo za Naszey pamięci Nieb. Xiążę Jmć Kar:
dynał Radziejowski Prymas przysięgę na Seymie Lu:
belskim in Anno 1703 wykonaną dotrzymał y powo
ciwszy złamał y lubo były pro et contra różne Sentymenta
przecież większy mieli respekt, y obserwancyą Staropol:
skiey wolności, ale gdy się złączyli z Senatem obiecuiące
sobie circa Patres conscriptos y przy ich powadze większy
głosu wolnego zaszczyt atoli nad wszelkie spodziewanie
uznali, invalida legum auditia, kiedy naprzód rugowany
z Seymu tegoż konwokacyalnego praesidium Libertatis
to iest liberum veto, iednym posłom głosu dać niechciano
drugim dany tłumiono oppugnującym się przeciwko
Juramentowi, gwałtownie ich szarpano szamatano,
okrzykiem wyrzucać chciano Senatorów nawet Ducho
wnych y Świeckich łukano, explikować się niedano
momentu deliberacyi niepozwolono ale wolę Juramentu
wprzód aniżeli proiekta tegoż Seymu Convocationis
napisawszy super non existentes et incognitum
tanquam oves ad occisionem pędzono. Po zakończonych Juramen
tach gdy Proiekta ułożone były czytanie onych fortiter promo
wowane, pod czas czytania chciał który poseł dla przymowania
prosił głos ten mu go niedano, y lubo JmćPan Masalski Mar
szałek Convocationis przez publiczną deklaracyą upewnił
Posłów, że po przeczytaniu wszystkich Proiektów będą rozda
wane głosy tym wszystkim którzy się do nich będą chcieli
przymówić w tym iednak cum injuria publicae fidei Posłowie
oszukani, y zawiedzeni zostali ponieważ pars praevenit od
Xcia Jmć Prymasa ustawicznie huczne wotaiące niemasz
zgody nastąpiły, do pożegnania y podpisowania sięgo co prae
potenter et imperiose popisane, przynagliła y stało się
to wszystko znacznym żalem y obarczeniem wolności czego
są iawnym dowodem pokładane przy podpisach rozmaite
Salwy. Że zaś Xiążę Jmć Prymas opuścił w swoiey relacyi
majus essentiale, urgetusu doktada, iż przy tegoczesnym

52 Izby Poselskiey z Senatorską. Gdy przyszło do Głosow Xiążę Imć Lubomirski Kasztellan Krakowski, Żarliwy Praw Oyczystych assertor uczynił publiczną sobie praecustodycyą, aby przyszła Elekcya, była bez naruszenia Starych owarunku wolney Elekcyi za Zygmunta III y za Michała postanowionych et multoties rezumowanych quantur jeszcze te praevents et infascinat apprendowali, bynaymniey, owszem hukiem zuttumieli; po takowey Konwokacyi Seymiki relacyalne rożnie poroznych Woiewodztwach odprawiły się, y niedziw ponieważ List Xiążęcia Imć Prymasa do Seymików Ewangelij loco pisany przeczny był Konstytucyi Konwokacyalny, y nie miał w sobie pełnomocnych nadziej, które teraz iako eventus probat, duże Oyczyźnie zawiodły et has calamitates przywiodły. Ten wszystek czas który był między Konwokacyą, Seymikami Relacyinemi y Elekcyą, gdyby był Xiążę Imć Prymas raczył temperare Dobru Pospolitemu nie przywrócić byłaby szczęśliwa Rzeczpospolita, ale go łożył procuranda popularitate dla Stanisława, y pokazał w tey mierze magnam suam capacitatem, majorem activitatem maximam temeritatem według owego fac et excusa co z Manifestu Jego patet. Naprzód exformalibus ani ex eo Kanikomu affektu nie idę, bom życzył Króla Imci teraznieyszego Stanisława znaiąc capacitatem authoritatem et validitatem Jego. Nad innych Polaków Superiorem czy nie iest żle zastępowny y slepo do Stanisława przywiązanie wiedney upodobaney Osobie, widzie wszystko a u wszystkich mało albo nie widział sam jeden, ale nie wszyscy, właśnie jakby to szyłke abarbitrio et judicio jednego Prymasa a nie od wszystkich Vox regnandi dependowała, gdyby zas kto desinteressowanie affectate uczynił w Oyczyźnie naszey komparacyą Illustrium virorum y okiem niezarażonym umiał się rozpatrzyć pokazałoby się iż jeden podobne Stanisława in statera justitiae przeważył dawnością familij Splendoribus precedencyi y wielkością zasług. Potym od Samowładzkich Potencyi.

Kopia Listu Xcia JMci Prymasa do Woiewodztw na Seymiki.

Jasnie Wielmozni Wielmozni
Moi Wielce Mości Panowie y Bracia

Nie trzeba ani wyrazac ani wyliczac dotyd nieszczęsliwych czasow Naszych.
iestesmy wszyscy intra continuas Lacrymas et querelas ze nam dokuczaie co
raz cięższy aestus et furor belli ktory tym bardziey wgorę idzie y rośnie im
zrozerwała serce y mysli naszych rozdwoienia sę dla niego alimenta czego
Ia teraz penetrationi animo dociekszy y prawie codzienną experyencyą do:
swiadczywszy statem się wszystkim WWMciom Panom Braci moim
z ktorych Narod Nasz Polski y iego honor gignitur et componitur exem:
plum et prototypon wziąwszy przed się mocną y stałą rezolucyą pusc
do tego Pana y Krola ktory aktualnemi Cnotami wspiera y utwierdza mi:
łe Ante saecula prawie obiecaną sobie desuper Koronę y ktorego czasy dem
sam Bog Largitor munerum et supremus Krolow Elektor zdaie się
tak szczęscie że ledwie palcem Nam go nie wytyka esse Regem alumnum
adoratorium et amorum objectum Nostrorum. Posrzedtem tedy nie ob
taedia aliqua lub ob amora wdzięcznego Morey momenta ktore przez
Rok cały sum passus ale ob rationem status że dłuższe moie Cun:
ctationes były było ruina non medicina Rzpltey. Poniewaz illo ab
Austro zkąd Nam affulgebant nadzieie wcale nie pokazował się y
dotyd nie pokazat Propitius DEUS. Przyszedłszy zas in plena Liber:
tate z Łaski Nayiasnieyszey Monarchini sukcessyiey za skutecznym
Regiae Intercessionis interpozycyą rekognoskowatem Nayiasnie
szego Augusta Trzeciego za Krola y Pana w ktorym zastatem
cardinem Rei et Regni vere solidam Rex Catholicus esse bo
Religione Pietate et bonitate ieżeli non superat innych Monar:
chow pewnie ich adaequat, do tego Prawom y swobodom Naszym tak
acclivem et Propensum iako per Diplomata Publica deklarowat
y iako mi się sam ustnie oswiadczył że wszystkie teraz smierc
dni ktore między nami trawi in medicamine justo iako były
wystadzie y tagodzic co mogło się stac z nieznakiem Perso:
ney Naszey wolnosci na co wydat pro Regia sua providentia
et cura Seym walny według w uwagach takowych zakuta
iestesmy z niego tylko sumuntur remedia ad Publicam sa
lutem et Consolationem przed ktorym ogłaszaią y stanowia
naią Universatami swoiemi Seymiki. Oztoczt wyrazniey
Intencyę swoie Augustobliwe y dobrotliwe in clem et favorem

Nostri

56 nistri z kąd nieodzownie rośnie porucha w każdego serca WWWMM Panow y sprawiedliwa nadzieia prędkiej Zamiany ferrei in Aureum Seculi iako y Ja Sam Paternis tego Króla Jego Mości Krolestwu swemu assekurowany affectibus obiecywać się mogę WWWMM Panom bydź by się Zgodę iednośc y prawdziwą Ane minimo Decessu miłość Jego Mości ku niemu colere raczyli y teraz na swoim kongressie na ktorym każdego WWMM Panow intime et Submisse veneror pokazali ię in affectu do Oyca per amorem Oyczyzny inter aerumnas et Cruciatus Łatospiorney wzywam et obtestor WWMM Panow Widzieć bowiem oczywiście że te nasze oglądania się y nadzieie iako są offensiones vicinorum przeciwko nam fomites Bellorum. Przyrzekła nam Polską y łaskawą Swoią deklaracyą Nayiaśnieysza Monarchini Rossyyska woysk swoich Evacuationem Liberi veto Praw tuitionem Przyrzekła Mi nam do nas y do kraiow naszych nie mieć ani nikomu dopuscić pretensionem bydź by u nas y w nas obaczyła internam Pacificationem Wola teraz y prowadzi nas Regiis viis do Renowowania Traktatow z Bogą y z Panstwy swoiemi da Znak iż miła Jey nasza Przyiaźn y miłe sąsiedztwo. Zaczym by teraz niewziąć się za Ręce y onych niepodnosić do Boga na podziękowanie iż ukarawszy nas otwiera nam znowu dobrotliwie, pole ad dilatationes dalszego gniewu swego. Reflektuyciesię tedy WWWMM Panowie y w ktorych Zostaie Gentes Togata decus nad tym dependetis usilnie y mocno ut bene det Patriae ktorey dobro y szczęśliwość iako Ziedności velut ex semine magnum proviso wynika y rośnie Tak pokazać się teraz w obradach swoich Seymikowych y w obieraniu na Seym Posłow aby y Incognitionem Nayiaśnieyszego Krola JMci Augusta uti in ante expletam poparli Szczęśliwie pokoi universalny robiąc na ktorą robotę ostatnie w wieku starym y zmartwionym lata moie opanie łożęże y Ja oyczyznie miley z tą chęcią do Grobu poszę konsolacyą Nayprzyiaźnieyszą. Pacem relinquo vobis wszym aby nam Bog wszego Dobra Author pobłogosławił y dopomagał Modlić się będę ustawicznie a teraz Braterskiemi WWWMM Panow Zalecić wszy się affektom Zostawam.

W Warszawie 27 Julij 1735.

Copia Literarum Celsissimi Primatis Regni Primiq Principis ad SSmum Papam

Post oscula pedum Sanctitatis vestrae meij humillimam Comendationem Compertum michi est de Paterna erga me memoria et Cura Sanctitatis

tatis vestræ tunc cum fato Rei imperante per Totum Annum in Detentione et aresto exsistebam pro qua Filiales Sanctitati vestræ refero gratiarum actiones. Legi Dolectrices Literas cum pleno animi affectu et Solatio quas ad augustissimum Imperatorem Regnorum pro Impetrandis ad Liberationem meam Medijs Sanctitas vestra gratiosissime Scribere dignata est. Legi in illis et effusos ex Paterno Sanctitatis vestræ Corde affectus et Solidissima argumenta pro Archiepiscopali Karactere et Primatiali munere meo expressa. In quibus prout integer orbis Sanctitatem vestram spectat vigilem et Solicitum pro Ove Sua ita adorat Bonum Patrem et Pastorem Suum. Tamen vox Paterna taliter emissa a Sanctitate vestra vix aliquid operata fuisset Nisi Serenissimus Rex Augustus III Suas intercessiones Intentioni Sanctitatis vestræ Correspondentes interposuisset post quas interpositas positus in Libertate accessi ad hunc Regem Cui Deus mirabilis in operibus Suis ipsi assistere videtur Concessis Illi Omnibus ad id quod Thronum Eius firmare posset medijs et Modis. Ex Omnibus enim Provincijs Palatinatibus et Districtibus Regni per Legatos facta recognitio Omnia Subsellia Sub Nomine eius Legali celebrantur Exercitus in Unum Convenit, ego adhuc relictus diu me tenui circa Scrupulos meos iam in ante Sanctitati vestræ delatos Unde Procerum ac totius Populi gementis in Regno Nostro Lacrymæ et querelæ in me convertebantur Responsionis Civium a quibus pro exemplo habebar Contra me Culpa habebatur Ita itaq tanti planctus universalis Sim objectum et ad Suspiciones fraternas velut meta ad Sagittam debui pervenire ad Similem alijs resolutionem prout iam perveni in vim ratihabitionis Sanctitatis vestræ Ille vero Serenissimus Rex Augustus Princeps est in quo Religio, Pietas, Exemplum, Sanctæ Sedis reverentia in Sanctitate vestra Summi Ecclesiæ Pastoris et Capitis Cultus et Respectus Singulas Regias virtutes complet et ornat Dignetur itaq Sanctitas vestra Benedictionem Paternam Regi, Regno, Statibus ac toti Reipublicæ Sanctæ Sedi devotissimæ impertiri Supplico et ad ultimum plantis me Substerno.

Wierßze na teraznieysze woyny w Polßce

Vult Mater Natum vult Patrem Filia Regem
Eligis in Regem tu quoq Czara Ducem
Utq olim ira trium peperit tot bella Dearum
Sic Reginarum tot parit ira Trium

Solennissima Confederatæ Reipublicæ Polonæ Manifestatio Patriæ Suæ insinuata et Universis Europæ Potentijs pro informatione præsentis Status Sui exhibita Die 30 Julij 1735 Anno.

w Krolewcu

58. Nos Status et Ordines Regni Poloniae et M.D. Lith.ae Sacro unionis vinculo pro tutione Majestatis Serenissimi Stanislai Primi Regis et Domini Nostri Clementissimi ac simul manutentione avitae Libertatis Nostrae congregati Notum testatumque facimus.

Quod prout in Nostris utriusque Gentis Confoederationum Generalium Consiliis mutua correspondentia et Indissolubili animorum harmonia constitutum esset ut ad visionem Majestatis Serenissimi Stanislai Primi D.N. Clementissimi Patriae suae nati eidemque servandae singulari Dei prosidio conservati Nos conferremus ita ineffabili animorum laetitia scopum desideriorum Nostrorum attigimus cum et ad adorationem Suae Majestatis clementer admissis et exoptato Paternae dexterae osculo Solati sumus.

Hinc imprimis debitas Supremo Numini pro Salute Principis a qua Reipublicae dependet Salus Litavimus grates deinde ea quae modernum Reipublicae Statum afflictae concernunt omnino de praecustodiendo Unanimi sensu et assensu faciendum esse duximus ut omnes Reipublicae Provincias Palatinatus Terras et districtus ac omnes cujuscunque Status Dignitatis et Conditionis Confratres et Concives Nostros tum Exercitus utriusque Gentis et Authoramenti ac particulares quosvis Officio aut Servitio bellico ac custos qui aut fatis tantisper concedere et meliorem fortunam expectare coguntur aut qui turpi seducti Lucro malevolam in Actionibus Beneficiis collocarunt tum et de inconcusso Nostri ad tuendam Patriam Jura et Libertates animo et zelo certiores reddamus ac simul universas et singulas Europae Potentias tam viciniores quam remotas Respublicas Duces ac Principes praesertim Amicos et foederatos Nostros de Statu Reipublicae Nostrae semper alias gloriosae nunc demum per Usurpatorem Throni sui propriis ac Moschicis armis timidi oppressae informemus. Palam est nec explicatione indiget Confoederatam Rempublicam Nostram non caeco impetu non exoticae factionis stimulo non privatorum Commendorum studio sed fundamentali Rerum consideratione exeutiendo externae impositionis ratione Boni Publici zelo et juratae fidei pietate omnes actus suos direxisse. Et prout illibata fide et jurejurando in virtute Sancitorum generalis convocationis Liberrime et ad vota omnium Instructionum Nuntiis Terrestribus datarum conclusae et definitae et cujus authoritate etiam Electio Pragensis seu Camienensis suos nititur fundare actus Regem Natione Polonum utrisque Parentibus Catholicis Progenitum Dominia aut Exercitus extra Regnum non habentem Nos electuros suspendimus eidemque suspensioni Liberrima Serenissimi Stanislai Primi Regis Poloniae et Domini N. Clementissimi electione tempore et Loco per eandem Generalem Confoederationem et Convocationem assignatis satis fecimus ac eandem Status factionem Nostram Confoederationis vinculo post per actam Electionem iterato manu tenendam

assumpsimus

assumpsimus Ita neminem dubitare volumus imo vero Omnes et singulos certifi camus Nos in eadem obligatione Nostra infracta erga Serenissimum Regem Stanislaum Primum D.N. & fide constanti pro tuenda Libertate Unico tantum Domino Dominantium subjecta zelo ad ultimum vitæ Momentum perseveraturos. Non deterrebunt Nos ab hoc Sancto proposito nostro ultima facultatum et fortunarum Nostrarum jam alias per Moschos et Saxones funditus desolatarum dispendia, non cædes et immanes Concivium Fratrum et Liberorum Nostrorum Laniena non ergastula, vincula, exilia, non stratagemmata et insidiæ tam intra Patriam nostram quam in Dominijs neutralitatem observantibus terra Marique posita non captivitas quam tanto temporis tractu Celsissimus Primas Regni alijque complures optimi Concives pro Patria perpeti dulce duxerunt. Non declinarunt Nos a tramite recti usurpata per Pseudo Electum Regni gubernacula Perjurijs Scandalis violentijs et oppressionibus Scaseentia, non præsumptiva Comitiola Comitia Tribunalia et quævis iniqua subsellia non propositæ proscriptiones et Bonorum Confiscationes Scimus equidem Necessarium esse ut veniant quandoque Scandala sed credimus eadem nequaquam impuita relinqui. Nec ignorat Terrarum Orbis Liberrimum Poloniæ Regnum ejusque immunitatem universæ Europæ tam caram quam utilem non posse conferri a Cæsare non obtineri a prætendente non extorqueri a Appositiva Guarrantia. Scit Europa peroptime præsumptæ exclusionis rationes nudas esse Scit aliud Munus Guarrantis aliud Mediationis esse Patet Tractatu Anni 1717 inter Serenissimum Augustum II Regem Poloniæ ab una et Rempublicam pro tunc Confœderatam ab altera Arca media Serenissimi Petri Moschorum Monarchæ non tam libenter quam reverenter Conclusum esse nullam tamen Guarrantiæ mentionem in eodem reperiri. Videt ad Oculum Pseudo Electionem et subsecutam Coronationem Electoris Saxoniæ in probros a paucitate et quod maximum per Laxorum torum ac de Lege necessariorum Rituum ac Solemnitatum habuisse. Patet quasita Resultata Manifestationes, Literas universales et alia ejusmodi Scripta circumventionem et dementationem populi malitiose et falsis repræsentationibus intendisse et intendere. Intinet hæc juste quivis prudens et justus rerum Arbiter, perpendat et Novissimum Domini Zawissa ad Aulam Moschoviticam Pseudo Legati sub Data 2. 7 Januarij anni Currentis 1735 promulgatum et ad acta Pseudo Tribunalis Vilnensis 2da Secunda Maj eodem anno per Oblatam porrectum specie Literarum Universalium Scriptum crassissimis mendacijs et calumnijs refertum et facile tanquam infamem partum spernett et abjiciet Sciens Christianissimi Regis mensuras et dispositiones altioris Considerationis esse quam ut Canino dente corrodi queant. Novit orbis universus gloriosos istius Monarchæ progressus qui alieni Regni avidi non possunt velle nec volunt posse hostium mercari amicitiam. Eliminet Literas sic dictas universales ac si pro Comitijs Pacificationis Anno Currenti emanatas

atro

atro carbone notandas et sine dubio recognoscet toxicum in nectare propinatum promittitur in illis Pax et tranquillitas Publica sed subintelligitur requies sempiterna jugulatae Libertatis Polonae. Promittitur evacuatio Exoticarum Copiarum sed addequata ratio dari nequit quo Iure qua authoritate sunt Introductae. Quid prodesset temporalis evacuatio si authorisaretur perpetua oppressio. Enervatur ysdem Literis Libera et unanimis in omni formalitate Serenissimi Regis Stanislai expedita Electio. ex eo principali motivo quod tota moles Electionis in uno tantummodo Candidato firmaretur ac si non extaret Patheticum in Contra documentum scilicet praeprinta Comitiorum Convocationis dispositio ubi videre licet Quem natum Polonum ad Regni fasces Candidatum fuisse inter quos Serenissimus Stanislaus Primus memorando erga Patriam Charitatis exemplo Partes suas Liberis Congregatae Reipublicae Suffragijs plenarie resignans computabatur. Potest ne ergo redargui Respublica Jurium suorum Domina si non ad Placitum Viennensis et Moschorum Aulae sibi Elegit Regem cum sit independens ab utra;

Licuit et potuit Respublica in electione viritim congregata non modo interpretari aut abrogare Leges quae Serenissimo Regi Stanislao Primo obtruduntur verum etiam anteriores in virtute Legum Cardinalium de non praestanda Regi obedientia Anni 1567. 1576. 1607. 1609. Sancitarum factam ejusdem Serenissimi Regis Electionem reassumere et ratificare quod multo majori posset fieri authoritate quam in generali consilio Varsaviensi post Tractatum Altranstatensem post abdicationem Serenissimi Augusti II. post declarata post binos Primates Regni et binas scilicet Varsaviensem et Sandomiriensem Confoederationes Interregna Aô 1710 celebrata ubi praefatus Serenissimus Augustus II post cladem Poltaviensem Moschorum armis suffultus rursus ad Thronum Polonum est restitutus ubi quoque Respublica proprijs viribus destituta tales Reges (quo modo maltiose atque) scribere debuit quales Moschorum et Saxonum Exercitus dictabat Unde quam fatales pro Republica promanarunt Consequentias praesens Domus Saxonicae ambitus per quaevis extrema Thronum Thronum Poloniae appetens et nec Religionis vincula per Rempublicam provide circumscripta Considerans sufficienter demonstrat. Et tamen omnia quae merito retificanda et in futurum cavenda essent conspiratio Pragensis pro gloriosis reputat ijsdem Rempublicam ac Mundum universum dementare studet. Allegantur in ijsdem Literis universalibus etiam ante Latores Constitutiones Regni scilicet Annorum 1593 1607 et Anno 1670 vere ut in praesenti statu revolvantur dignissimae. Damnant eadem Constitutiones Usurpatores Throni etiam si per Potentiam Coronati fuissent damnat eorum Assectas damnant omnes tales actus quales Pragensi actio practicavit Et in fundamento earundem Legum tam particulares Palatinatuum Terrarum et Districtuum Confoederationes quam generaliter utriusque Gentis constitutae Solidantur

Solidantur Jam vero Electionem Srmi Regis Stanislai Anni D A C muni
me afficiunt nam si ad anteriorem ejusdem Electionem et Coronationem
citantur tunc Rmae Urbani deberent Leges praeallegatae Cardinales de non
praestanda Regi obedientia latae ac Rmae Pacta Conventa inter Sermum
Augustum Secundum et Rempublicam Stipulata et juramentum per eundem
Regem Reipublicae praestitum tum quoque Observantia eorundem Pactorum et
Juramenti perpendi deberet. Si vero ad Secundariam referquentur Electio
nem utique universo Orbi Terrarum Constat Pseudo Electionem Pragensem
Seu Kamionensem Stante jam Serenissimi Regis Stanislai Legitima electio
ne fabricatam esse quantitatem Suffragiorum Electori Saxoniae in eadem
Collatorum Nemo ignorat, Libertatem vero Electionis D. Generalis Laci
Literis Russ ad aulam Moschoviticam exaratis et per Milites Polonos
interceptis Sufficienter explicat referendo Se Se Eandem Electionem par
tiri persvasionibus partium Minis ad effectum dedaxisse. Inurbamur
pro Lerinde praememoratis Literis Sibi ductis universalibus ad Patriam
et in funiculis cujusdam Amoris et gratiarum trahimur. Heu fune:
sti Sunt ejusmodi funiculi ut pote Libertatem Jura et praerogati
vas Reipublicae Strangulantes Comparebimus tamen Deo dante
in Patria Sibi plenarie restituta ab Exercitu Exotico evacuata et
a praesumptiva vicinarum Potentiarum dependentia immuni. Interea
praedicta Comitia Pacificationis nullo jure et Authoritate assignata Laque
um pendendae Libertatis dolose instructum esse nemo ignorat. Et antece
dentibus metiantur Consequentia utique hic tot calamitatis tractu non tam
Literis universalibus quam Moschorum edictis ad Omnes Conventus
compellebatur utique Electoris Saxoniae pro Rege Poloniae Recognitione
Summa violentia extorquebantur utique ea omnia quaecunque hostilis
dictabat livor, pro Lege reputabantur et tamen ea omnia Speciei
Libertatis adumbrantur et Comitiis deum Authoritatem Sibi arrogare
praesumunt. Unde facile unusquisque Sibi inferre potest Nos Omnes
paucissimis Pragensis factionis motoribus exceptis quicunque Partes
Electoris Saxoniae Sequuntur Strepitu armorum exoticorum et Lon
ga Suppetiarum expectatione coactos et necessitatos esse uti novissime
in Celsissimo Primate Regni patet Exemplum Nec dubitare potest quem
quam Sincerum Polonorum aquilae Pullum ad Libertatem anhelare et pri
mam excutiendi Laquei occasionem arrepturum esse. Nec desunt viva
generositatis Polonae argumenta praesenti Calamitate intemeratam fi
dem et Constantiam probantia. Vidit Orbis universus universalem pro Bo:
no Publico Zelum et Solicitudinem cum inchoata feliciter ad mentem Sancito
rum generaliter Convocationis Electione jam vero hostili Potentia undique erum:
pente et Rempublicam impediendae et Subvertendae Liberae Electionis gratia inva:
dente Urbis Cracoviae Regni Metropoleos Thesaurique Ibidem asservari Soliti pri
ma et Maxima habebatur Consideratio Et quoniam Cracovia imminenti
proxime furori hostili impar protunc resistendo videbatur hinc ponderata Celsis:
simi Primatis gloriose vice Regia Sub id tempus dignitate fungentis Illo:
rumque ex Senatu Patrum Statusque ac Belli Ministrorum et ex equestri ordine

Virorum

 Civium quibus Iura immunitates et Libertates Patriæ cordi esse maxime videbantur circumscriptione et Salutifero Consilio futura damna perspiciente ejusdem Thesauri Suppellectilis Semper Reipublicæ Sacræ nimirum Diadematum et Insignierum Regni Posennibus (nec alias validis:) Regum Coronationibus Consecratorum cura et ad Securiores depositorium transportatis Illustrissimo Supremo Regni Thesaurario et Perillustri Coronarum Regni Custodi ad id de Lege assignatis est præcommissa. Quid de Palatinatuum Terrarum et Districtuum inter innumeros hostium exercitus revolutione dicendum non illos excubantes eorundem Phalanges salvandæ Libertatis medela cohibere poterant imo vero expeditis particularibus in Locis Conscriptis Confoederationibus pro constituenda generali totius Reipublicæ Confoederatione ad Oppidum Dzikow prope Sandomiriam Situm relictis Laribus propriis Uxoribus Liberis et quid quid pretiosius habebatur tanquam ad Commune incendium restinguendum undequaq convolabant Consolabat pariter heroico zelo ad Bonum Commune utriusq Gentis Exercitus qui Licet Sibi et Reipublicæ quondam Russi esse et inimicis formidabilis esse consuevit. Tractatu tamen præallegato Anni 1717 inter Regem et Rempublicam circa Evacuationem Saxonicæ Militiæ facto ad paucas Copias reductionem pati debuit nec Augmentationem tempore Interregni propositam obstantibus exoticis factionibus mereri valuit. Deinde in parte porrecessum Generalis Regimentarij immediate posteriti ad Partem adversam traditus Sortem Iniquam Regni debuit. Nihilominus tamen illa Pars exercitus Regni quæ ad Officium Regi et Patriæ debitum Sub Regimen Commendantis Regimentarij est Reversa tum M. D. Litt. Exercitus eandem Copiarum Regni dismembrationem et plane roboris Belli ex aliquod Legionibus Sclopetariorum regulati avulsionem minime apprehendendo nulla tenus de rigore demisit Quin imo tenax recti uterq Exercitus vera virtutis Specimina aliquoties Confligendo gloriose exhibuit Nihilq in Se fidei probitatis et generositatis desiderari permisit nec deinceps cum Supremi Numinis Ope desiderari permittet. Cum tamen toto fere biennio Sine hybernis Sine Stativis Sine refresco pendias Dies et aestus tolleraret Iam vero Solario Stipendiorum fundo per hostiles Copias in dies accrescentes penitus exhausto frustraretur nec quo famem Sedaret nec ubi caput reclinaret grassantibus undequaq hostium Caterris inveniret, hinc præstolata Confoederatarum Potentiarum auxilia omnino expectare necessitatus tantisper vero relictis non nullis circa Illustrissimo utriusq Gentis generales Regimentarios utriusq authoramenti Militibus Plenisq Legionum Cohortium ac vexillorum Præfectis reliquis alijs Commilitonibus (quos tamen ad priorum Classicum reversuros nemo dubitat:) ad propria reverti permissum est Hoc itaq calamitoso Rerum Tractu Confoederati utriusq Gentis Status et ordines nihil consultius esse judicarunt quam ut unius Corporis membra Supremo Capiti jungerentur et ad Latus Sacræ Regiæ Majestatis Stanislai Primi Polonorum Regis D. N. C. permanerent ac Patriam etiam extra Patriam cum plena Reipublicæ Confoederatæ authoritate donec Supremus Rerum arbiter meliora provideat repræsentent et tuteri Deo justitiæ Supremo Vindici oppressionumq rigiroso ultori Confidentes nec quid quam de promissis

Fœderatarum Potentiarum

fœderatarum Potentiarum præcipue Regis Christianissimi Suppetys desperantes 63
Nos brevi tempore Serenissimum Regem et D.N.C. Clementissimum Patriæ et Throno Regni Illi Soli debitum prono Subiectionis respectu Comitaturos.
Interea vero Contra quosvis factionis Draggensis ac Ipsius Pseudo Electi violentos Actus ut pote Reipublicæ exitiosos tum contra omnia et Singula eorundem Pacta Sancita Resultata Manifestationes Protestationes Literas universales et alia quævis Scripta quocunq titulo vocitata in Oppressionem Patriæ Nostræ emanata Præcipue vero contra præsumptam Pseudo Comitiorum tam generalium quam Particularium ac Ipsorum Pseudo Comitiorum Sic dictorum Pacificationis dispositionem Eorundemq quosvis eventus et Successus Potentissime Protestamur et Manifestamus.
Ut vero hæc Nostra immutabilis circa tuitionem Maiestatis et Manutentionem Libertatis intentio et Constantissimus ad quævis extrema Zelus ac resolutio tam Patriæ Nostræ quam et universæ Europæ Potentys innotescat Proinde hanc Publicam Manifestationem et Protestationem Nostram Manibus Propriys Subscriptam ad Acta Authentica porrigi et ingrossari demandamus D. et Anno ut Sup.
Adamus Tarlo Mareschalcus Generalis Statuum Reipublicæ Confœderatorum Lasteng Drohyceng Dolineng Zuslineng Capiteneus mppa
Michael Joannes Zembkowicz Episcopus Vilneng mppa
Boguslaus Korwin Gosiewski Episcopus Samogitiæ mppa
Alexander Zembek Palatinus Siradiensis mppa
Joannes Tarlo Palatinus Lublinensis mppa
Martinus de Kozielsko Oginski Palatinus Vitebsceng Mareschalcus Confœderationis Generalis M. D. Litt.
Franciscus Maximilianus Comes de Tęczyn Ossolinski Supremus Regni Poloniæ Thesaurarius

Ex Palatinatu Cracoviensi

Stephanus Alexander in Raciborsko Morsztyn Capitaneus Dunino[viensis] Consiliarius et Delegatus ad Latus Regium ex Palatinatu Cracoviensi mpp

Joannes de Sieniec Borek Dapifer Bracla[viensis] delegatus ad Latus S. R. M.

Michael Szczepanowski Delegatus ad Latus Regium

Ex Ducatu Zatoriensi et Osviecimensi

Gaspar in Cieni Cienski Venator Cuniae Regni Consiliarius Eorundem

Ex Palatinatu Posnaniensi

Joannes Andreas Opalinski Vexillifer Bydgostiensis Posnaniensis et Calisiensis Palatinatuum Mareschalcus mppria

Stephanus Moszczynski Palatinatuum Majoris Poloniae Confoederatorum Consiliarius et Secretarius mppa

Franciscus Garczynski Castellanides Gneznensis Delegatus mppria

Josephus Przyiemski Succamerarides Calissiensis Delegatus mppa

Vladislaus de Pierzchno Kossucki Delegatus.

Ex Palatinatu Vilnensi.

Dominicus Wollowicz Referendarius M. D. Litt[uaniae] Mareschalcus Vilnensis

Michael Chorodenski Tribunus Vilnensis Consiliarius

Joannes Chrapowicz Pocillator et Vice Palatinus Vilnensis Residens ad Latus Regium

Ex Districtu Osmianensi

Christophorus Sulistrowski Ductor et Vexillifer Districtus Osmianensis

Joannes Brzostowski Notarius M. D. Litt[uaniae] et Consiliarius ejusdem Confoed[erationis]

Michael Casimirus Szyminski Pincerna Districtus Osmianensis et Residens ad Latus S. R. M. ex eodem Districtu

Josephus Sulistrowski Subjudicides Osmianensis Residens ad Latus S. R. M.

Franciscus Sulistrowski Vexilliferides et Residens ad Latus S. R. M.

Ex Districtu Lidensi.

Petrus Dal Capitaneus Vilcomiriensis Consiliarius Confoederationis M. D. Litt[uaniae]

Martinus Marcinkiewicz Judex Terrestris Upitensis Consiliarius Districtus Lidensis

Ex Districtu Vilkomiriensi

Martinus Dąbrowski Mareschalcus Consiliarius Districtus Vilkomiriensis

Ignatius Dąbrowski Capitaneus Livensis Residens ad Latus Regium

Ex districtu Braclaviensi

Ignatius de Kosielsko Ogienski Castrorum Notarius M. D. Litt[uaniae] Capitaneus et Collonellus Braclaviensis Residens ad Latus Regium

Ex Palatinatu Sandomiriensi

Petrus

Petrus de Piaseczno Piasecki Vexillifer Novogrod. Consiliarius quoad Districtus
Thomas Dziuli Colonellus Regiminis Equestris S.R.M. et Deputatus Delegatus ex Districtu Sandomiriensi
Alexander Dziuli Subdapifer Rezycensis Delegatus ex Campo Leuterati ad Latus Regium
Kristophorus Pluchowski Castellanides Zawichostensis Consiliarius ex Districtu Visliciensi
Antonius Podleanski Vexillifer Cohortis Loricatae Delegatus ex Districtu Radomiensi
Adamus Lava a Gawronski Tribunus Visliciensis Consiliarius ex Districtu Chęciny

Ex Palatinatu Calissiensi

Ioannes Comes Zebrzydowski Capitaneus Rozpierensis Colonellus S.R.M. Consiliarius
Adalbertus Zarnowski Delegatus mppria
Constantinus Borkowski Delegatus mppria
Mathias Szadokierski Delegatus mppria

Ex Palatinatu Trocensi Districtu Grodnensi

Michael Massalski Notarius M.D.Litt. Mareschalcus et Ductor Confederati Districtus Grodnensis

Ex Districtu Kovnensi

Simon Sirue Vice Capitaneus et Ductor Districtus Kovnensis Secretarius S.R.M. mppria

Ex Districtu Upitensi

Casimirus Straszewic Ensifer Colonellus Mareschalcus Capitaneus Iudex Terrestris et Consiliarius Upitensis
Thomas Straszewicz Tribunus Upitensis Residens ad Latus Regium
Joannes Buchost Dapifer Upitensis Residens ad Latus Regium
Antonius Straszewski Praefectus Stabuli Districtus Upitensis Residens ad Latus Regium
Raphael Lantzberg Delegatus ex Districtu Upitensi mppria
Josephus Daszkowska mppria

Ex Palatinatu Siradiensi

Michael Antonius Grzymała Dobiecki Delegatus mppria
Nicolaus Stobiecki Delegatus mppria
Thomas Grabowski Delegatus mppria

Ex Terra Velunensi

Albertus Mysynski Delegatus ad Latus S.R.M. et Eadem Terra

Josephus Kaffznicki Delegatus mpp
Michael Gostkowski Delegatus mpp

Ex Palatinatu Lenciensi

Joannes Malinski Vexillifer Terrae Gostinensis Mareschalcus Confoederati Palatinatus Lenciensis Delegatus ad Latus S. R. M.
Felicianus a Grabie Grabski Succamerarius Delegatus et Consiliarius Palatinatus Lenciensis.
Michael Franciscus Pobog Szydlowski Vexillifer Palatinatus Plocensis Consiliarius et Delegatus Palatinatus Lenciensis
Josephus de Dzwonno Sotthub Capitaneus Sanniciensis

Ex Ducatu Samogitiae

Casimirus Biatozor Capitaneus Utraqensis Mareschalcus Ducatus Samogitiae et Consiliarius mpp
Antonius Eperjass Capitaneus Skierstymonensis Residens ad Latus Regium ex Ducatu Samogitiae ex Campo Generali
Casimirus Puttkamer Colonellus Residens ad Latus S. R. M. mppria

Ex Palatinatu Brzestensi Kujaviensi

Antonius de Lubraniec Dąbski Capitaneus Brzestensis Kujaviensis
Andreas Moszczynski Capitan: Brzestensis Kujaviensis
Josephus Głębocki Castellanides Crusviciensis Delegatus mppria

Ex Palatinatu Kijoviensis

Nicodemus Casimirus in Szumsko Worowicz Vexillifer Owrucensis Mareschalcus Confoederationis Kijoviensis.
Georgius Urbanowicz Delegatus mpp

Ex Palatinatu Iunivladislaviensis

Casimirus de Lubraniec Dąbski Dapifer Brzestensis Kujaviensis Consil.
Joannes Garczynski Castellanides Inovladislaviensis Consiliarius

Ex Terra Dobrzynensi.

Josephus Podoski Capitaneus Dobrzynensis delegatus ad Latus Regium

Ex Palatinatu Russiae

Nicolaus Potocki Castellanus Premisliensis Ductor Palatinatus Russiae
Joannes Jabłonowski Capitaneus Ciechanoviensis Consiliarius Terrae Haliciensis
Stanislaus Gabriel Rakowski Vexillifer Nowogrodensis delegatus ad Latus Regium
Petrus Potescan Zwan Delegatus ad Latus Regium
Stephanus Mikulicz Ladecki ad Latus Regium mpp

Jabłonowski

Jabłonowski Vexilliferides Trembovlien[sis] Delegatus ad Latus Regium
Antonius Orzga Delegatus ad Latus Regium
Joannes Wolański Delegatus ad Latus Regium m[anu] p[ro]p[ria]
Joannes Zawiszski Pincerna Braclaviensis ad Latus S.R.M. delegat[us].

Propozycye od JKMći P.N. Miłościwego do Rady Panów Skonfederowanych Rzeczypospolitey na dzień 22 Marca 1736 to podane

1mo

Chcęc reparare casum zerwanego Seymu ostatniego, lubo Stany zostawiły wszystko JKMci P.N.M. determinatiori innego extraordynaryjnego, widząc JKMość P.N.M. pro convenientia et opportunitate teraźnieyszych konjunktur, pragnie mieć exploratam mentem tych ze Stanów Rzeczypospolitey, w którymby czasie mogł naznaczyć Seymu przyszłego cadentiam

2do

Ułatwiaiąc zaś materias do przyszłego Seymu ściągaiące się naznaczoną Seymem Anni 1736 konferencyą z Nayprzewielebnieyszym Jmcią X. Nuncyuszem Rzymskim y z Jaśnie Wielmożnym Posłem Plenipotencyaryuszem Nayiaśnieyszey Monarchini Rossyiskiey za żądaniem onegoż reasumować JKMć P.N.M. życzy, w czym żeby co Stany Rzeczypospolitey ku utrzymaniu Interessów zachodzących znaydą ad insinuandum JKMci P.N.M. łaskawie dobrotliwie przyimie

3tio

Ponieważ Insignia Regni in asservato u XX Missyonarzów Warszawskich znayduiące się, gdy wszystkie w Zbotwiałey Skrzyni zostaiące zepsowaniu y szkodzie podlegały, więc JKMość przez Deputowanych Senatorów y Ministrów Status levare z miesca prywatnego zlecił, oraz maioris Securitatis causa zrewidowawszy one według regestru przy tych ze Senatorach y Ministrach w nowey Skrzyni złożyć y pieczęciami tych że przytomnych Senatorów zapieczętować kazał teraz gdzie, et cuius custodiae dalsze też Insignia maią consignari JKMość przytomney Rady exquirit Sentiam

Senatus Consilium

Po wystąpieniu Jego Mości na Zamku wszyscy Ich Mość Senatorowie praesidante Xięcia Jmci do Pokoju gdzie occupatis suis locis in praesentia Majestatis JW. Jmć Pan Marszałek Wielki Koronny oddawał głos Jmci P. Marszałkowi Konfederackiemu prymario który dole formalia wyraził

Nayiaśnieyszy Królu Panie Panie Mó[y] widzi dziś iż publiczne staranie około Dobra pospolitego są dostanatym szczęśliwego WKMci Panowania który gdy tylkiem nomen solis addequis łaskawey klementyi Pańskiey świadczyć nam Donec kiedy WKMość P.N.M. teraźnieyszey nam ieszcze daiesz nadzieie stał na pokazanie się swoich walecznych iako Oycowskiego o staraniu około Oyczyzny swoiey, zabierzesz WKMość wszelkie od wszystkich

nayubszi przed Niebem woła, kiedy Rockie inter aequales uczyniß Panowanie &c.

JW. X. JmB. Prymas Niegodzi mi się Nayiaśnieyszy Królu P. N. M. usta otworzyc napodane Punkta pokąd nie podziękuię Zabiegowi W. K. staranie około Dobra pospolitego. Poprzedzaß woła Populorum W. K. Moje, kiedy super erregatem na zważeczyß nam dobroćliwą łaskę, kiedy przez Seym daleß przyszły salvam et integram oglądać Rempublicam, Seym ten iest bardzo potrzebny bo iest unicum remedium teraznieyszy czas a kiedy W. K. Moja na to raczyß obligowana będzie Rzeczpospolita pro Documento dobroczynności Pańskiey, kiedy tak swoie iako y Auxiliarni wyprowadziß Woyska, oco naypokorniey supplikuię, wrzbu staw nieprzestanie W. K. Moja strapiona Oyczyzna kiedy się pod szczęśliwym Iego Panowaniem obaczy undique secura, undique beata Iego Sey nie determinacya ab arbitrio W. K. Mci dependet, mnie się zdaie że w ultimis Juniy wtenczas kiedy herbae florent a tak w zmnieyszym będzie niebezpieczeństwie Ludzi konferencya z Jm X. Nuncyuszem y z Jm Panem Woiewodą Lubelskim continuetur a z Pełnomocnym Posłem Nayiaśnieyszey Imperatorowey Jeymci effecte in actuali opere. Ciemodło Rzeczypospolitey aby do przyięcia Jmci Pana Podskarbiego W. K. zatrzymane było.

JW. X. Biskup Wileński Jn zem pleno in ecorde y mocne rekwizycya z powodu W. K. Moje, którego Dobroć Boska odesłała na Tron Polski, a teraz za piecołowanie około Dobra pospolitego, pokornie składam dzięki kiedy W. K. Moja P. M. M. ut sit bene Patriae nie omyszliwaß sucurrere lapsis. Napatrzyłem się desolationi Oyczyzny y do tego czasu nulla pax in Domo nostra, woła populus oppressus tot calamitatibus raz probiberi, kiedy mas onemuż przez wyprowadzenie Woyska Seym extraordynaryiny życzyłbym między Juliy Consilia z Jm X. Nuncyuszem continuantur przez Jmci P. Woiewodę Lubelskiego z Panem Kayserlingsem Pełnomocnym Posłem Imperatorowey Jmci, aby in spatio zaczęcia Seymu mogły się wszystkie negotia ustaykowac.

Desiderata Kathedry Wileńskiey z Zatem wszelkim wspomnieć muszę Kapituła Patrona Korony Polskiey & Kaznodzieia fundatus z prefanowana przez Generała Jmci Czapanów Zabiiane Kanoników pozabierano do P. M. Miłościwy Supplikuię pokornie w tym raz pokazać Klemencyą swoią, Ciemodła Rzeczypospolitey, które do tych czas in securitaty conservatione temu kiemu będą należały in plenariam reddentur dispositionem tkwiąc instancyą za Jmci P. Kamer Obersztelsztantem, który się suparyrowat Ordynansowi Xiążęcia Jmci Hetmana W. Lit. obawiając się in protectioni W. K. M. iako katolik niedawno przyiąwszy fidem religionis, rozumiem że potarkowey Pańskiey Klemencyi is takos raz wzięł nas w protekcyą swoię, non dimittes gdzie przydaię votum ut anni pauperi sentaniem Senatorum

JmX. Biskup Poznański widzący codzienne starania około Dobra pospolitego gdzie nulla status abiq glende meta ex stallo meo pokornie wnoszę dzięki W. K. M. raczenie Seymu upraszam aby między Juliy raczył ...

Aby żyć gdziebyśmy z upstrzeń Woysk wszystkich mieli Ewakuacyą, Dyploma Assecuratorius upraszamy, aby choć w czasie niedoyścia Seymu Woyskowy chodziły cy Uniwersałami, racz WKMość Moje apretrowac Cenodsa Zamknięte y zapieczętowane z nabsentiu Jmci P. Podskarbiego WL Conferantur Jmci Panu Podskarbiemu Nadw: do Seymu etc.

Jmć P. Woiewoda Troczki. Widzi każdy iako WKMość Moje prawieyś około Dobra Pospolitego, prawieyś nie testis neyabis, iako iedyna usiłuiesz WKMość Moje dopuścić Zgnębioney Oyczyźnie pokoju, za pokorne dziękuię wraszczę, Faciat Deus firmo Imperium in Saecula diuturnum Seymu Pacyficationis propter evacuati onem upraszam o złożenie iaknayprędzey y racz WKMość Moje dogodzić votis Strapioney Oyczyzny. Konferencye zaś że continuantur Cenodsa tidelis custodiant monus, pewien iestem iż więcey posiedzenie peregrynowane nie będą.

Jmć P. Woiewoda Brzeski. Naywiększy teraz się znayduie z Naszych serce przeszło nieżeli wysokich dobywa powiwał Tron WKMości składaiąc więcznoyś o uszczęśliwienie pokorne wnoszę Dzięki zastarane około Oyczyzny Znędznioney. Pozyskaieś WKMość Moje wszystkich serca, gdy mogą powiernie sobie Państwo od Naywyższego Panów, wraz y Prawa nadane od Nayiaśnieyszych Antecessorów przyprowadzisz do pierwszey konserwacyi Seym Extraordynaryiny w Dyspozycyey WKMości którego ogłoszenia który nieszczęśliwą rewolucyą znisnowani obywatele by nayczęściey sobie życzyli, iak nayprędzey sobie życzy. Przeniesła Niebo płacz ubogich Ludzi którzy iako Orlęta garnące się pod Skrzydła WKMość Moje w słodkim pokoiu żebrzą pielęgnowania. Żyi WKMość Moje Nayiaśnieyszy Królowe Szymenu wdzięczni iako pod Szczęśliwym Panowaniem tego omnia quae nunc amara et tristia devensant leta et augusta.

Jmć P. Woiewoda Witebski. Zasiadaś WKMość Moje na tym Tronie na którym Imperium dulce Regnandi, quia meruisti rogatus dolta reyo zbłądzeńa trzoda iako ad Pastorem suum coraz się gromadzi quos totus et unicus Mtis trahit amor, upraszamy pokornie eva cuationem militis externi, którą nie wzlowaich ani napasierzi ale w samym skutku abyśmy oglądali Seym Extraordynaryiny do Dyspozycyi WKMci oddawamy, abyś WKMość Moje między Iunij raczył ogłosić y złożyć Konferencye zaś że continuantur spuści łaskawe Oczy swych promienie na strapioną Oyczyznę y Obywatelów Iey którym malignitas fatorum ukrecita fortuny że tu locus est ubi Troja fuit nulloq custode tenetur.

Jmć P. Kasztellan Kaliemski. Dziękował za wszystkie Dobroczynności JKMci y upraszam o Seym extraordynaryiny między Iuly.

Jmć Pan Kasztellan Krzywiński też samo confirmavit a Seym mieś Junij upraszał złożyć Cenodsa aby do Seymu w Dyspozycyi Jmci P. Podskarbiego Nadw. zostawały.

Potym wszystkim JW Jmć P. Kanclerz W. oznaymiły od JKMci na dzień dziewiąty solwował Sessyą.

Mowa Krola Jmci Stanisława Zęgna
sącego Stany skonfederowanse u Krolewcu

Przyszedł tandem tendzien krytyczny ktoregosmy z cuspliwoscią czekali zczątkiem niepozruszenym wyglądali znadzieią przyszedł dzien wktorym objecta sie bellepsi prezentuią. Dzien wktoryon się sama natura ubiega Lwosim mieysca rowsze prawie wzdzięk poranek zwiecznorem zostanie zmierzkiem, wschod z zachodem, Dzien prawie Equinoxeyi porownansza Dnia znocą, ktory nas oswiecasz zaimsiewa, takzesię zyszczi trudno przyszecz wktorym cozię palpabiliter widziemy. Przyszła nawet godzina ktora nam do tem skazaić Rosprav, wszystkie dusze samiei zabiegi zgoła przyszedł y ten moment, ktory się rowsza zostaniem zycia moiego. Dzeslarzie się pa Terowanym omnie Dekretem że adoruię wszystkiem opatrznosc Boską, animutie scrutari Mysteria Rzeczy polityczny, botez się supra captum humanum, tym samym nam Boską wolę denotant, Rzeczy zaposmniawszy comnie personaliter tylko penetre ad intima Cordis uprzeymości wa szych abym przy wszelakiey wktorey mię osadzi kondycyi moiey imię dnie konsolacyę, ktorey tam inszey nieszukam tylko ea prosperitate et integritate uprzeymosci waszych Moyta bowiem prapotens fatorum matri gnetus dozwodzi mnie Oyczyzney Jak Oyczyznie sako y Braterstwy z Urodzenia samego Jak Osobom Uprzeymosci waszych miłosci wrodzoną ktory tylko dzi snadnie moze ca zafatalną impressią czyni wreflexiach uprzey mosci waszych tak niespodziany y niezwyczayny Interessow publicznych ebentus samemubym się wszych ze mysliach przyszłe zapomnie, gdybym niepamiętał że intrepida Generositas uprzeymosci waszych ten zamach mężnie wytrzyma et consumata sex odwoia prudentia aby niebył śmiertelnym Oyczyznie razem Zdaię przyznaie zeta wyborna Architektura naszey Struktury nadłylona grozi ruina peruszemawszym, uprzeymosci wasze nayewarownieysze fundamente załozyli, upadkuię żadnak nieobawsiam poki ci tak mocnie wOsobach Uprzeymosci waszych wspierać kolumny czuię że zagwałt cierpi Sumnienie libertas Prawa Authoritas ale oraz aspor Zdenne Dobrum ktoregom sam doznał do rady waszei Oyczyzny Uprzeymo sciach waszych zadna nieprzydusi oppressya y gdy sam wołam do Boga propter Salutem Populi mei dele me de libro viventium, Uprzeymosci wa szych proszę Zebyscie stratę osoby moiey sczeby waszego Lubi godna takiem siderowali iakobyscie onę Ordynario Cursu straciły, dotego tylko wszelaką przykładaiąc applikacyą, zeby Actus wasze utrzymuiące wolnosć były nieśmiertelne iako z wszyscu niemoze, y owszem serata sei entia upewnia Zewolnosć Elekcya obwarowana zi Ten ktory panowal mie ale moze usurpatiorem Thronu legitimare, tylko per libera uprzeymosci waszych suffragia.

Konfederacya Generalna ze wszey sprawiedliwey obserwancyą Praw y nie naruszona cnotę całego Swiata wnay wszelszych Nieprzyiaciol

będzie wezłymaczy, pamiętaiąc tylko, że iako powywróceniu Prawa iedyna inspirencia stanu szlacheckiego waszey nadzieia i dowierzeniem antecypuiąc mnie Sędziu iak et ad posteritatem dokonserwowaćby się Dlyer była głosową mnie umięścić a za tym nie tuzy tak dam sczycie zwiedzie aby nie działa owano Dobru Rzeczpospolitemu przesowne rzeczy, takich się setka indifferens circa tru chwytać sposobow które mogą zatwarć Oyczyznę y które by mogły otworzyć drogi dowiary per varia plenas od drogi wszystkie Ap.przyimeszu wasze nie wybierzyła. Za zaś protestuję się przed Bogiem y Rzecząpospolitą będzie mi będzie al szczęstwem, że niczegobym sobie nie życzył tylko że bym cum iure Imperii cały głos dla będzie trzeba nad tym którego Bog przeznaczył mógł tranzfuzyą uczynić się naturalnej w ktorey urodziłem się y wychował Praw y wolności obserwancyą y tego w ktorej umrę przez życie chwyci do Nabycia stanu Narodu mojego App. Tikuczy

Memoriale D. Abbatis L'Anglois Ministri Regis apud Serenissimum Regem Status Confederatae Regni Poloniae pro ipsis Statibus Confoederatis

Primum iam oblatum fuit memoriale Sermi Regis Poloniae tertius de 16 mensis praesentis quod ille porrecto fuit statibus confoederatis qui post quam super illud Consilium habuissent suum mihi responsum tradiderunt, quod iuxta eorum desideria penitus ad Regem Dnu meu transmys Status confoederati sibi in mentem suum memoriale revocare poterunt et quod tunc temporis circa illud statuere decreverunt Redstatim res penitus simul instrumenta quae illud constabantur et ad eadem relativa erant, quae omnia a Dno Orebt. exportata fuerant sibi representarri iussit sua maiestas, literis quibus me cohonestaret 11. huius mensis quod de his omnibus sentiebat mihi aperire dignata est, iussitque in simul ut cogitationes suas non tantum totius rerum etiam et sensibiles redderem statibus Confoederatis tant magis ac magis persvasam haberent hanc in qua versantur necessitatem ea omnia indeserent et nulla opposita mora eligerent, quae illis ut eorum et Amicus et Protector et ut vere eis profutura suadet. Spero fore ut status Confoederati hanc sinceram Regis in illos propensionem perspectam et gratam habebunt cum sequentia pro innata prudentia attente perpenderint Rex perceperit ea omnia et singula executioni mandari quae optanda forent secundum leges et constitutiones Poloniae sicuti tum Ordo iisdem legibus et constitutionibus te se penitus accomodare permitteret

Cum suae Maiestati non satis sint ea omnia quae in antecessu egit ut statum Confoederatorum firmiter sortem stabiliter nuper Ministrum Viennam delegavit eis indicat ut postulates statuum quantum possibile est praesto et authoritatem daret

72 Ego et illi Ipse Minister Mandatum expressum accepimus mutuam directam Negotij Polonici Correspondentiam habere ut estius uterque documenta ad scopum spectantia accipiat, sicque perveniat ad optatam a Deo eventum, eorum omnium quae in praeliminaribus quae de Polonia conventa sunt, Hic Directorum praeliminariorum Articulum omnem qui ad Poloniam pertinet adjungo

Jam Imperator transmisit ad Regem declarationem quam Czarina et Elector Saxoniae expresse dederunt de approbatis et exequendis omnibus et singulis quae erga Poloniam statuta sunt et tam Czarina quam Elector necessarium esse ducunt ut consilia invicem sine mora conjungantur, eo modo quod ordinari valeant, ut compons Articuli illi omnes de quibus jam inter Partes contractantes conventum est rerum indicunt simul sperare, ese fore ut quam citius perficiatur Abdicationis negotium, ut uno eodemque tempore omnia constitui et in ordinem redigi possint

Naturale certe est ut Resp[ubli]ca confoederata securitatis suae consultum esse velit sed oportet ut, ab eo quo tendit objecto non deviet abstaculis addendo obstacula et petendo vel impossibilia vel nimijs disquisitionibus et moribus [illegible] nostra nulla etenim in Europa Potentia consentiret, et suspensa desineat negotia sub quacunque vel majoris vel minoris momenti conditione quam Status confoederati pro suo privato interesse in medium proferre valent praecipue, si exsepns et essentialiter conditiones illae nihil conducunt ad exactam praeliminariorum executionem et certe (si sic loqui permittitur) nimia sollicitudini et diffidentia vexatur Confoederata Resp[ubli]ca dum dubitat de certo affectu quam Regem Domini Mei et Imperatorem Concursus formalis habebit cui non concursui ijsdem principijs subnixe adstipulat Czarinae et Electoris Saxoniae Consensus quem ut quod jam dixi repetam jam jam Imperatori et Regi Dno meo notificavit Hactenus non aperuit quod Status confoederati Concursum suum abdicationi recusarint, sed unice optarunt antecedentem sursum et [illegible] ostegsorum Cautionem hanc autem, ac si ea jam fruerentur, in praesenti habent, cum jussu Majestatis Suae jam modo notifico illis quod Czarina et Elector Saxoniae praeliminarijs in quibus de abdicatione agitur assensum dederint quam abdicationem caveo et quod altero Principium assensus se jam sponsorem declaraverit Imperator quod Statibus Confoederatis fuit eo tempore quo ad primum memoriale meum responsum dederunt nulla ergo difficultate nullo scrupulo ut mihi videtur detineri amplius debent

Quem petierunt Ministrum Rex concedere non potest si eo animo expetebatur ut cum Statibus Confoederatis de proprijs eorum negotijs tractaret Rex Dnus meus mihi ad hoc expressam tribuit authoritatem et si allegatio Ministri hujus eo tendebat, ut cum Electore negotia gereret Rex nullum jam Ministrum allegare potest ad Electorem quem dum [illegible] nondum agnoverit

Abdicatio Regis Poloniae non potest subsequi Compositionem eorumcumque quae ad Status Confoederatos spectant quia si abdicatio compositionem hanc insequeretur non appareret vere Actus voluntatis Regis Poloniae. Jusjurandum autem quod erga Rempublicam obstringeret, nihil evaturus Principem impedire posset quominus suum abdicationis Actum Statibus Confoederatis tradat, et bona eorum venalia id quoque dicam quod eorum magis interest, abdicationi huic clare manus cum hac ipsa abdicatio omnes ijs quae pro Rege Poloniae susceperunt authoritatem perpetuae tribuat, illo in quam Rege quem ipse Elector Saxoniae in Regem agnoscere sese obligavit et cum circa status Confoederatos intento animo perpendere velint ista sola actus istius acceptatione interveniente consensu fiet ut cum prospere successum eo ipsi impendat, atque justa desideria allaborare possit dum e contra hoc ipso negato consensu sequot quot sunt Electori Saxoniae subjicerent et dispari voluntate hanc in praeliminariis conventam Abdicationem renuentis. Rex Dominus meus nullum amplius haberet jus ad eos juverendos qui ipsis favent praeliminarium articulos accepta Abdicatione non tenebitur Rex Poloniae statim profiteri notus ejus in Status Confoederatos amor certum ipsis debet esse pignus quod Princeps ille praesentia sua pondus addere velet ijs omnibus quae pro ipso jussu Regis Domini mei Viennae tractantur, et certe eo majores Majestas Sua in illis Rebus conatus adjiciet quo melius de illa Statu Confoederati meriti fuerint in praesenti casu in quo (nondum si ire sequi fas est) satis perceperant, quantum ille Actus Abdicationis fundamentaliter necessarius et inevitabilis sit ad ea omnia quae ipsis favere debent penitus complenda. Rex Dominus meus nunquam sibi persvadebit quod Status Confoederati ipsi hanc attentionem et reverentiam recusare velint quam essentialem judicat dum non minori desiderio tenetur quam magna voluptate afficitur ob prosperum suorum negotiorum successum pro manutentione Jurium et Immunitatum nationis quae illi a Deo concessa sit quae Status confoederatos rogo ut deperditi temporis cogitent quod ipsis perdere noxium esset. Rex etenim de exequendis praeliminariis nimium urget sed posset totius Europae pro publicorum negotiorum consumatione differre vota id circo injunctum fuit ut citius cursorem ad me mitterem cum certa circa abdicationem determinatione remittere. Rogo insuper ut Status Confoederati diu incerti non sint et obfirmatum et ultimum depostulatis suis judicium summendent ut qui Viennae residet Regis Minister et facilius et utilius, ad quae missus est negotia Polonica perficiat. Hoc debuit esse ejus negotiationis initium et Ministros Imperatoris ad id moveret ut adducerent Electorem ad abreviandas ex parte sua formalitates quae nihil ad rem faciunt cum praeliminaria guarantiam et a Rege et ab Imperatore acceperunt statim atque Status Confoederati ea omnia motiva attente perpenderint non dubito ipsos gratum Regi Domino meo omnium ostensuros, eo quod tam urgentibus

74 motivorum notitiam subministrare illis faciat speroque quoque et ipsamet eadem graves momenti rationibus si ridentes eosdem Status confoederati videbunt ipsi qualis danda esset forma Abdicationis actus sive publico sive privato vel formulis abdicationis acceptatione vel simplici deliberatione, qua certum erit Regi Poloniae et abdicationem et publicationem illius facere quo tempore voluerit sed iterum atque iterum necessitatem prompte illi abdicationis confoederatis Statibus Nuntii quia haec ipsa abdicatio multa alia praecedere debet, quae properare debent et quae renovari et annihilari nullatenus possent, si jam completa essent quorum exempli gratia afferri potest quod Summus Pontifex modo in gratuum fecit

Responsum ad Memoriale Illmi Dni Abbatis l'Angelois Ministri Regis Galliarum

(margin: L. Abbé L. Angelois)

Sermum Regem tum Status Confoederatos Poloniae

Nota est satis ample Statibus Rpcae Confoederatis magnitudo animi et et Justitia Christianissimi Regis Galliae quia a Repca nequit praeterdere illud, quod in augmentum gloriae ejus cum honore et conscientia dignissimi Soceri Avique simul de lumbis procedentium Regum Galliae non conveniat et non sit consentaneum Juribus Libertatibus Praerogativis Nostrae Repcae, quod huiusque nitebatur tot assecurationibus tot promissis per manifestas et publicas declarationes per Tractatum nobiscum factum per Memoriale suum de 10 Xbris modoque per praesens Memoriale 24 Januarii nobis porrectum sperabamus inde post promulgata praeliminaria (nobis vere funesta) in hoc afflictissimo et nullo temporum cursu satis deplorando statu infelicitatis Repcae quod remonstrationes Nostrae in Ime memoriali expressae tum quoque repraesentationes salvandi honoris Sermi Regis Nostri et restaurandi in aliqua saltem parte leges et libertates suppressas habebant non tantum acceptationem Sermi Regis Galliae verum etiam manutentionem earum in alleviamentum afflicti Status Nostri judicare tamen taliter non possimus, justum et benignum cor Christianissimi Regis Galliae nobis Christianissimum sufficienter non esse informatum de essentialibus Legibus Nostris circa quas et ex natura Status nostri et per tot multiplicata juramenta tenebamur Et haec est numerum rectitudo Actionum nostrarum, haec ratio honesti et conscientiae vitam fortunasque in sacrificium et holocaustum litantur quae nos ad hanc infelicitatem fatumque publicum induxere modoque grate suscepimus animo omnes Christianissimi Regis Galliae repraesentationes novimus statum et situationem nostram et acquiesceremus omnibus consiliis ejus sed quoniam conscientia et honestas intervenit et vetat rationes nostras ad exponimus.

Clare patet nobis quod Christianissimus Rex Galliae prospiciebat et nitebatur ut omnia ita fiant quaecunque leges et usus praetendunt Regis sed siquidem eventus rerum secus disposuit sortem nostram hoc accipere et promissum Dei tenemur, attamen Violatio Legum per nos met ipsos non debet nec potest fieri Nemo nobis potest pro ipsa tenere Sensu, quod pura honorem et honestum religiose conservamus hac unica contenti in his amaritudinibus dulcedine et solatio quod ab ipsis primordiis Convocationis et tandem Electionis huc usque integre et inviolabiliter, fideliter firmiterque in uno eodemque persistebamus animo et proposito et prout tandem uti Speculum fueramus exemplorum constantes adhaerentes Legibus praerogativis et libertatibus ita vere praesenti abdicationis consensu opposito Iuri iudicaremur ipso facto Legum convulsores et violatores et hac est praecipua gloria nobis quod quamvis invidiosissima sit nobis pars adversa nullum crimen et vitium obicere et obtrudere potest si autem censeremus accedere ad hunc Abdicationis Actum tot constitutionibus et legibus interdictum et prohibitum eius non tantum extra limites verumetiam intra fines Regni est interdictus, haberetur crimen super crimen ad maiorem accumulationem malorum nostrorum Carentes a Terris Districtibus et Palatinatibus Instrumentis nullam ad has propositiones acceptationem habentes facultatem imo in contrarium Sacro sanctae Confoederationis obstricti vinculo ad manutenendum libere electum Serenissimum Stanislaum Christianissimi Socerum quoniam modo concives et Fratres Nostri nos intuere, et nos sibi coadunare possunt si nos ut pote nulla cui nitentes Iuri aut si fuissemus capescere hac proposita abdicationis modo obnoxia et perniciosa Abdicationis post casum Serenissimi Casimiri in fundamentalibus Legibus sunt opposita et quilibet ex Regibus Nostris Iuramentum solenne praestare tenetur de non abdicando Regno, et nos omnes supramemo[illegible] ante hanc etiam Legem acceptatio Abdicationis Regis Casimiri non potest esse nisi praevio assensu universae Nobilitatis praeviis Universalibus Comitiis, post quam Abdicationem Interregnum Convocatio et Electio subsecuta si affectationi Christianissimi vellemus facere quot fundamentales leges infringeremus quot crimina status protraheremus iniustum et inpracticatum exemplum induceremus posse abdicari Principes extra Regnum qui Actus Abdicationis est idem qui Electionis Hucusque nihil ad excitandum habemus coram Deo mundo et Republica, nihil egimus dignum amnestia Bona nostra quamvis desolata sed nobis nullo iure poterant adimi nec adempta omnes revertentes in Patriam gratissime recipiebatur animo cumulabuntur adhuc beneficiis libertas sentiendi in praeteritis Comitiis patuit, si itaque formalem ad Normam Casimiri Regis non possumus accipere abdicationem si in sine memorata proposito modo pro impossibili censetur quod itaque ex ceteris punctis Preliminaribus Status confoederati possunt habere emolumentum quantavere

76 esset censura et persecutio se Patriæ nocendo Leges per contemptū earum convulsas redderemus. Quot num tandem Confæderati Status post peractam Abdicationem spectabiliter repræsentare possent si imperfectum etiam statum existeremus corpus uti possent nos recognoscere pro comitibus suis et Fæderatis Statibus Regni post extinctum et sublatum nostrum fundamentum. Adhuc pure mente quam potest quomodo hæc bina ad invicem sibi repugnantia possint combinari Recognitio Sm̄i Regis per extraneas Potentias cum instantanea et præveniente cujus esse necessaria hæc subsequi ab extraneis recognitio quatiter nobiscum tractare deberent judicantes nos ipso facto pro extinctis et non existentibus præterea quod iidem ipsi adhærentes adversæ parti possent nobis imputare pro piaculo et semper exprobrare Siquidem iste Actus Abdicationis non tantum ad nos sed etiam ad Consensum Universalem Electoris Populi Partiumq Regni Coadunatarum pertinere debet et huc usq illum non advertimus passum qui demonstraret plenam prædictæ parti satisfactionem divulgatæ et propositæ Abdicationis tam ex latere Czareæ quam Electoris Saxoniæ. Et si necessarium ducant ut consilia ad invicem compingantur quare etiaq recusant Czarea et Elector Saxoniæ nos recognoscere pro Statibus Confæderatis nobiscum tractare de accessu et abdicatione Sm̄i a ministris eorum tot alias habemus resolutiones quæ nota sunt ipsimet Illmo Rndissmo Dno Abbati [illegible] Anglois Ministro si etiaq negotia totius Europæ exponunt abdicationem prædictam, ut proponendus Electori et illi parti Regni Tractatus cum Confæderatis Statibus Est Minister Gallicus in Aula Viennensi sollicitet ita Curiam Viennensem quam Czaream et Electorem Saxoniæ ad compositionis partium inter se discrepantium tam quoad consensum abdicationis quam et ad solidationem, stabilis, firmæ et honestæ, Pacificationis et conservationis simul Jurium Nostrorum quam circumscriptionis Securitatis et in futurum liberæ Electionis quam evacuationis instantaneæ copiarum externarum ex Regno Magnoq Ducatu Litt. annexisq horum Provinciis quæ nobis sunt pro principali objecto resolutionis a Christianissimo Rege Galliæ propositionum Oblatarum Si vero coadunatæ per deputationes Ipsæ Partes Regni essent, omnia obstacula possent resolvere quæ videntur impossibilia in vias planas transmutare acquisitionibus et moribus alienis concertari et componi satisfactione partium et Colligatarum Potentiarum nemo melius Statum nostrum potest noscere quam nos ipsi sibi et punctis Necessariam ad Guarantiam convenieremus sine tali combinatione negotiorum quis honor Gal

liæ

et Regis Socer Christianissimi quo utrditas nostra si post acceptam tam a nobis abscessionem tandem taedio malorum et tot calamitatibus hunc prosine Tractatu pace concederemus ad illam partem capro Craticores incurreremus quod sub Confoederatione Varsaviensi assumpsit anteriores Actus contra Regem Nostrum quem proscriptum habere voluit, nullatenus nobis vitio vertere potest Christianissimus si quod reddite et candide exponimus difficultates Nostras sed optamus ut sanctiora et convenientia adhibeantur media cum honore Christianissimi et Ssmi Regis Nostri et Statuum Confoederatorum consentanea. Adultimum si circa combinationem sciarum inter se partium Republica cum Concursu Colligatarum Potentiarum gratum sancientes partes judicabunt hanc abdicationem ad securam et solidam pacem non denegabimus Sermi Christianissimi Regis intentioni et hoc sacrificium quod modo offert Ssmus Rex Noster grato tunc animo accipiemus et pro singulari affectus ejus erga Rempam Nram cordibus insculptam tenebimus. Non ex[illegible] hujus bene volentiae quam nobis toties declaravit Ssmus Rex Noster non dubitamus non esse quousque negotium cum satisfactione et emolumento publico non interveniset, quod ut Christianissimus Rex ipse met judicaret, minime dubitamus eo reali effectatione tot publicationibus et promissis firmata prout circa ratificationem Tractatus Nostri approbatae in ratione nibus providendi subsidii pro subsistentia nostra, attamen ne hoc tradatur oblivioni revocant in memoriam Status Confoederati Illmo Mti nostrae quatenus indispensabilem necessitatem referat et exigat Christianissimae Majestatis verbum, ut post innumeras depraedationes et desolationes Bonorum exinaniti in edito perseverantes possent vocitare inopiam et contractam debito motivo sustentationem sortis Nostrae omnem possibilem impendat operam cum concursu Caesareae Majestatis ad securam et solidam Pacificationem sperantes ad sacrificia exinanitiones fortunarum dispendia vitae ad ultimum terminum inviolabiliter conservata fides erga Ssmum Sacrum Ssmi Regis Christianissimi ut in ipsis met successoribus grata et memoranda erunt

Kontynuacya Senatus Consilium d. 21a Marty

Imci Pan Marszałek Konfederacyi nawczorayszey Sessyi wyraziłem Klemencyą Dobroci Pańskiey ktora nigdy nieprzestrzegowana iest przeciw poddanym swoim, y dziś też doznaiem nieustawney pieczy y starania koło Dobra pospolitego. Maiąc czym kontentować Oycowskie Serce kiedy terat major augetur numerus accedentium do Pana Swego z rekognicyą pokorney wiersze submissyą, Seym extraordynaryiny uczynites WK. Mość przez dobroć Serca swego, non ea quod condide suadebantur sed quid summisse petebantur, salus dasz suppetias Miłościwy Panie nad Populorum vota kiedy sam z Dobroci Swoiey media salutis wynayduiesz strapioney Oyczyznie

Marszałek W. Koronny. Tauszeeknierozwoier Boskiey Dyspozycyą Regnum et Libera gestis oddał WK Mci Gubernaculum ktora wszystkie gressus Panowania Swego zawsze dirigebat, et dirigit szczęśliwie kiedy rozerwane in partes Civium tey Oyczyzny Serca per voluntarium accessum do iedności zgromadza. Świadczy to oczywiście accrescens in momenta Cerena Senatus ktorych wszystkich WK Mość bez straty gratys et

78 et clementia obowiązuiąc zawsze przysięgasz ponieważ esse curae Deo
Securitatem nostram esse salutem. - Najprzyiaśnieyszy W. K. Mość, Jaśnie Wielmożne Rzpltey
Stany! Zaco z naywiększym respektem powinne składam dzięki Seym Extra
Ordynaryjny który iest spes unica ratowania Oyczyzny, a z dobroci Pańskiey
nam naznaczony, Populo pacem poscenti iedyne przynieść solatium. Reassump-
cya konferencyi z Pełnomocnym Postem Imperatorowey Jeymości zawarte
Traktatu, który iest potrzebna dla uspokoienia przyszłego Seymu traktowa-
nia Decora Regni. Które dotychczas in abscondito nieporządney konserwacyi
zostawały, circa assistentiam Senatus przeniesione y ad manus godnego
Administratora JmciPana Podskarbiego Nad. Kor. oddane. Zaco W. K. Mci ten
gratias et nos debetur obligatio, y nas Klenodia capsate et opportuno tem-
pore ad Designatum depositorium zaprowadzi rzecz słuszna y te zdanie
moie poddaięcy koronie mowę moię z tey apprekacyą abyś W. K. Mość z ko-
lowe Jey Mości która sola totius cordis corona nieprzeżyte pa nowali wie-

JmcKsiądz Kanclerz W. Koronny: Niech uzdzi każdy że W. K. Mość
Patris Regis implendo vices, nietylko przystępuiących do Thronu Jaśnie
Wiel przyimuiesz, ale też y ludu swego prawie nieraczysz odmawiać Audyencyi
ultimum calamitatis wrzku y dyspozycyi swoiey mając raczysz złożyć za
który dobroć naypierwsze przedsię podziękowanie oświadczam się każdemu to dobrze
imprimere menti, że ad obtinendum finem optima należy brać media. Uczyni
Nayjaśnieyszy Kredu przez co to Ostatni niedoszedł Seym wre należałoby
że pierwey amovere obstacula któreby mogły dalszemu uspokojeniu Oyczy-
zny szkodzić. Termin Seymu według pomiarkowania Expedycyi zewnętrz-
ney W. K. Mci niemoże bydź predzey, jak primis Julij konferencye z JmciX.
Xiędzem Nuncyuszem ab Anno 1776 te agitujące się już należy skończyć
nie zaczynać gdyż y niepewnie Europy interessu, a tak długo się agitowały
zatym bardzo szkodne Rzeczypospolitey kiedy coraz nowe accumulat impe-
dias aziby te negocyacye mogły bydź przed Seymem zakończone raz
W. K. Mość raczysz do nieprzytomnych napisać przytomnych zagrzać ut ad
aequa pacis et iustitiae sunt concurrant. Powiedział tam ktoś ex Thesau-
ro abscondito nullum est solatium, wiem dobrze W. K. Mość ad przystępu
et decorem y korony przyprowadzi raczysz które interim pod nadzorem
Jmc bezpiecznie quiescere mogą. Za które dobroć my Pana Boga
pokornie prosząc przydłużym Pano waszu W. K. Mci supplikuiemy Dne Dne
dona nobis pacem

Kanclerz W. Litt. Od czego pierwsze przedemną głosy od tego ymiey et
Turno poczynam, który nieurodzi circa bonum publicum exhausty prawie w
codziennych pracach effusis ab unde sudores, żadnego nieopuszczasz momentu
któregobyś niemiał zażyć ad opera salutis Populi tui, z wszelkiem się niezmor-
dowanego starania tych resultatu do uturzedzenia y zjednoczenia ab extra
Dyspozycyi bezpieczeństwa. Zaco pokornie składamy dzięki upraszając ut labor
tuis sit etiam nostrum konferencye z JmciX. Xiędzem Nuncyuszem agituią-
ce się przez JmciPana Wojewodę Lubelskiego. Klenodia Rzeczypospolitey które
niedawno exuviis ingratae terrae wyjęte manerant pod straże JmciPana
Podskarbiego Nad. Litt. sacrato vertice W. K. Mci a teraz podziękowawszy pro
paterna erga nas sollicitudine. Niech się nam godzi podziękować y providencyi
Boskiey że nas raczyła efficere beatos pod szczęśliwym panowaniem W. K. Mci
gdzie regnat in augustis residens clementia sceptris

Jmć Pan Podstarościerzy Lerewszy Jak prędko wszyscy narod wydrzystryst WXMość zaPana Swego Jaśniesmy że wszyscy bardzo uznali pod szczęśliwym Jego panowaniem kiedy nam osobliwszy klemencyą Pańską y kiedy koło Dobra Rzpolitey Jego Jurządczyj Zaco naypiersze ab scabellum pedum twoim składam dzięki ponieważ Principis est virtus nosse suos czas Seymu wrące WXMć oddelił, konferencye bardzo są potrzebne środkime z Petnomocnym Postem abyśmy quam citissime zupełny odjazd dali Ewakuacyą Clenodya przeniesienie Leges vetante et nemus Ludzie bello bez dziwowienia pogrzebowe a powstawszy ex cineribus w Dzisiey Zyeyo dobra oddane Jmć P. Podskarbiemu Nad dla reparacyi potrzebnej uwiy upraszam ex stalla meo aby Jmć Panu Woiewodzie Trzebiesnym przy expensie Skarbu Lerewskiego zlecenie było staranie

Jmć Pan Marszałek Nad. Lor. Nasładuiesz WXMość dobrowolnych Monarchow Panowaniu przymnożył dobroci swoiey gdy oddalonych od siebie Synow, stod kiedyś garnieś do siebie powagami osobliwszy swoiadczy dobrow swoiey klemencyey, Seym aby jako naypredzey złożony był upraszał konferencye że bardzo potrzebne medzme z Petnomocnym Postem aby antequam succedat ewakuacya obywatele mieli sevamen wprowadzali Clenodya zjadzamy z Jch Mościerami w wyjezdnych rękach zostały ale zdużo nad psowane Suppliżkue WXMości żeby przed Seymem były naprawione a nay bardziey korona Cesarza Jmć Ottona z którym zbliżającymi Dom WXMć kończę z tym wyrazeniem aby Pan nad Pany udzielał WXMci.

Jmć Pan Marszałek Konfederacki Pozwalaiący o Ministerium lubo mię imparatum znayduie, lubo cum debili swada gotow zawsze obseqvi: który w Punktach zjadzał się z wszystkiemi

Jmć Pan Chorąży Chełmski Po uprzykrzoney Zimie aby Rzeczpospolita uberiores mieć mogła fructus składasz WXMość radę gdy dotych czas contempte weebant sine vidzie leges a teraz przy Jaśniewym staraniu W. Mci. optimi w sortiuntur effectum Dyplomatyczne Ewakuacyi tak Dziedzicznych iako y Auxiliarnych Wojsk suppliżkue WXMci aby raczył wydać o Seym medys przy suppliżkusem konferencye continuantur przez Jmć P. Woiewodę Lubelskiego który że tu iest absens podobne est contra nos qui non est nobiscum et qui amat tenebras odit lucem. Clenodya aby były w Dyspozycyi Jmć P. Podska. Nadw. snimpt y te aby przez konstytucyą Anno 1563 et 1587 Regestr Clenodiorum przy kroku Jmć sidere drugi przy Ministrach trzeci przy Jmć P. Podskarbim złożony był in fine że przydał sub auspiciis Augusti Aquila tuto quiescet nido

Jmć Pan Suski Regent Kancellaryi Lerowskiey mnieyszey.

Nieskończone dobroci Boskiey uznajemy dziś że nas tak Jaśniewym mają wrzyj Panem który cod szennu począł czoło przykłada staranie około dobra Rzpolitey y że uschrowałe duchy od nas absenowne raczył im tulić y to Zygmunt przeciwnych Madzimsanow zagranicę wygnać kazał gdzie mięto cicho tam lubo uspokoiło Clenodya które wiele nasi przodkowie estymowali est Deus benedictus że się znalazły tako Sancta Sanctorum gdzie w bezpiecznych zostaią rękach

80 Jmć P. Regent Kancellaryi Wielkiey Litt. Dziękował JchMściom za
łaskawe staranie około Dobra pospolitego y wszystkim którzy raczyli adesse
in recognitionem Pana swego, mianowicie Jmći Panu Woiewodzie Trzebskiemu
że cum ramo flore accesit intulit y to aby Decora Kaplicy S. Kazimierza
w Wilnie sprofanowaney sprzęty które się przedane znaydowały JchMć
kazał recuperare
Jmć P. Oboźny Smoleński poszedł in sensum wszystkich JchMściów
Dziękował także Jmći Xiędzu Biskupowi Wileńskiemu Woiewodzie Trzebskiemu że raczyli adesse in recognitionem maiestatis których łaskawość
y miłość Pańską do siebie przyciągnęli przydaiąc magnes crede mihi
magnus amoris amor
Potym od Króla Jmći JW. Jmć Xiądz Kanclerz Wielki Koronny
solwował Sessyą in Ordine do przeczytania Rezultatu
na godzinę 16

Resultatum

Nayiaśnieyszego Króla Jmći Augusta III P. D. M. y przytomney Rady Dnia 24 Marca za konkluzyą die 1736 ad konclusiey Rady Rep. przeczytana przez Jmći P. Suskiego Regenta Kan. Mnieyszey

Ad 1mum

Król Jmć P. nasz miłościwy chcąc dać dowód Klemencyi Pańskiey
ex re et necessitate Oyczyzny naznacza Seym Extraordynaryiny na
dzień 25 Juny 1736 to

Ad 2dum

Zaczęte konferencye z Jmćią Xiędzem Nuncyuszem deklarował się
starać ufinalizować one, a z Jmći Panem Posłem Moskiewskim konferencye zlecone sobie Jmći Prymasowi aby Delegatów do tey konferencyi
względem Ewakuacyi extraordinarie Jus delegował y aby wszystkie Interesa
ufinalizowawszy przed Seymem obwieszcił Dziedziczni Woyska po zakończonym Seymie wyprowadzić deklarował y Diplomati corroborantalem Declarationem tak że Król Jmć usilnie curabit aby wprowadzenia była cessacya y a tempore przypadaiących Seymików ze skarbu
supplementowani będzie.

Ad 3tium

Insygnia dzisiejsze pieczęciami kazał y do dalszey Rzeczypospolitey dyspozycyi złożyć custodiam Jmći P. Podskarbiemu Nadwornemu Lit. Laskę zaś miał
mieć Jmć Pan Marszałek Konfederacki
Nauczyłem się śmiertelnego życia mego tractu iaki skutek wszelkie
passye czyniu zwykły przeciw żadney słodyczy nie uznałem dyspozycyi
Constationes et mentem destrahit nigdy tym się iednak słów skąpić
na podziękowanie WWMściom, kiedy którą Jego Klemencya Pańska wracając
dać na Dniu dzisiayszym niżeli śmy się spodziewali y nieszczęśliwi

meticulosa wyciągały corda swoiey to będzie szczerszym dowodem Świata, że prevenisti timida Populorum desideria kiedy insi zakładali Seym in Julio WXMość abreviando fata Publica in Junio składasz y pokazałeś to jawnie z czego arrogantiey [illegible] szczęśliwego tu tego dobroć Pańską do siebie przyciągnąłeś, jako że Jaśnie Wielmożnych Jmć Xiędza Biskupa Wileńskiego Woiewodę Witebskiego Bełskiego Oyczyzny Synów których łaska Pańska wdzięcznie przyjęła bo innocens injuriae causa non offenditur quando non agnoscitur. Juższe złatu się Polskie Orła wybiegały Litewskie Pogonie, mamy iuż y pieczęci zjednoczone Litewskie jednych nam tylko kluczy niedostaie, ale y te klucze kiedy otwarte Drzwi u WXMści widzi, a nowym sposobem Dobroci Pańskiey wszystkich Posłów którzy więcey zyskali niż pożądali Dedimus quidem hoc quod sperare non potuimus sed tamen accepimus quod ab Optimo Principe exoptare non potuimus. Potym a Majestate JW Jmć Xiądz Kanclerz Wielki Koronny konkludował reponendo że JKMość Pan Nasz miłościwy prevenit nasze żądanie przez accelerację Seymu który nie uzna iż Król Jmć Sollicitudine Dobra pospolitego wszystkich przewyższa z tąd niech każdy sobie bierze Auguria iż który Publica commoda mente gerit, corde tenet y osobliwym respektem swoie deklaruie starania circa bonum publicum a teraz wszystkich Oycowskim complectitur Sercem

Konferencye z Posłem Moskiewskim zaczęły się, które Punkta od Rzeczypospolitey są podane

1mo O wyprowadzenie Woyska nieodwłocznie cum evacuatione ad diem 1mo Aprilis Prowiantów

2do O satisfakcyą Szkód, et rigore onych oddanie Rygi y Inflant

3tio Restytucyą zabranych Chłopów

Votum

Pacifici dum signa patent victricia Regis
Haec unctis Domini Regia vota damus,
Pace coronati Rex et Regina perennent,
Finis, ut est captum, Pace coronet opus.
In Christo victrix Crux in Primate triumphet,
Regibus dynates, condecorando mitras.
Consilijs Procerum votis et vocibus adsit
Quo duce Regnorum publica parta salus
Quos colimus bello magnos et Pace ministros
Pro merito cumulet Victor utrosque Deus.
Tertius accedat sacris applausibus ordo,
Pace triumphales continuando dies.

 Epitafium Xcia Jmci Eugeniusza

Hic jacet Eugenius Soissoniensis
Primus Suae Prosapiae et Ultimus
Hic jacet Columna Austriae
Qua Stante Fortuna Sua stetit
Cadente Vero maerore Occidit
Quae non nisi cum inimicis Pace adornata fatis Occubuit
Ne Divina manu percussa Suos Secum Obrueret
O mors implacabilis
Ab illo tributum exigis
Qui tot tua Turcarum Gallorumq millia
Dormientem Septuagenarium opprimis
Quia vigilantem vincere desperabas
Victoriam Clamas
Ast intui despectum
Suorum in pectore, Omnium in memoria vivit
Aeternumq triumphat.

Mowa Xiążęcia Jmci Woiewody Krakowskiego d. 11 8bris in praesentia Trium Ordinum na Walnym Seymie Warszawskim miana 1740 a°

Nayiaśnieyszy Krolu Panie moy Miłościwy.

I ktoz ~~by~~ nie przyzna, lubo przeciw pospolitey dawnych Politykow opinii, weyrzawszy na tak wielkie koło Dobra pospolitego starania, ustawiczne praw, wolnosci, y swobod naszych utrzymania, y na inne tak wspaniałe manutenta tam ab extra quam ab intra tranquillitate promovendoq omni Reipublicae commodo, Pracy y pieczołowania Panskiego Dzieła pochodzące z prawdziwey Krola, x Pana y Oyca naszego ku wolnym Poddanym, a wiernym Synom swoim Miłosci że iuż dzisiay bespiecznie mowić się może, iż na Tronie Polskim pod łaskawym a Sprawiedliwym tak dobrego Krola panowaniem optime conveniunt, et in una Sede morant,

Majestas et Amor. Wszyscy albowiem jawnie to widziemy, iak władza y powaga Pańska W. K. Mci zakochawszy się w wolności y równości Stanu Rycerskiego, z ktorego y Senatorskie osiadamy Krzesła, y wraz z nim krolewskie podpieramy Trony, wybrać y przybrać umiała, et inter aemula Geniorum tutelarium Ziem Woiewodztw, y Powiatow w Izbie Poselskiey virtutes, tam prudenti mediatione Regio moderamine w godnym Marszałku Seymowym Socium Majestatis do dyrekcyi y utrzymania Seymu tego robur, y ten chyba tylko widzieć tego niechce, czyli nie może, ktorego vitiosi oculi, dum transcendent lucem, intueri nequeunt virtutis splendorem. Ja gdy cum voto Senatorio do Tronu Pańskiego z głęboką weneracyą przystępuię, otwieram oczy, serce y usta moie ad contemplandum adorandum et invocandum Te splendidissimum Regni Nostri Solem, supplikuiąc Nayiaśnieyszemu Maiestatowi W. K. Mci przy winnym podziękowaniu, za oswiecenie luce boni Ordinis, pierwszych w rekomendowanym godnym Marszałku Seymu tego początkow y o zagrzanie in ulteriori Seymowania tractu serc tey Rzeczypospolitey Stanow, radiis przezorności, doskonałości, y łaskawości Pańskiey nieomylną maiąc nadzieię Nayiaśnieyszy Miłościwy Panie, że tuo lumine ducti post dissipatas disordinium tenebras trafiemy szczęśliwie do tak dawno pożądanego rządnie, zgodnie, pobożnie y Oyczyznie tak potrzebnie Seymowania Terminu, do ktorego dostąpienia, ieżeli y moia wierna Rada będzie mogła przydać takie momentum, Ja idąc za Swiatłem, tak iaśnie wyrażonych od Maiestatu Pańskiego W. K. Mci Propozycyi, et stallo meo cum deliberatione Senatorska stawam, przenosząc zwykłą ku Nayiaśnieyszemu Panu wierność, y Submissyą ku Senatowi, iedność y obserwancyą ku Stanowi Rycerskiemu Izby Poselskiey z godnym Marszałkiem miłość równości y estimacyą, usibus nutibusque Reipublicae in tribus Ordinibus, plene me totum consecrando. Gdy tedy iuż z powinności y życzliwości ku Rzeczypospolitey przymowić sięmi należy do Materyi od Tronu podanych Ordinibus do deliberacyi te kładę sub maleum cudendarum na tym Seymie legum, ad publica propositionum pro munere ac fidelitate mea reflexye. Porządek Seymowania iako iuż iest obwarowany, przez trzy Konstytucye, tak u nikogo nie powinien by być in questione, ale ad mentem legis zawsze od wszystkich obserwowany, ile kiedy iest ~~od wszystkich~~ indispensabiliter

potrzebny

84 potrzebny do doyscia szczesliwego Seymow, za ktorych dochodzeniem umacniaią się y gruntuią dwa fundamenta, nayprzycypalnieysze całosci Oyczyzny naszey. Pierwszy Confidentia Libertatis ad Maiestatem et vicissim fiducia Maiestatis in Libertate, sola efficacia remedia, ad manutenendam semper internam tranquillitatem. Drugi rozporządzenie warunkiem Seymu rei Oeconomicae Politicae ac Militaris, przez obmyslenie sposobow succurrendo w podatkowaniu zdolnieyszym Publicae necessitati, przez postanowienie Aukcyi Woyska, przez reassumpcyą Konferencyi z Cudzoziemskiemi Ministrami y wyprawienie Legacyi do Dworow postronnych a mianowicie Sąsiedzkich od czego wszystkiego dependuie tam ab intra quam ab extra Regni Nostri securitas do tego zas łatwo przyyść będziemy mogli, bylesmy tylko chcieli y poczynac zgodnie y konczyc zgodnie Seymowe Consilia nasze. Ta zas iest naypewnieysza do trafiania ad terminum Seymu tego droga, ktorą sam ukazuie Primus summusq Ordo Maiestas w Propozycyach swoich, Ordo zas intermedius iuz ią zaczyna torowac, maturis deliberationibus suis, iakom się wczora nauczył ex votis Duchownego Senatu, y zaraz samideum sensu meo za torem zdania, tak doskonale wyrazonego Jchmciow Poznanskiego y Płockiego Jnfułatow, nie wątpliwą maiąc nadzieię, że nam tę drogę ieszcze lepiey aequanimitas Rycerskiego Stanu utorowac moze, gdy powrociwszy się ad Officinam Legum do Jzby swoiey, a naradziwszy wprzod y porozumiawszy dobrze de modis et mediis ratowania Oyczyzny, Smiele in unione animorum postępuiąc przystępowac zechce wraz z nami, po ułatwionych wszelkich trudnosciach metam properando ad unam złączywszy się z Senatorską Jzbą in termino prawem praescripto do zakonczenia teraznieyszego Seymu, ten zas sam tylko ieden naytrudnieyszy y prawie niepodobny do utrzymania zdaie mi się bydz na tym Seymie interess, chciec widziec umocnioną Rzeczpospolitą liczniey szym Woyskiem, nie postanowiwszy wprzod augem Militarium Stipendiorum. Dlatego od tey Materyi naypierwey zacząc by potrzeba, do ktorey prędkiego ułacnie

nia bytyby nayskutecznieysze Sessye Prowincyalne Ma ułożenia ad mentem Województw fundi securi ac permanentis in perpetuum. Temu zas wydziwić się nie mogę że takom sławnych czasow słychywał, y swieżo od Jmci Pana Marszałka Seymu teraźnieyszego został informowany Woysko Rzeczypospolitey ad Numerum czterdziestu ośmiu tysięcy przedtym extendebatur, á tylko pięć Millionow na sustentament sufficiebat, a teraz y połowy go nie widziemy, á Solucya onego ma excedere Summę Siedmiu Millionow, słuszna by rzecz spytać się o racyę tak znaczney lubo przy większym Koście Woyska disparitatis. A ta Aukcya albo podniesienia większego Komputu Woyska, zdaie się bydz tak słusznie wszystkim Rzeczypospolitey Stanom wielce potrzebna tam quo ad manutentionem Regiae Authoritatis quam et defensionem Legum ac Libertatis fiat, lecz powinniśmy uważać przy erygowaniu oney, ut conservetur antiqua forma Reipublicae, maiąc tę pro primo obiecto przy każdym, czy to Rządow, czy to sił nowych stanowieniu, ktora zupełnie przy teraźnieyszey Aukcyi Woyska zachowana będzie, kiedy myślę o przyczynieniu ognistego w Cudzoziemskim Autoramencie Żołnierza y o Polskim nie zapomniemy. I taki iest wierna Rada moia ten szczerego Serca sentyment ktory u Tronu Pańskiego W. K. Mci przy konkluzyi mowy, moiey zupełną składaiąc Submissyę, merita dobrze zasłużonych Toga et Sago tam Senatorio, quam Equestri Ordine in hac Republica Civium tace W. K. Mci przypominam, iako to nayprzod Jmci X. Biskupa Łuckiego a przeszłego Kamienieckiego, Jmci P. Woiewody Sandomirskiego, Jmci P. Wdy Kiiowskiego Hetmana W. K. Jmci P. Wdy Podolskiego, Jmci P. Wdy Smolenskiego, ktorym tu przedemną na wczoraysszey Sessyi przeszły Jmć X. Biskup Kamieniecki do sławnych zasług w Oyczyznie nowe złączywszy merita addens aurum auro, reddidit Justitiam enarrando przed Maiestatem W. K. Mci y Rzeczypospolitey oraz rekomendando Dobroci Pańskiey prace, koszta y tak wielkie starania circa manutentionem tranquillitatis publicae na pograniczu przez zabieganie tumultom, uspakoiennia niespokoynych głow, y nawracania niektorych grzesznikow Status ad Dominum tak skutecznie

y doskonale

y doskonałe słowy pomienionego Jmci X. Biskupa mowie, że percutientes pectora sua revertebantur, iam bene conversi ad propria. Jest za co dziękować pomienionym Jchmciom Wwdom, y oraz tymże Jmcią X. Biskupem rekomendować Justitiâ Distributivâ W. K. Mci P. N. M. ponieważ za tak znaczną Rzeczypospolitey przysługę godni są y podziękowania naszego y Pańskiey rekompensy, tych zaś co to turbatam chcieli widzieć Rempublicam przez złe Jntencye y niegodziwe praktyki swoie, godziło by się redarguere de peccato. J ktorzy by to bydź mieli? należało by się spytać, gdy by nas był rozsądnie zabiegaiąc omni im=portunâ quaestioni wzwyż pomieniony pobożny Biskup y quendam czuły circa ovile suum pograniczney Dyecezyi Pasterz, lubo sub figura sam się informował, że to ci byli, ktorych iuż nie masz, kiedy induendo novos homines conversi od zacnych Wwdow ką musiał przynieść pociechę pełnemu klemencyi Dobroci y wspaniałości Pańskiey W. K. Mci sercu y oraz Rzeczypospolitey Stanom radość y konsolacyę ten iuż nie raz odemnie wspomniony zacny Biskup gdy w remonstracyach swoich tak iawnie pokazał że W. K. Mć Łaskawy Pan y Oyciec tey Oyczyzny. Nie masz iuż żadnego w wolnych Poddanych a wiernych synach swoich, ktory by miał bydź Filius plenâ, si tu zaś znaydziesz dignos mercede, co u dobrych krolow, ktorych wszystkich W. K. Mć superas clementia ac benignitate zwykło bywać, poczytane za nay pierwszą w panowaniu szczęśliwość Regum felicitas subditorum fidelitate mensuratur, illud felicissimum dicitur Jmperium, ubi Potestas Principis solis in Cives beneficiis amoremq populorum extenditur. Ziem Wwdztw y Powiatow naszych wierność ku Panu swemu, taż wierność y Woyska utriusq gentis gustans dulce Jmperium W. K. Mci y pragnąca widzieć zawsze iako nayszczęśliwsze W. K. Mci Sukcessa

nie może nigdy pod żadne podpadać censury, a wielką czasem niewinnie cierpieć krzywdę musi, kiedy particularium delicta tychże Wdztw lub Woyska generalitati saepe mendax attribuit fama. Nie powinno to za sobą żadney ciągnąć konsekwencyi, że który z Obywatelów iednego albo drugiego Wdztwa chciał popełnić, lub iuż popełnił iaki prawa przeciwny deces, żeby toż Wdztwo całe lub Woysko całe miało się do tego implikować. Wierne Wdztwa, wierne Woysko, Panu y Panu swemu, Apostołowie wierni byli Chrystusowi choć ieden zdradził. Że zawsze zaś miłosciwy grzeszą ludzie ze złości, czasem bardziey z umysłu słabości, iednych zbytnia starość senectus ipsa est morbus chora głowa, niezdrowa y Rada y często się trafia że delirant senes, drugich młodość płocha iuventus et ventus puste głowy lekkie y Rady, pierwsi nie wiedzą, ci nie rozumieią, co czynią, wołamy za nimi wszyscy do Krola, Pana y Oyca Naszego słowy Chrystusa, Pater dimitte illis, non enim sciunt quid faciunt; a ia wracam się do stanu Rycerskiego rekomendacyi bene meritorum in Ordine Equestri, przypominaiąc łasce WKMci Jchmciów PP. Marszałków przeszłego y teraznieyszego Seymu, iako też Jchmciów PP. Przeswietnego Trybunału, Jmci P. Oboznego Litgo, Ablegata do Rossyiskiego Dworu, Jmci P. Stadnickiego quondam do Ottomanskiey Porty Ablegata, Jmci P. Starosty Oswiecimskiego, Słobnickiego, Jmci P. Starosty Wieluńskiego z Jmciami Kollegami Posłami Wdztwa Krakowskiego Jmci P. Stolnika Sandeckiego dawno Togâ sagôq zasłużonego, Jmciów PP. Posłów Wdztwa Sandomirskiego, Jmciów PP. Posłów Generału Ruskiego, Jmci P. Starosty Karaczkowskiego emeritissimum in Patria Civem, Jmci P. Benoego Instigatora Koronnego. Kiedy zaś N. M. Panie swieże merita Jmciów odemnie wspomnionych WKMci nayniższą poważam się insinuare submissyą, dawnieyszych Jmci P. Wwdy Poznańskiego zapomnieć nie mogę, supplikuiąc Maiestatowi Pańskiemu WKMci, ażebyś łaskawym okiem weyrzawszy y na wielkie zasługi y liczne Potomstwo Jego chciał go dobrotliwie posilić przy słabości schorzałego zdrowia, pane bene meritorum, Jmci P. Kuchmistrza Kor. także wielkie merita przypominam

WKMci

W. K. Mci Klemencyi. Samego zaś siebie nie wze-
dząc an sui amore vel odio alieno rekomendować
się śmiem, służyć zaś szczerze Oyczyźnie swoiey
przy nienaruszoney wiary ku Panu y Prawu
wierności, iako z dawna zwykłem tak y zaza-
wsze pragnę nulla dona, nec praemia poscens,
contentus solo pro Patria probo labore.

Mowa podnoszącego Laskę przy zagaieniu
pierwszey Sessyi J. W. Jmci Pana Czesznika
Koronnego. 1740 A°

Opatrzna w Rządach Świata Polskiego J. K. Mci do-
broć dla dobra Pospolitego Konserwacyi, dla obmyśle-
nia dalszego Oyczyźnie bezpieczeństwa, znaiąc z przezor-
ności swoiey Pańskiey a longe futura, z przeszłych przy-
szłych rzeczy konsekwencye, nie mogła doskonalszey na
utwierdzenie publicznego szczęścia wynaleść reperacyi, post
tantam przeszłego Seymu iacturam, iako przez złożenie
teraźnieyszego, podaiąc całey Rplitey do zbawiennych
obrad sposoby, które zwykły miłą sprawować y utwierdzać
Narodowi cichość, y bezpieczeństwo, w ozdobney ulokowane pra-
wa utrzymywać posturze. Daie iak nowy czas nowy aby
z ciemney chmury, y posępnych obrad Seymu przeszłe-
go obłoków, na iasny wyszły, Izby naszey teraźnieysze Kon-
sultacye widok, czyni sposobność abyśmy przepragnione
żądze Oyczyzny, oczekiwaną nasycili pociechę wyprowa-
dzaiąc na trakt y gościniec właściwych praw naszych.
Niechże tedy z tey publiczney drogi wszystkie umykaią
się pospolitemu Prawu, Dobru powszechnemu zastępy.
Niech się wesprze Seymu teraźnieyszego struktura, węgiel-
nym iak by kamieniem, prawa o porządku Seymowania
ekzekucyą, założymy do tego powinną dla przyszłego po-
ciech zbioru, z wyboru Ziem y Wdztw WWPanow do sie-
bie dobrze skoncentrowaną konfidencyą, a w Bogu naszym
nadzieią, że przez nierozerwane ogniwem iednomyślności
serc naszych spoienie, przez założenie fundamentu iedno-
brzmiącey Harmonii, y w społeczność nierozdzielnych od
siebie Sentymentow, Seymow przykładnych wstawione dawn

od Przodków naszych wrócić się Jmię Narodowi szlakiem nierządu,
rzeczywistego zatartę przywrócem y odnowem stawę, z kołataney ro:
znych przygod y koniektur obrotem, w szczęśliwszym y bespieczniey:
szym ustanowim Oyczyznę stanie, którąś my Seymami do tych
czas nie tak wspierali, ale bardziey iak mogli zatali, dla cze:
go y niedziw, że się Jey w rozne a nowe według przybierać y
kształtować nie raz przychodziło mody, modo everso Seymy prakty:
kuiąc, końca czasem rad w początku szukaiąc. Więc teraz czas
iest nowy ut demus initium consvetudini meliori, filum prio:
ris abrumpendo. Stawmy sobie na koniec swieże Kraiow Na:
szych niebespieczeństwo, przy rozciągaiącym się od scian pogra:
nicznych zapale, uważmy co to bydz bez rady, sił, y obrony. Co iest
zdawać Fortunę publiczną na iedną tylko fatorum nostrorum
dyskrecyę, które padołem płaczu Podole założywszy, prawie iak
lachrymarum libertatis vallem, nie maiąc nec in velle nec in posse
sposobnosci żadney do ratunku, zostało w myslach naszych tuper
fatis crudelibus w naywiększey korzysci samo zadumienie, kiedy
przez podłą Stanu Naszego sytuacyę, z drugiey strony Kraiu z nie
małą nie tylko Bogu poswięconych Osob obelgą, ale też z poni:
żeniem z niewagą samey Swiątniey Boskiey, z Paradyskiego Kon:
wentu, ledwie na Ziemi Polskiego Swiata nie stało się w Praktyce
prawie nowe Paradisi inventum. Owo zgoła o! wiekami słynąca szczę:
sciem kwitnąca Oyczyzno! a kiedyś Domina Gentium, Princeps Pro:
vinciarum; staiesz się teraz Legionum Cloticarum, non legum Patriarum
Officina, wolnym do przechodu y wychodu Każdemu Domem, słowem
mowiąc: Malorum omnium barathrum, seges turbarum, et Regni
Traiani, vere lamentabilis Jmago, że prawie mowic do Ciebie
mowie z owym mozem Rzymian zadziwieniem: Vel haec iam
Roma non est Roma, vel nos Romani non sumus Germani. a
czas by iuż kiedykolwiek w tym się obaczyć uspionym niepa:
mięci letargu, nie spuszczaiąc się na powod dalszy y dyskrecyę
szczęscia Naszego. Nayobszernieyszym Narodom, a iednak wi:
dziemy z częstą dla siebie praktyką, że Fortuna, bona sua tem
poranea et successus non prodit mancipio, sed apud quas gentes li:
bet, et quamdiu libet illa deponit, gdy zaś widzi, że co dała
iak tylko w iaki depozyt, w Dziedzictwo obracaią, y stateczną
zakładaią szczęscia y sukcessu Possessyą, czyni zwykła od iednych
do drugich przenosiny, ktoż wie ieżeli, przez tę zuchwałą na
szą w szczęsciu przy nierządzie, a przez Jey natury niestą:
tek, ostatniey nie krysli y nie terminuie do upadku, y bliskich
obalin Narodu Naszego odmiany, bo cokolwiek Sąmsiadom na:
szym, wolnym quondam Narodom się stało y nam stać się może, nam ardua
quamvis Roma fuit, capta est tamen Quirinis. Należało by tedy et ali

enis casibus

enii casibus, nostris prudenter cavere, tormuiąc głosne y
nie przerwane dla Oyczyzny w tey Izbie na dniu dzi:
sieyszym chasto, non plus ultra, Niech się tu ostatni cel
y meta przeszłych stanie y załamuie przez strukturę
teraznieyszą nieszczęśliwosci. A teraz za ubespieczoną do
tych czas całość Rplitey Naszey, wielowładney Boskiey
nad nami podziękowawszy Prowidencyi et votivas Maie:
statowi Jego zawiesiwszy tabellas, że przy żałosney Chrze
sciaństwa tragedyi, tę od nas dalszą, a nieszczęśliwszą,
iak pożaru Powiesnego odwrociła y ztrzymała scenę: Oraz
J. K. Mci debitam otrzymaney spokoynosci oddawszy Iatriam,
Ktory wziąwszy na przezorny ster Oyczystą tey Rplitey Nawę
nie tylko od przykrych burzy y zamachow uczynił bespieczną,
ale też od wszelkiey przezornoscią swoią wzruszaiącey się
oddalił y umknął nawałnosci. Na ktory dzięk, choc bezo
wdzięku w ręku moich znayduiąc się, bo iuż in arido sta:
rey Laski radix, radio iednak Solis et Solii Maiestatu Pan
skiego Dobrodzieystw tactu, ożywia się y ożywa z powinną Ser
ca Oycowskiego recognicyą, ktorą złączmy wszyscy na od:
wdzięk tey nad nami Opatrznosci. Prezentuiąmy Serca Na:
sze pełne rewerencyi y uszanowania; utwierdzmy niewzru:
szone serc libertatis z Sercem Maiestatis powinnowactwo,
aby. to spoione od wiekow stadło, co raz większe miłosci
Miłosci iedney recognicyi z drugiey strony zawsze zabie:
rac mogło incrementa. A teraz gdy ad electionem przy:
chodzi Nowey Strukturze Nowego Architekta, y mocnieysze
go do tey Laski Rzędcy, poki iednak starą tę podniesc
się godzi, chociasz ią in elingvem et passivam czuię, ad voca
les iednak ozdob Oyczyzny dignitates, na uszanowanie, y po
winną Wyboru Przeswiętt. Wdztw, Ziem WWMśćPanow adoracyą, należy
ta godnosci Ich apprehensio wyciska słowa, y dobyć głosu po
trzeba; ktory podnosząc, skłaniam głowę moię z distyngwowaną
wszystkim WWMśćP. et sigillatim Każdemu obserwancyą szczerze
poswięcaiąc usług moich każdemu z nich na każdym miey:
scu obowiązki. A, te oswiadczywszy, y co prawo powinnosci y
y ludzkosci mieć chciało uczyniwszy, teraz co Prawo Po
spolite o porządku Seymowania mieć chce y po nas żą:
da postępuiąc robotę naszę a Summo sumendo Principe
Principium, in Nomine et individuae Triadis zkąd omnis
perfectio wynikać powinna, zaczynaymy.

Propozycya od Tronu, przez JMci Xiędza Kanclerza Wielkiego Koronnego, na Seymie Walnym Warszawskim 8 9na 8bris anno 1740 uczyniona

Iako J. K. Mć P. N. M. każdemu Wdztwu wszczegulnosci
puncta deliberatoria podać iuż raczył w Instrukcyach swoich
na przedseymowe Seymiki, tak teraz zgromadzonym Rpltey
Stanom skompendiowane we trzech punktach podaie Propozy:
cye, chcąc za Panowania swego widzieć to Sławne Krole:
stwo, uszczęśliwione, Pace, Securitate, Abundantia.
Wprzod zaś J. K. Mć P. M. M. insinuare raczy, że iako wszy:
stkie Państwa, servato ordine vigent, tak też ieżeli exacta nie
będzie obserwancya Praw o porządku Seymowania C. 1690. 1699.
& 1736. nie będzie można ani Rządem, ani porządkiem ratować
Oyczyzny. Zalecać tedy instantissime raczy J. K. Mć P. M. M. aby Uro:
dzeni Posłowie regulam praw tych pro objecto insinuatam
chcieli mieć zawsze przed Oczyma quod iure statutum est, ne:
cesse ut adimpleatur. Powtornie praeliminare J. K. Mć zaleca
Stanom Rpltey, ieżeli ktore może bydź większe praejudicium
Wolności, iako gdy na tych mieyscach, gdzie naywiększe powin:
no bydź bespieczeństwo na Seymikach y publicznych Obradach,
nie tylko często nulla securitas libere sentiendi, ale też nec tute
comparendi, częstokroć y sama powaga Senatorska będąc zdeptana
wstręt czyni, że dawnym y ostrym prawom o bywaniu Senato:
row na Seymikach, nie staie się zadosyć; przez co publiczne obra:
dy nie odprawuią się cum illa dignitate iako powinny, ale w tu:
multach, hałasach, nieporządku: I iakże ma tedy mała Mater Konfu:
zya bonam prolem wydawać Consilium Maturum. Życzy J. K. Mć P. M. M.
iako we wszystkim pragnący dobra pospolitego, ażeby temu medijs obviare sufficientibus.
Przystępuiąc do Punktow Propozycyi, co należy do Pokoiu utrzymywania
ten zwyk z postronnemi Krolestwami manutenери przez zgodne
Sąsiedztwo dobrą kointelligencyą z ustawiczną Dworow z sobą Kommu:
nikacyą; należy zaś evitare na pograniczu zatargow y napaści y
załatwiać inditate zachodzące ~~kontestuancye~~ kontrowersye, co utrzy:
mać y ubespieczać można czyli przez kontynuacyą konferencyi z
Ministrami Postronnemi, czyli z negocyami u Dworow przez
Posłow swoich, iako też y przez Sądziow pogranicznych: dla wielu
zaś okoliczności etiam de novo emergenti wynikaiących J. K. Mć P. M. M.
rad będzie wiedział zdania WWMciow ażeby z Ministrami postronnych

Monarchii

Monarchii reassumowane były Konferencye według Kon: 1726 1736.
A że często o sobie mowić możemy pax, pax, et non est
pax, Więc Rzplita w podobney zostaiąc Sytuacyi, gdy od
nie których krzywdy ponosi, a Woyny nie chce, trzeba żeby
zgromadzone Stany deliberent super modis et medijs, iako byśmy
nie próżnym Pokoiu tylko Jmieniem, ale rzetelnemi Po-
koiu tegoż mogli się cieszyć zawsze skutkami.

Do drugiego punktu securitatis przychodzę, iako ge-
neralne iest Wdztw Votum, podniesienie Komputu Woy-
ska, ták naypierwey należy obmyśleć punktualney
płacy nie zawodny sposob, bez ktorego ciężko Żoł-
nierza in disciplina militari utrzymać: nietylko zaś
myślić należy o Woysku propter securitatem Rplitey
ale pograniczne Zamki y Fortece, Cekauzy, Armaty,
ammunicye, wykupienie pograniczney y naylepszey
Fortecy, ktorą ma Rzplita Elbląga, zabieżenie ucho-
dzenia Poddaństwa na Wołoszczyznę y Ukrainę similem
potrzebuią attentionem Rzplitey Stanow, et prompta media.

A ták gdy Krolestwo ab extra spokoyne, gdy w Krolestwie
będzie każdemu ab extra bespieczność, nadzieia w Bogu,
Ktory iest Dominus Consolationis, że to Krolestwo przy-
chodzić będzie do kwitnącey pory, y złote przywrocęsię
wieki za Panowania J.K. Mci Pana N. Miłościwego.

Do czego gdy iest Spiritus Principalis handle, Com-
mercia y ustawiczne monety, więc J.K. Mć P. N. M. iako na wszy-
stkie okoliczności wzgląd maiący, zaleca usilnie Stanom
Rzplitey, ażeby nato wszystko co wypadło z kluby da-
wnego porządku, provideant naypierwod medelam, a potym co-
by zbawiennego mogło imaginari do tego końca, provideant
media. Do handlow potrzeba kupcow, temi potrzeba osadzać
Miasta, ale gdy te coraz to bardziey vergunt in ruinas,
zaczęć należy y od ubespieczenia Miast: tám deposita towa-
row, tám rożne manufaktury, tám Konsumpcya Victualium
tám Kapitałow y Kredytu centrum, a śmiele się mowić może
naygruntownieysze Rzplitey y w Pokoiu y w Woynie Prae-
sidium. ~~Te~~ Te Miasta że y w Pokoiu nie przychodzą do siebie,

dwoista iest raya, nie maią zgody y porządku wewnętrznego, ab extra zaś przez depaktacye, przez odbierania sposobu do życia Żydowskiemi wynalazkami, przez protekcye, przez inonerowanie długami Kamienic, przez lichwy, ktore insensibiliter iako piiawki wysysaią do ostatniey Krwi kroplę, przez niebespieczenstwo przeiazdow dla wymyslnych Cel y myt, muszą coraz bardziey upadać, czemu wszystkiemu zabieżeć nunc tempus acceptabile.

Naypierwszy strumyk tego wielkiego niby morza publici Commercii; o ktore to insze Państwa tak wielkie prowadzą woyny, iest moneta tanquam mutandarum rerum ad aequalitatem adinventum; Ta iuż w Polszcze zaginęła, na Złocie strata y niewygoda wielka, srebra arcy mało, y to nie dobre: bo na pograniczach często przez Żydow adulteratur moneta. Mamy skarb nieprzebrany, ktorym BOG y natura Polskę opatrzyła, ale huius Thesauri absconditi nulla est utilitas. Więc na otworzenie Olkuskich gor na weyrzenie penitius dla czego zaginęły, y iak ie do dawnego przyprowadzić porządku, potrzeba Stanom Rzpltey providas przed się wziąć Mensuras Jako też na otworzenie Mennicy, bez ktorey żadne nie iest w Europie Państwo tylko sama Polska na swoim niechce się znać pożytku; co iest et contra Regulas Regnandi et contra authoritatem Regnantis.

Drugi Commerciorum Strumien consistit na bespieczenstwie za granice przeieżdżaiących Kupcow, należy nie tylko Securitatem na Gosciincach obmyslić, ale też same wolne gosciince prawem opisane, tudziesz y depositoria Towarow wyznaczyć.

Trzeci Commerciorum strumien, są manufaktury, ktorych że w Polszcze nie mamy, więc też wszystkie Pieniądze za granice wychodzą, gdy nitki żadney na sobie nie nosiemy, ktora by w Polszcze była fabrykowana; a tak quid quid acquiritur non retinetur, y nasze Intraty do cudzych Kraiow wychodzą, sąsiadow bogacą.

A że iest o Summy Neapolitanskie zagraniczna Pretensya, więc tą J.K.Mć P. Moy Miłosciwy Stanom Rzeczypospolitey łaskawie przypomina.

W tych tedy wyrażonych Propozycyi Materyach wyglą

dać będzie

 dać będzie J.K.Mc. P. M. Miłosciwy ~~Stanom Rzecz~~ ~~pospolitey~~ zdania y wierney Rady Senatu, a żeby Stan Rycerski zupełnie informowany de Materiis Status, mogł in sua Officina Libertatis, opportuna proponować media y prac swoich nie żałuiąc in publica commoda, sposobne y nie zawodne ułożyć Proiekta.

Mowa do Jasnie Oswieconego Xcia Jmci Kardynała miana od Posła Tribunału Koronnego J.W. Jmci Xiędza Mokronowskiego Deputata z Kapituły Płockiey.

Pozwolisz W.Xca Eminencya przez charakteryzowaną submissyą naszę, distingwowaną dla Purpury swoiey Koronney Sprawiedliwości złożyć rekognicyą. Sprawiedliwa od Polskich Konsulow padła Sentencya rowną Nayiaśnieyszym Majestatom W.Xcey Eminencyi adorować powagę, ktory do Serca y myśli Ukoronowanym przypadłeś głowom, Regis Coronator Regnis Corona. Na ktorego nieporownanym wiekow naszych zdaniu, Rzym Swiata Głowa, Wiara, Oyczyste Prawa, Senat y cała Polskiey Rzplitey Machina z publiczną polega awanturą. Rzetelniey powiem, rozumem W.Xcey Eminencyi, powszechne rządzą się rady mocą, siłą, y zdrowiem mocnoy doskonałe dusza żyie Oyczyzny: Per te nostra salus per Te publica vita spirat. A kiedy nieśmiertelna Łaskawego Nieba Prowidencya takiemi godność W.Xcey Eminencyi ukwalifikowała talentami, że prawdziwym doswiadczeniem w Jmieniu JANA, wszystkie W.Xca Eminencya bez excepcyi skoncentrowałeś gracye, ktorych nie ieden z pretensyą szukać może, znaleść nie potrafi: sunt nulli concessa viro. Na rozkaz W.Xcey Eminencyi nie tylko Watykańskie Triregna, ale y Swiat cały skłonnym powinienby upadać posłuszeństwem: quod meruisse sat est. Przymiy tym czasem Mi Xiąże uniżone przed Purpurą Twoią Głownego Tribunatu Głowy. Przyimiy tez partikularnie garnące się w depozyt Łaskawego Serca chęci moie, ktore tak dowolnie y dysponuiąc W.X. Eminencyi wieczną sakrystikuię applikacyą, tak pewną dla szczęścia moiego wnoszę nadzieię, że chociasz rzucona na adoracyą W.X. Eminencyi Głowa moia upada, Ja przecież w respektuiącey Protekcyi nie upadnę.

Mowa Jmci Pana Kasztelana Bełskiego Miana w Wschowie na Senatus Consilium 27 Augusti 1739. Ao

Pod Tatarskie kopyta y Moskiewskie stupay porzuciwszy Fortunę na zawołanie WKMci z posłuszeństwem ochotnym, na ratunek Oyczyzny z wrodzoną y z przysięgłą powinnością na podziękowanie za Łaski W.KMci z powinną wdzięcznością pospieszam. Za które gdy mi dawniey nie pomyślny Seymu przeszłego sukcess podziękować WKMci nie pozwolił, na tym teraz mieysciu, na którym przed dwiema laty, mnie na ten czas nad granicami Tatarskiemi uganiaiącemu się z Haydamakami krzesło wakujące WKMość P. M. Miłościwy dać raczyłeś, z nayglębszą dzięki adoracyą, y lubo nie chcę słownym podziękowaniem łasce Pańskiey wypłacać, bo naywięcey dziękować Panu zawsze mało, zawsze odsługiwać, nigdy dosyć, ten sam przecie niedostatek, nad który nikt więcey nie może, wiernie y życzliwie WKMci na całe sakryfikuię życie. Dziękuię zaś Miłościwy Panie za honor mnie dany nie mogę w pierwszey mowie zamilczeć, zadłużonego u siebie WKMci podziękowania, za Godność Kardynalską Jemu Jmci Biskupowi Krakowskiemu konferowaną y całemu Królestwu przywróconą ozdobę, za co uniwersalne dzięki iako Polak, partykularne iako Lipski, z dewocyą Rzymską, z wiernością staropolską, z obligacyą nad prośbę moy obfituiącą do nóg Pańskich składam, a żeby kto nie próżny honoru w Auguście został, o ziarno z Chleba Rzeczypospolitey Snopkowi naynieyszemu supplikuię, wszak nie od słuszności, kiedy Ja na wyraźne Stanów Koronnych y W.X. Lit. rozkazanie iako Regent Koronny Panu na Królestwo podpisałem Diploma, aby y mnie P. M. Miłościwy na Królewczyzny dobre podpisał Przywiley, y na to z naypokornieyszą supplikę do nóg Pańskich idę, o Rękę proszę. N. Miłościwy Panie złożywszy lub nie równe podziękowanie za Dobrodzieystwa WKMci w szczególności oświadczone w pospolitości cisnące się Łaski WKMci nie krótkiey mowy, lecz dzięków rocznych materyą daią, ale żebym nie przedłużał publicznego oczekiwania z naypilnieyszey Rady skracam mowę y słów do kształtu nie dobieram, wodartey ze wszystkich praw y ozdób Rzpltey, koniunktura teraźnieysza, żelaznego stylu potrzebnieysza w prostocie słów powiem, co wrodzona wierność y Sumnienie przysięgą obowiązane dyktuie. Nie pozbędzie Rzplita obcych u siebie Rządów, nie pozbędzie Woysk postronnych gościny y pa-

nowánie W.K. Mci bespieczne bydz nie może, ieżeli Woyska nie będzie, á Woyska bydz nie może bez Seymu, więc o Seym iák nayprędzey potrzebny do szczegulnosci tylko Aukcyi Woyska W.K.Mci upraszam; Ale o iáki Seym W.K.Mci proszę, zaka o Seymach opinia, żal y wstyd słuchać, nietylko mowię że, Seym w Polszcze nie stanie dla potrzeb Domowych, chybá dla interessow postronnych. Ja temu nie wierzę, potrzebniesza iednak ostrożność niż dowierzánie, rozumiejąc zdało by mi się przez takowy Seym przyczynić Woyska, przez iákowy iest umnieyszone, nie smiem domowić, przez niemy Seym, żebym nie uraził wolności, ále zdaniem moim nie urazi się Wolność przez to, na co sámá pozwoli, szczęśliwsza będzie Wolność, gdy się dla niey wiele uczyni nie nie mowiąc, niżeli wiele mowiąc nie nie czyniąc. Więcey rzekę w tenczas dopiero poznam wolność (Ktorey Ja nie wiem gdzie teraz szukáć chyba u gości w Polszcze.) Kiedy nie będę miał przed kim o sto mil do Schowy schowáć się, ále z kim za granice Polskie naiezdnikow gonić, Kiedy Wolność mocnieysza będzie, od swey woli domowey y od obcey potencyi, Kiedy rawność y Sprawiedliwość postanowienia Seymowe obserwancyę swoią y exekucyą mieć będą. Ale gdy teraz Wolność nic złego dla siebie mienia, toć y wolności nie masz, tylko na tych miast Potencya swywolna, Oppressya y chanba Synow Wolności, nie uważam tedy Wolności, y owszem czynię wdzięczną przysługę gdy na ożywienie Jey przez siły własne, nie przez cudze opieki, dla pewnieyszey Aukcyi Woyská Seymu niemego życzę. A czego dla Wolności, tego dla honoru y bespieczeństwá Panowania W.K.Mci życzę, bo czy przystoi żebyśmy mając W.K.Mć za Páná, miewali nad sobą lada Draganа lub Ordynca Tyránna, czy bespieczne Panowánie, gdy Páństwo zniszczone zostánie, a zatym dla ubespieczenia Maiestatu y wolności Panowania y Państw W.K.Mci. dla obrony całego Chrześciánstwa, dla utrzymania nienaruszoney Sąsiedzkiey Przyiaźni, y dla ukontentowania samych że wolnięcych Sąsiadow przez zdolną medyacyę Seym y na nim Aukcya Woyska iest potrzebna, o to na pierwszy Punkt W.K.Mci proszę. Na drugą Propozycyą W.K.Mci chybaby nie polak, y nie poddany był W.K.Mci żeby nad nie dotrzymaniem dawnych W.K.Mci deklaracyi, y nad

swoim

srogim zniszczeniem wielkiego Kraiu Polskiey niezabolał, gdy iednak Chrzescianskich racye progressow y sił niedostatek gniew temperuie, y zemstę tamuie, ableżaiye tym czasem a racżey nie ustaiące Rezydencye do Potencyi Sąmsiedzkich, abyś WKMć expedyował supplikuię, ktorzy rezydenci o Krzywd y szkod uczynionych należytą Satysfakcyą ~~upom~~ upomnieć się, o dalszą powagą WKMci zabiegać maią. Na zuchwały zas proceder Sąmsiedzki pierwszy sposob Seymu, y na nim Aukcyi Woyska do iaknayprędszego rekomenduię skutku. Na wszystkie zaś Propozycye od Tronu WKMci podane, nayosobliwszy y uniwersalny do nog WKMci daią sposob, przytomność WKMci w Krolestwie swoim, będziemy z częstego widzenia WKMci zawsze weseli, z Respektow Pańskich nasyceni, z Maiestatu bespieczni, stan Szlachecki będzie miał nie przerwane zniwo honorow, mieyski, kupiecki pożytkow, pomoże Rezydencya Pańska, upadłym Miastom, Ratuszom, y Zamkom do Reparacyi, Wsiom do zarobku, Poddani kochać, Nieprzyiaciele bać się kogo będą mieli, słowem wiele dobra przyczyni Krolestwu Krolewska prezencya, y o to iako nay większe dobro, bespieczeństwo, y uszczesliwienie Rpltey zdania mego a z zdania serca prawdziwego nayPokorniey WKMci upraszam. A żeby Bog to szczęsliwie dobro nasze WKMć y z Nayiasnieyszą Krolową Jeymością z całą Nayiasnieyszą Familią w nieprzeliczone lata konserwował, nie ustaiące do Boga' niosę prozby.

Declaratio Fœderis inter Sacram Cæsaream Mtem Sacramq totius Russiæ Mtem in actu Permutationis ratihabitionem a Dno Oratore Sæ Ræ Christianissimæ Mtis Conciliatoris Vicesobeunte Præfulgidæ o Portæ consignanda.

Etiam si aliunde notum sit et Præfulgidam Portam neguaquam lateat Fœdus perpetuum indissolubile et tale inter Sacram Cæsaream Regiamq Mtem et Sacram totius Russiæ Mtem intercedere, ut si unus ex fœderatis vel ambo simul ab Imperio Otthomanico quocunq modo ac tempore bello petiti aut lacessiti fuerint pro communi tutela in partem belli alteri fœderato illati veniendum, ita impedito aut lacessito fœderato triginta auxiliarium Militum Millia submittenda sint, ere tamen visum est id ipsum in solemni permutationi Ratihabitionum actu

praesenti

præsenti Instrumento declarare. Hac disertim adjecta clausula quod licet conclusa 8 18 7bris hujus Anni inter utrumq Imperium pax ad certos Annos restricta, inita verum eodem Die cum Sacra totius Russiæ Mtte pax perpetua sit. Non ideo minus tamen firmum perenneq manere debeat præfati Fœderis in nullius offensam sed unicè in propriæ tutelæ majus robur collimantis ligamen toties, quoties præter spem casus evenerit ab uno alterove Fœderato æque Religiose explendum. In cujus rei fidem Nos Infrascriptus S Cæs Rq Mttis primus aulæ Cancellarius præsens declarationis Instrumentum in eum qui super memoratus est finem Dno Oratori Sæ Rs Christianissimæ Mttis apud Præfulgidam Portam existenti transmittendum propria manu subscripsimus et Sigillo Nro munivimus Dttm Vindobonæ 8 3 8bris 1739 A

Prawdziwie rzetelna y dowodna relacya o gwałtownym naieżdzie y zrabowaniu Opactwa y Klasztoru Paradyskiego przez ludzi Brandeburskich popełnionym dnia 21 Marca 1740 Roku.

Po tylu rospustnie y zuchwale praktykowanych w Królestwie Polskim od żadney obcey Potencyi nie dependuiącym Państwie na wielu mieyscach przez Sąsiedztwo Brandeburskie gwałtownych zabieraniu ludzi, tak dalece, że pars nulla Regni immunis ab ictu vacabat, partykularnie w Wsiach Opactwa y Klasztoru Paradyskiego, kiedy za prawo sobie wzięta Sąmsiedzka zuchwałość y własności cudzych brać, częscią ~~spos~~ wymyslnemi, częscią gwałtownemi sposobami ludzi, do tego wcale przyszło: że obwarowanym prawem Narodow Domy, ani Plebańskie Rezydencye stanowionym y obserwancyi podległym zostaniać się nie mogły

bespieczenstwem. Na rescie rezumpcyi swoiey na tylu dorbitancy:
ach sie zatamowawszy, Sołtysa Roku siniey szego 1740. dnia 24 Sty
cznia wewsi Wyszanowie Dom Szatecki gwałtem zkołatawszy od
Żony y Dzieci zkrempowanego w wiżzach wzięli, ktorego dotąd
trzymaią. Potym występku w tak nie sprawiedliwym y publiczne:
mu sprzeciwiaiącym się procederze, z tym wszystkim Jmci. Opat
Paradyzki Stanowi swemu przyzwoitey pokazuiąc dowod mode:
styi, umyslnego posłał Zakonnika do Dworu Berlinskiego, ekpo:
stuluiąc sie tylko od Regnanta Nieboszczyka, ale tez y od Xią:
zecia Karola w ktorego Regimencie dotąd zabrany zostaie Sołtys,
przez memoryały podane o wydanie zabranego gwałtem Sołtysa,
z kąd od pierwszego żadney rezolucyi, od Xcia Zas Karola respons
odebrawszy, zarten napełniony, żeby mu dwoch podobnych za włá
snego Sołtysa dać ludzi, szukał u Nayiasnieyszego Krola Jmci
Polskiego iako Pana swego y Ministrow Jego rebus auxilium
sapsis, gdzie przez godną osobę wziąwszy rezolucyą, żeby jus re:
tentionis zażył wolne w podobnych przypadkach Ludzi z Bran
deburskiego Marchionatu, zaczym to do exekucyi przywiodł
Brat rodzony zabranego Sołtysa zebrawszy ludzi z Opactwa Para
dyzkiego przyrodzoną żarliwoscią do windikacyi ustawicznych gwał
tow y krzywd, skłonnych, zabrał dwoch kramarzy Zulichowskich
na gruncie Opackim w Polszcze do Brodziec Miasteczka przeie:
zdzaiących, dnia 28 Lutego w Roku 1740. ktory od Brata
Szoteckiego y Ludzi wspomnionych do Klasztoru przyprowa:
dzeni z zupełną uczciwoscią przyięci y akkommodowani
byli z należytą wygodą maiąc predszego Sołtysa powrotu, ale
zasniał Sołtysa, dnia 21 Marca w Dzien S. BENEDYKTA
Kampania Husaryi Węgierskiey, kampania druga Muszkie:
tyerow y trzecia Granatyerow rano kwandrans na szostą, cie:
sli dwunastu Regimentowych z oszkardami y siekierami, działa
polne, lonty zapalone y insze amunicye z należącą do szturmu
gotowoscią maiąc, więcey iak Nieprzyiacielowi przyzwoitą ma:
nierą, bo ~~każdego~~ zadnego o sobie obwieszczenia ani rekwizycyi
o kramarzy sie uczyniwszy, z siewy powiedzianym ładem, na Opa
ctwo y w Klasztor szturmem bramę y insze zawarcia wyciąwszy
y wybiwszy, wpadli; gdzie badaiącego się siebie Xiędza Przeora tame:
cznego o przyczynę gwałtu tego z kilką Zakonnikami bagnetami y
pałaszami zranili, drugich zbili y pozbiłkowali, potym drzwi
dalsze y okna

dalsze y okna zupełnie powycinawszy, Opactwo, Klasztor apteke y insze Officyny sromotnie zrabowali. Argenteryę, pieniądze, Zegarki, Krzyż z Łancuszkiem złotym, y co Kosztownieysze ruchomosci, Swieckim y Zakonnym Osobom odzienia, w nie się postroiwszy na zhanbienie Religii, pozabierali, do Kosciola wpadszy tam Zakonnikow Klęczących y Swieckie osoby się modlące bagnetami Kolbami pałaszami ranili, Hostye zdeptali, Kielich wziąwszy srebrny pozłocisty gorzałkę z niego pili, Swiece z Ołtarzy pozabierali, folwarki złupiwszy bydła nie mało zabrali, Osoby Swieckie goszczące y Klasztorowi służące porąnili o czym fusius acta Regni obloquuntur. Tym się nie Kontentuiąc pis firmarunt sceleri, kiedy wieś drugą Kaławy o ćwierć mili od Klasztoru leżącą y do tego należącą podobnie gwałtownym naszedszy sposobem, w nocy dnia drugiego Czerwca Kmiecia tam wzięli z krempowanego. Z tey tak krotko zebraney relacyi każdy widzieć może oczywiste zhanbienie powagi Nayiasnieyszego Krola Jmci y Rplitey Polskiey, ktorym należy wszelka obserwancya a Tributario Principe gwałcącego tak zuchwale dostoieństwo swoie, mniey uważaiące na poprzysiężoną wierność suo Directo Domino; Nad to każdy widzieć może ausum solo factum maiorem nie tylko w partykularney tylu ukrzywdzonych oppressyi, nie tylko in violatione Sacrorum bo osob y miejsc Bogu poswięconych bezbożney profanacyi, ale też y od Pogańskich Narodow obserwuiących prawo bespieczenstwa Sąsiedzkich granic, każdy widzieć może violationem fidam

Instrukcya JKMci na Seymik Przedseymowy Seymu Extraordynaryinego Dwuniedzielnego Warszaw.

Od początku ufundowania tey zacney Rzplitey, y w samych ze wolności y swobod pierwociach, ktoremi się teraz cały narod zaszczyca, Seymy walne bywały zawsze zbawiennych Rad y utrzymania Praw fecundi Parentes, y choć się często

odprawiały, ale dla publicznego Dobrá zawsze się zbawiennie w zgodzie iedności y rozdzielnych Stanow wspołeczności konkludowały niezwykły się były (iako swieżo dolendo Jato, et per abusum introducto exemplo) infructuose rozchodzić bo cum zelo boni Publici agitowane od cudzych Sentymentow nie dependuiące prywatnych Interessow pod Płaszczykiem publicznych promowuiące, á co nayważnieysza ogniwem miłości Oyczyzny bywały złączone, y owa Przodkow naszych za grunt y fundament obserwowana była maxima, omne quod est, tamdiu est quamdiu unum est. Każda rzecz póty trwała póki cała. Upada Dom rozstępuiący się na strony, to nie okręt spadany, integrum natat dividuum mergitur, umiera ciało z duszą rozdwoione, zgoła według samego Boga wyrokow, Naygruntownieysze Państwa gdy się staią in se Divisa, desolantur et ruunt. Alec nie trzeba się z tym rozwodzić, co nam nie tylko widoczne, ale et sensibile, kiedy po miłym Panowaniu y sposobnym Nayiaśnieyszego K. Imci Augusta II wszystkich na tę Oyczyznę nieszczęśliwości, nie insza była okazya, tylko nieszczęsna dwoyka, y niewczesne ono hasło: hic Apolinis de vero Capto. Ażeby tedy iak nayprędzey przyyść do tey ziednoczoney wspołeczności, y to uleczyć Symptoma Status, ktore potrzebuią inde curationis initium, unde mali apparebat indicium. JKMć P. Mwy. Seym nynieyszy Extraordynaryiny Pacificationis za zdaniem przy boku swoim przytomney Rady Stanow Rpliтey składać raczy, y żeby Rplita in statu dubioso fluctuare przestała, velis remisq prowadzi się do pożądanego Portu praw, swobod, et antiquam Panowania formam, nie chcąc dividere, et imperare tey swoiey szczerey chęci, dał iuż JK. Mć P. N. Mwy nieomylne dowody na przeszłorozeszłym Seymie, na ktorym nie intentatum reliquit, ażeby był Stany Rpliтey do swiętey przyprowadził harmonii y Konfidencyi. Co że się dotąd nie stało, nie wątpi JKMć że przynaymniey teraz peraget wszystkich stanow unita Potestas quod separata nequivit. Oswiadczą do tego końca zmierzaiące Przodki, ktorych JKMć P. N. Mwy tak przez ostatnią Radę iako też y w Uniwersałach swoich Przedseymowych zażywa y odmieyże szczęśliwey Elekcyi, teni regnando manu, continuare nie przestawał, tak delikatnie wolnych Państw swoich piastuiąc Prawa, że ie uniwczym nienaruszone y dáley podobnież utrzymać pragnie. Coż mowić o pilności y pieczołowaniu JKMci P. N. M. ażeby od Sąsiedzkich Potencyi nicałą utrzymać Oyczyznę, iak w tym vigiles egit dubius JKMć P. N. M. chyba ci mogą dać rzetelne Swiadectwo, ktorzy nieprzestanney Pańskiey Jego applikacyi, wdzięcznie się przypatruią. Rzadka bowiem kiedy w Polszcze rewolucya była, ktoraby iakieykolwiek po sobie niezostawiła Krain ruiny, teraznieysze zamieszania pewnie by było do tey krytyczney przyprowadziło Rplitę potrzeby,

żeby się

żeby się był Polski Orzeł do ustania cudzego gniazda pie:
rzyć musiał, albo żeby go było choć poniewolnie podskubano,
gdyby provida mens sagax JKMci temu się zabiegła. A ie:
żeli JKMć P. N. M. w Państwie tym, tak sollicitus ab e:
xtra egit curas, dopieroż czego się czynił by ab intra, aby Kro:
lestwa tego utrzymywał obowiązki, doziérał manutencyi Prawa,
pomnażał ozdoby. Jest jeszcze nierównie większe w Nayiaśnie:
szym P. desiderium widzieć te wszystkie dowody, ale nie może
go skutecznie wykonać bez pomocy y Kooperacyi nas samych.
Wzywa tedy JKMć P. N. M. y Oycowsko wabi do ścisłey y Pań:
stwem Państwen y Panowaniem wspólney y ziednoczenia, aby na
tym następującym Seymie tak się ugruntowały y ukartowały wszel:
kie Interessa, żeby tę Oyczyznę przez Pokoy kwitnącey przez zgodę z Po:
stronnymi Potencyami szczęśliwą przez Domowy porządek y ad
omnes casus gotowość Sąmsiadom considerabilem, takiey założyszy
Intencyi swoiey fundament, zalecać usilnie raczy, aby następującym
Seymie ubespieczona była securitas interna, et externa, nie tylko
przez poprawę tego co ex orbita legum wypadło, y cokolwiek ex
tristissimo Civilis dissidii fato, zacząwszy od Interregnum w Prawach, y
trybie Rzpltey rządów było naruszonego contra statum popełnionego,
ale też y poalterowane Sąmsiedzkie przyiaźni, a żeby in emolumentum
Rzpltey gruntownie poiednać się mogły insinuare się zamie:
rzywa, y aby cokolwiek tylko do stałego nienaruszone:
go Pokoiu utrzymania wynaleść się będzie mogło sposo:
bów, te wszystkie propinare chciały zaine Wdztwa przez
swoich Posłów evitando wszelkich okazyi do wzruszenia
exoptatam quietem. A ponieważ tenże Seym antiquam
Reipublicae firmam, tam in Civilibus quam in Militaribus,
et in cursu ordinario Justitiae restituere ma, aby przy ro:
związaniu doszłym Konfederacyi Generalney Stanów Rzpltey
wszystkie nowe zaciągi y wyprawy Powiatowe, które dotąd
emunctionibus suis ciężkie były Obywatelom Rzpltey, Woy:
sku zas Komputowemu praepediebant płacę ustały, providere
Rzpltey Stanom należy.

Jeżeli by też zdało się tymże Stanom Rzpltey podnieść Kom:
putu Woyska y Akcyzy uczynić, z postanowionemi punktual:
ney płacy, za które mogłyby rożne adinveniri sposoby sine ag:
gravatione wszelkich Dobr, subsit decisioni Seymu, salvo

Jure disciplinae Militaris, tak dawney artykułami Zołnierskiemi, iako y novella lege 1717 opisany. Kupy zaś swywolne extra Computum Militiae znayduiące się a kray ruynuiące, podrożnych y Domy Szlacheckie naieżdżaiące zakiełiły po te czasy namnożyło, aby iako gwałtowniey Pokoiu, y bespieczenstwa publicznego, rigore Poenarum na takowe kupy Latarum, oraz y znosieme per legitimas Potestates compescantur, JKMci P. N. M. wszy pilnie zaleca.

Modifikacya Konstytucyi Grodzinskiey na Seymie Ao 1726 postanowioney, ażeby ad satisfactionem Oyca Sś mogła na teraznieyszym Seymie subsequi, y dyfferencye de Jure Patronatus Regio, iako też insze Interwenienie Rptey żeby iako nayprędzey cum Aula Romana z ukontentowaniem naszym y Rzptey per concordata finaliter zakonczone y uspokoione były, JKMć provide zaleca racye

Actus wszelkie scripta, et sancita przeciwne Dostoienstwa JKMci P. N. M. Rptey y Prawom Jey, tudzieyż y Honorow partykularnych tykaiące, ażeby z pamięci ma gły aboleri y niezostawiły żadnego śladu do zemsty y dalszego zamięszania, eliminari wszędzie by powinny przez Seymową ustawę.

A kiedy zachodzą Deklaracye tak od JKMci P. N. M. iako od Nayiaśnieyszey Monarchini Rossyiskiey ewakuacyi Woysk Cudzoziemskich tedy JKMć provide Stanom teyże Rzptey ~~[illegible]~~ deliberationi zaleca obmyslenie Securitatis Maiestatowi Jego Pańskiemu, oraz et Manutentionis Pokoiu, tak aby tranquillitas publica żadnym takiey przeciwnych fomentem wzruszona być nie mogła

A lubo ad casus similes przezornie obrządziła Rptea per legem Ao 1717 kiedy nie tylko na tych Sądy którzy by co contra Maiestatem moliri albo in Opus Maiestaticum involare ważyli się, naznaczyła, ale też sub rigore legum wszelkie z Postronnemi korrespondencye, Wyiazdy za granice in damnum et praejudicium Regis & Respcae zabroniła, iednak żeby to y na teraznieyszym Seymie

szym Seymie reassumowano y obostrzono było JKMć P. N. sol.
za rzecz potrzebną uznaie dla utrzymania zupełnego Pokoiu
zaczęta z Nayiaśn. Carową Jeymością przez Panowanie się raz
ad mentem Konstytucyi 1726 z Ministrami Gnalney Konfe-
deracyi negocyacya, względem ułatwienia ex vi Traktatów y
Sąsiedztw, iako też ex occasione różnych konjunktur wynikaią-
cych interwencyi aby ad effectum przyprowadzona bydź
mogła z utwierdzeniem Sąsiedzkiey Przyiaźni JKMć non
postremâ Stanów Rzpltey deliberationi zalecać raczy, aby
przez restauracyę dawney z tą Potencyą, iako z innemi pogra-
nicznemi, z któremi feliciter zakończone są Konfederacye
Cointelligencyi, non involvendo w żadną Woynę Rzplita ab
intra ~~[illegible]~~ privata et ab extra bydź mogła secura.
Jako zaś JKMć P. N. Mcy usilnie starasię żeby a corpore
Reipublicae żadna się odpadała Prowincya, tak y Xięstwa
Kurlandzkie, y Semigalskie secundum Pacta subjectionis circa
Jura et formam regiminis, aby in posterum zostawały et
se a corpore Reipublicae avellant JKMć P. N. My. zacnym
Woiewództwom zalecać raczy.
Chcę także aby celerior cursus był Justitiae w Sądach
JKMci zadwornych koronnych skrocenie Procesu et Reas-
sumptionem Ordynacyi także Sądów JKMci P. N. My Sądzi
bydź potrzebną.
Insigniorum Regni w Warszawie ad Penes in Custodia Urz-
ędnego Podskarbiego kornego Radw ex resultato JKMci y
przytomny są ten czas Rady dispositionem także dalsze ma
bydź obeyściem. JKMć P. N. M. chce mieć explicitum sensum
Stanów Rzpltey.
Naznaczenie Kommissyi do zinwentowania Archivorum y Me-
tryk utriusq Gentis et ad repetitionem różnych publicznych
skryptów Akt potrzebnych Rzpltey, a w Partykularnych Do-
mach konserwowanych, tudzież obmyślenie certi fundi na bez-
pieczną y porządną Actorum Publicorum konserwacyą JKMć
P. N. M. Stanom Rzpltey insynuować raczy.
Miast koronnych y W. X. Litt. abominabilis desolatio aby restau-
rari mogła, tudzież całego Królestwa Commercia JKMć się tyl-
ko Paternam do tego chce adhibere Solicitudinem, ale też mo-
dos et media ad eum finem Stanów Rzeczypospolitey ezygować.
Dezolacya zupp

Dezolacya Zupp Solnych y zabranie z nich remanentu na sto kilka:
dziesiąt Tysięcy beczek Soli wyrobioney, wynoszące, z których nie tyl
ko Nayprzyncypalnieysza Intraty Krolewskiey Proweniencya, ale
też y Soli Szlacheckiey Suchodniowey evecta, uszczerbek poniosła, tak
ze Dobr stołowych, tanquam Patrimonii Regum et Reipub:
przez cięzkie exakcye uciemiężenie zrujnowanych, aby mieć
mogły reparacyą y ad mentem Constitucioni An 1717 rein:
tegracyą JKMć P. N. M. zalecać raczy.

Są ieszcze y inne sprawy y Potrzeby Rzpplitey, które
JKMć P. N. M. Stanow Koronnych y W. X. Litt efficaci delibera:
tioni committere raczy, iako to modus concludendorum Consi:
liorum, Executionis Legum, obmyślenie certi fundi, na Repara:
cyą Artyleryi Kamienia Białey Cerkwi S. Troycy y Elbląga
opatrzenie ammunicyami Cekhauzow y Garnizonow, osobliwie
pogranicznych, także ponowienie Praw de Monopoliis in Regno
et M. D. Litt z kędyby Prowentow Rzpplitey mogła bydź Aukcya
bez żadnego Wdztw obciążenia, ale raczy z folgą dobrze szla:
checkich, tudzież zabronienie, aby JKMci, y Rzpplitey Skarb
per protectiones indebitas, y przez rozne na prywatnych my:
tach, bezprawnie uzurpowanych nie był obarczony.
Otworzenie Gor Olkuskich y Mennicy y redukcya Monety ad
aequalem cum vicinis cursum et Ligam, też Sumptuarka y ~~inne~~
inne Materye które pro occurrentia temporis Salutaribus Civi
um Consultationibus przypaść mogą JKMć P. N. M. onym że pil:
nie y Oycowsko zalecać raczy.

Te tedy Punkta y Materye które ad praesentem Pacificationis
Reipub Statum regulantur et emolumenta publica respici:
unt wyraziwszy, pro coronide tey Instrukcyi Antecomicyalney
JKMć P. N. M. urget voto suo Regio amore Patriae oblique y Oy
cowsko żąda, aby zaczne Wdztwa, Ziemie y Powiaty oboyga Na:
rodow, biorąc miarę z miłego Pokoju, w którym każdego dul:
cis saturabat quies, reflektuiąc się nad szczęśliwością bene
ordinatae Reipub, w którey suum cuiq Jus tribuitur chwaty,
dum tempus acceptabile, dum tempus salutis, uniformes nay
przod na Seymowych obradach swoich jungere sensus. A zaś
da Bog na przyszły Seym Urodzonym Posłom z Ieci, iakoby
prywaty odrzuciwszy, dobro tylko Oyczyzny maiąc przed oczyma
zbawienną między sobą iedność y Konfidencyą, z tak cięszkich kon:
iunktur podźwignąć się starali się. Co nayskuteczniey bydź może

kiedy porządek

kiedy porządek Seymowania Konstytucyą utwierdzony Ao 1699, ad amussim obserwować będą obligowani.

A tak JKMć P. N. M. Wy życzę prosperos suc-
cessus Obradom przyszłym, sam też, ze swey strony wszel-
ką applikacyą y usiłowaniem Krolewskim do tegoż koń-
ca concurrere nie omieszka.

Kopia Listu JOXcia Jmci Prymasa na Seymik pisanego.

Jako tenet tę Rzpltą nieszczęśliwość y tak w górę idzie
funesta prescentia wewnętrznego malum, doświadczyliśmy
smutnemi probami przez ten czas ktory nam kilka kro-
tnie zniknął nikczemnie bez rady y bez skutku Intencyi
tych ktore dla Dobra pospolitego expendebant et extendebant-
tur, smutno y żałośno wspomnieć kilku ordynaryinych Sey-
mow grandem lapsum a Oyczyznie perniciosum; gdy by tak
skoro postępowała zguba iak na nię zworuie się fatalitas w
przeciwnych sercach intensa: Dawno z Oyczyzny naszey Infelix
videretur Troja ale Bog Zastępow w wielu razach y oczywistych
niebespieczeństwach cudownie utrzymuiący Jey dobro y całość
salwuie Ją y teraz gdy in Vicaria tu u Nas sua Potestate
postanowił takiego Zastępcę dla ktorego Wielkiego Imienia
walecznych cnot y dzieł przykładney y ledwie w innych Kro-
lach pamiętney ku Temu Krolestwu Miłości cuncta nostra
łatwiuśinko recedunt y choc sami vehimur et ducimur ku
upadkowi upaść nie możemy, sic tempore Augusti Augusta tem-
pora nostra. Probował ten Łaskawy Pan rożnych sposobow ad
bene faciendum Rzpltey, nie unikał nigdy tego, to co dla
niey należało, pokazuiąc że tak mile dla niego Legis Onus
iak Regis honos wydawał według opisu Prawa Ordynaryine
Seymy, ziezdżał nie uważaiąc na delikatne Zdrowie swoie do
Grodna, choć ex aere tam adverso chorobami znacznemi zrażone
coż gdy z zawodem publicznym in vanum laborabat. Na osta-
tek wymyślił Jure sibi concesso y postanowił Seym Extraordyna-
ryiny przeszły tentuiące media ktoremi by mogł iak nayle-
piey prodesse Rzpltey, velut Optimus Medicus z wielu Ziół
formans et constituens Pharmaca. Cieszeliśmy się generalnie
wszyscy z tego nayprzod że tak vigilat Princeps pro Nobis

a potym rozumie

a potym rozumiejąc że iuż efficiemur Beati w swobodach naszych tuti et immobiles wewnątrz domi et considerabiles przeciwko krzywdzącym nas Sąsiadom y ieszcze krzywdzie chcącym w tym Naszym Znaydowaniu się bez sił y wszelkiey Opatrzności, od quod sunt secuta miasto wspomożenia tey Oyczyzny dosc nadstabiałey, y siła ran wstawać swoich czuiącey, pokazały się pejora pejoribus gdy oblita Seymowania po dawnemu fra malitate postposita, głosu wolnego Authoritate cała ku Dobru własnemu swoiemu Spietate chciano ten że Seym traktować y iuż go zaczynano illicitis pod Kontradykcyą Preliminariis nie rozwodzę się z moią własną deviorum tretacyą, bo iako te były każdemu iawne, tak WW. MM. Panom przez JchMciów PP. Posłów doniesione na Seymikach Relationum iezeli im gdzie nie stawało et veritate in Ore metus bo siłu Jch in Congregatione sua było pro Justitia et Jure nie mało zaś et contra Justitiam albowiem po ukarańcey innocenter a barzo crudeliter wolności, posmiałych wbrew Szlacheckiemu nie pozwalam Krokach odważali się nie ktorzy deptać Prawo Anni 1717 z taką krwi y ~~Fo~~ Fortun naszych stratą wiadomo każdemu postanowione y importunować Maiestat umyśloną, od Ktorego Ktorym dutcia sunt Jura mocą całey Misteria Pacis et belli wakuiące rozdane były sub agitatione Seymu, choć nim zaraz zwać się nie mogł, ani powagi mieć żadney tak prędko przeciwko niemu licite czyli illicite Bog sędzie będzie pozwolić niechcieli in dquali zasiadaiącym wszystkim Charactere. Czynił to actus ambientium ktorych serc y myśli dla Rzeczypospolitey na niey velut in Lydio Lapide kłaść się proba powinna, czynił ieszcze y więcey gdy aby importunas wprzod instantias nie się skorał Proponował pluralitatem. Zgromadzał do niey volentes y nolentes naspiech y nią na ostatek chciał lucrari y w Zędzach swoich coronari przeciwko wszelkiey słuszności przez co wnosił firmam stovi w Rzplitey et despotico similis regiminis znosił za priscum statum, przy ktorym ieszcze Chwała Bogu nulli servivimus unquam, ale pokazała się y tu quod dessideratissimum erat dobroć JKMci P. N. Mo uznał swiętobliwsze że wysłuchania tych Proiektow iedni tylko Projectores lętarentur wszystek zaś Populus ktory bez interessu zyie kontent, swoiey tylko milszey Wolności contristaretur.

contristaretur, zwyciężył wspaniałe tentationes superb
strzymał dzielącą Justitias Rękę, y nie nieuczynił na
co sarkać y płakać moglibyśmy, dlaczego vivą bo iescze
za Łaskę Jego libere voce wołać ad Superos powinnismy
o nieskończone gdy by można życie Jego. Że zaś po spa
danym tak strasztiwie y nie praktykowanie nigdy tym
Seymie, widział iż Respublica quo non consultior, eo
deterior wydać raczył powtorny Seym extraordynaryjny
y przed nim more solito Seymiki przedseymowe na
ktore gdy mi ieszcze pisać do WWJnychWJnych Panow po
zwala Bog Nadwątlonemu w zdrowiu y wiekiem y pra
cami y Cmoczą troskliwoscią ażebysmy przez takie nasze
dissensye y praw kardynalnych vilipensye nie przyszli
ad casum gravissimum, wyciągam Rękę ad intimos ka
żdego z Was amplexus et cultus y zaraz pro munere
meo et Primatiali et Senatorio przestrzegam, iż ieżeli
nie uczuiecie WWJnych Panowie tych sztyletow, ktore ra
niły Wolność y rownosć na przeszłym Seymie własney
rany y zagrodzicie ostremi Instrukcyami swoiemi na te
ważnieyszy ad similia drugi nie ochybnie wyzuiemy się z
Kleynotu Wolnosci y żyć będziem musieli velut nova Rom
Roma solum respiciens Imperium. Nie pokstarzam tych
o ktorych na przeszłe Seymiki pisałem longiori Stiad
do WWJnych Panow potrzeb, bo wiem że ie macie w dobrey
Pamięci, poniewasz się tato regente prędko po nich dru
gie następuią, nie przepomnę też y Ich Instrukcye
J.K. P.M. zawsze provide pisane eius tylko kładę eo
ro necessaria nayprzod poprawić ugodę y utwierdzić to
sam Seymowania w wolnych Postach formam przeciwko
niey odważaiącym się in post postanowić formidinem po
ne, ażebysmy Rpubcan krwią Przodkow naszych partam
et defensam nie utracili ad scandalum et opprobrium
Gentium. Ja pokiy żyię życia o nię żałować nie będę ale
ieżeli WWJnych Panow przy ktorych nayżwawszy y nayp
tężnieyszy powinien bydź zelus, nie uznam pomocy szcze
rey nie utrzymam cięzkiey przeciwko Wolności Machiny,
ledwie wołać nie będę do Boga tylko Salva Populum tuum
Domine A mnie day ne videam mala Gentis meae. Niech

się dostać

się dostaią komu Bóg y Król chce honory, niech się cieszą kto:
rzy sperant et desiderant ale drogą według Prawa non per
obliqua studia nikt pewnie zadrości nie będzie, y owszem
wszyscy zdabimur gdy to co iest kamieniem na Seymy zollec
tur, było na Seymie porządnym, bo inaczey ieszcześmy nie
szczęśliwi, gdy się doczekamy Pieczentarzow y Hetmanow
nieprawnych. Potym cogitandum et laborandum, ażebyśmy
ubespieczywszy się tak interne mogli co uczynić pro utili
tate et gloria etiam externa z niektoremi Samsiedzkie:
mi Potencyami uczyniliśmy in Ordine do Approbowania
od całey Rzeplitey Traktat z niektoremi zaś anismy
wkraczali nie widząc nic pożądanego pro Dobis. Moskwa
bardzo nas terret et agitat w Granice Nasze wpada w Kur
landyą, mocno się wkręca et videtur inhiare na nię, także
nas præmonent pisane Memoryały ad status Jey do Szaro:
wey Jmci, należało nam tedy koniecznie postawić się w
takiey Dobie skąd videremur podobni ad resistendum ta:
kiey imprezie, nie możemy zaś do tego przyiść chyba przez
utrzymanie Seymu przyszłego y przez uchwalenie na nim,
sposobow ad augendas et congregandas vires, do czego po:
kiy nie przyidziemy poty postponemur et opprimemur.
Niech tedy zstąpi de Sede alta Duch S. WWWWWMPanow
y napełniy Jch prudentia et perspicatia do zalecenia
przyszłym Jmciom Panom Posłom quod sunt facturi, a żeby
ta Rzplita servatis priscis mogła novas referre leges
z pożytkiem ozdobą y zaszczytem swoim. O co gdy mogę za
czynam y czynię Modlitwy, Zostawam z nieskończoną pro:
pensyą. w Łowiczu 22 cta die Novembris 1732 A.

Mizerya obleżonych Francuzow Roku 1742 w Pradze od
Austryakow. genuine opisana

O Obleżeniu Pragi y Mizeryi Francuzow tam się znayduiących ogólem
się namienia, toiest że gdy więcey niż 5000 razy do Miasta z armat
bito y na 8000 bomb wrzucono drogość y głod naycięższemi były plagami
Pierwszą przyczyną drogości było wkroczenie Francuzow do Miasta w 20000
koni, z kąd nayprzod na furaru schodzić poczęło, y wszyscy obywatele in Spatio
24 godzin własnych koni pozbywać musieli z Miasta, gdzie Francuzi zaraz
wszystkie furaże zabrali, lecz gdy te na długo wystarczyć nie mogły, do bicia
koni na rzeź przystąpiono, y zaczęwszy a die 16 Augu: codziennie kilka set
zabito. każdy Officyer koni swoich zbywał, przez co u Masztalerzow y Woźnic
konia choć by naypięknieyszego za ieden krayczar mogł nabyć, y w Historyi podo
bny nie znayduie się przykład, aby za konie zakorzec Sieczki dawano, który

1 złoty Cesarski y 11 kraycarow kosztował. Z tego Mięso Końskie między Zołnierzow wydzielono, a przednie ćwierci między ludzie ubogie dano, lecz a d. 1 9bris, gdy niedostatek y głod coraz się szerzył, iuż koninę przedawano ktorey funt daley na 30 kraycarow podwyższono, y podług proporcyi Cena innych Zywnosci augebatur. Nayciezszy był defectus Soli, ktorey na początku oblężenia tylko 119 Cetnarow w Magazynie było, y tako wą sol zaraz Francuzi zagarneli, nie bynaymniey Mieszczanom nie zostawiwszy. Srzebro wszystkie pod karą szubienicy każdemu odebrano, y srebro także wszystkie za biletami pod podobną karą do Mennicy oddać kazano, a gdy potym była rewizya y iako w tym pokazała się Contrawencya, kamienice lub Dom zrabowano. Die 1 Augu: każdy pod karą obieszenia in spatio 2 godzin musiał podać Konnotacyą wszystkich Zywnosci legumin y likworow, a gdy nikt tego się nie spodziewał że oblężenie tak długo trwać miało, obawiaiąc się aby do Magazynow one oddać nie kazano (iako się stało iż wiele zboża mąki Wina y drew za biletami wymagano) tedy każdy usiłował zbyteczną prowizyą przedać, lecz potym sam naywiększą biedę cierpieć musiał. Wszystkie drzewo ktodziny Mieszczanom odebrano y na pallisady obrocone były, a przez to wszystkiem czasie Miasta Pragskie tak ufortyfikowano iako od 100 lat nie pamiętaią. Na ostatek wszystek owsow y Cenę sobie oddać kazali y ledwie 50000 funtow onych ukontentowano. Z niepowetowaną szkodą Winnice y drzewa Urodzayne powycinali na fasyny, budynki y domy wkoło Miasta palili, albo też rozwalili. Z tego im na drwa Szpitale Zołnierskie y inne potrzeby wypłacono 325000 złotych potym ad rationem pretendowanych 6. Millionow na raty po 132000 złot: Na Sustentacyą garnizonu pro Mense Febr: 149000 złt. pro Martio 140000 y Aprili 20000 pro Maio 75000 płacić musiano. Na exekucye więcey wyszło niż 30000 w gotowiznie, y gdy by wszystkie szkody rachowano, więcey niż na 12 Millionow złt. Cesarskich mogło by liquidari. Duchowienstwo oprocz spolnego przykładania się do wyżey wzmienionych Summ z osobna 127000 złt. Francuzom wypłaciło. Do tego z wielkim y to było uciemiężeniem ludzi że nowe Talery Francuzkie na 2 złote 22½ kraycarow podwyższono, przez co drobna moneta cale zginęła, y ani za co chleba kupić, ani one mieniać nie można było. Pretiu. Zywnosci podczas oblężenia tu się przedaie, funt Mięsa wołowego 2 zło: Cesarskie y 22 kraycarow, funt Cielęciny 2 złote, funt Mięsa wieprzowego 1 zło: 12 kraycarow. Borow 24 funty ważący 29 zło: 48 kraycarow, Baranek 21 złot: kapłon 3 złote, 30 kraycarow, kura stara 1 złoty 30 kraycarow, tyloż młoda Prosię 14 zło: Gęś 8. zło: Zaiąc większy 3 złote, mnieyszy ieden złoty 12 kraycarow, Para gołębi 2 zło: Wrobel 5 kraycarow funt szynki 1 złoty 3. kray: funt słoniny 2 złote, funt Masła, 1 złoty 21 kraycarow funt oliwy 1 złoty Ozor wędzony 4 złote karp 6. funtow ważący 16 zło: Szczupak 5 funtowy 16 zło: 44 kraycarow Jabłko 3 kray: gruszka 4 kraycary funt drobnych ryb 1 zło: 55 kray: ieden Sledź 20 kraycarow funt Sera prostego 1 złoty, korzec Mąki

Żytney 20 złot: Pszenney 60 zło: korzec grochu 25 zło: kopa Jaiec 15 zło: Jayko świeże 27 krayca: Krowa 200 zło: Woł węgierski 400 zło: Marszałek de Belleisle kupił wołu za 500 zło: Cielę 20 zło: głowa Cielęca 9 zło: kwarta Mleka 36 kray: Jndyk 30 zło: Mnieyszy 15 zło: korzec Sieczki 1 złoty kray: 11 korzec Słodzin 2 złote 22 kraycarów, funt koniny 15 aż do 30 kraycarów y tam daley.

NB. Złoty czyni 4 zło: kraycar 2 grosze Polskie.

Inwentarz rzeczy od Francuzów w Pradze zostawionych między inszemi continet. Artyleryi 124 armat spiżowych pięć, żelaznych dwie Haubice spiżowe 12 organkowych spiżowych 6. Mozdżierzy spiżowych 4 y żelaznych 221 hakownic, 17283. Muszkietów y karabinów 2630 sztuk rożney broni 3950. ładownic 3000 pasów od karabinów 260 siodeł 59 bębnów 800 żelaznych Sztyletów 1614 cetnarów prochu 116 cetnarów ołowiu 2769 ładunków lub naboiów do Armat 73260. do Muszkietów 52011 żelaznych 840. y kamiennych kul armatnych 399 nabitych y 8919. próżnych bomb 15959 granatów 219 kul ognistych 3000 smolanych znowu 16450 krzemieni 40 miedzianych y 57 drewnianych Mostów na Statki. Prowiantu 920 korcy żyta 607. korcy rożnego zboża w kupie 303 cetnarów Mąki pszenney 2669 cetnarów żytney y Pszenney mąki w kupie 1445. porcyi chleba y 19035 Porcyi Sucharów 6. żelaznych pieców do chleba 59 młynów ręcznych 16 kotłów miedzianych etc:

